MUGBY JUNCTION

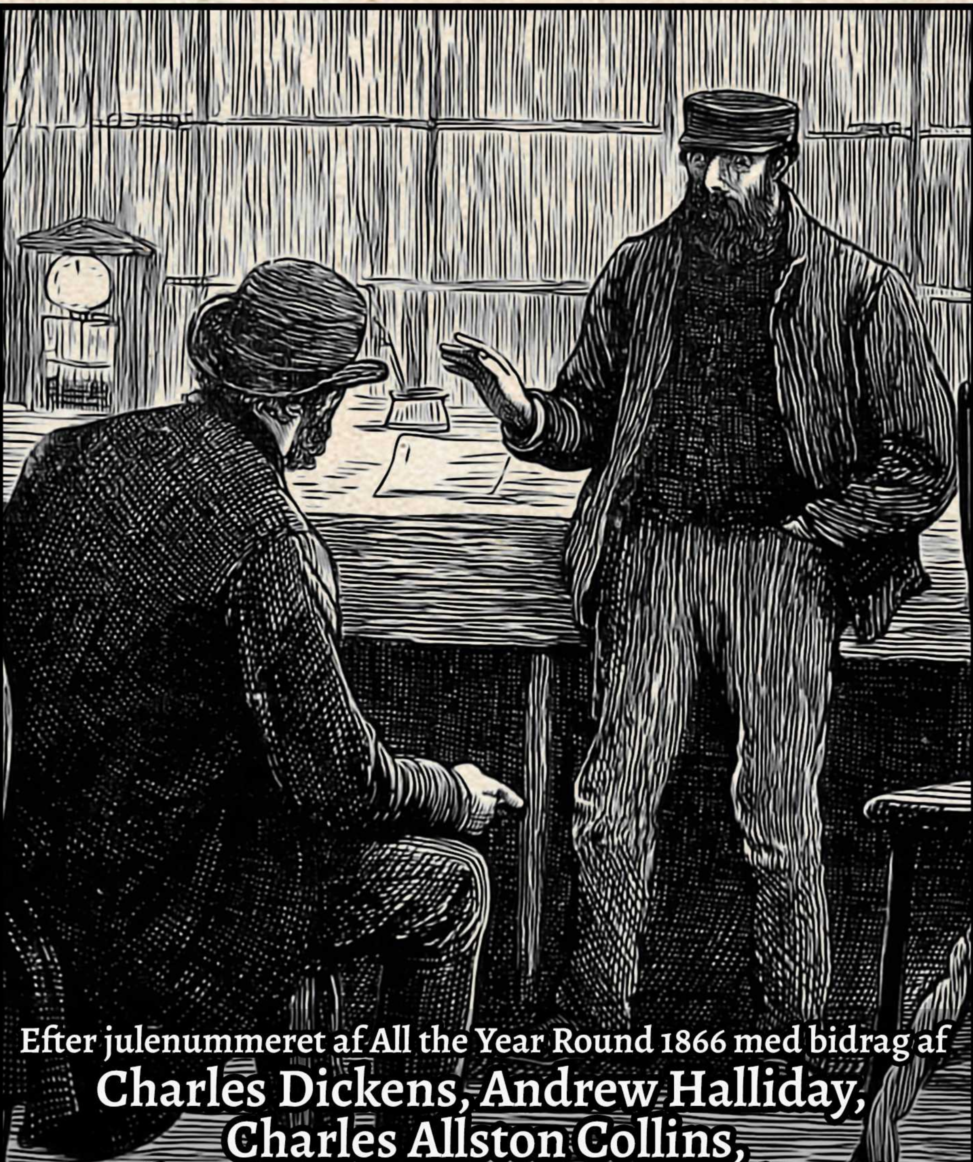

Efter julenummeret af All the Year Round 1866 med bidrag af

Charles Dickens, Andrew Halliday, Charles Allston Collins, Hesba Stretton og Amelia B. Edwards

Bibliotek 1800

Charles Dickens

Mugby Junction

Efter julenummeret af All The Year Round 1866 med bidrag af

Charles Dickens
Andrew Halliday
Charles Allston Collins
Hesba Stretton
Amelia B. Edwards

eBibliotek 1800

2024

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Charles Dickens: *Mugby Junction* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Charles Dickens: *Mugby Junction* is based upon sources in the public domain worldwide

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

BY NC SA

Brødrene Barbox

Af Charles Dickens.

1

"Hvad hedder dette sted, konduktør?"

"Mugby Junction, sir."

"Hvor det blæser her!"

"Det gør det for det meste."

"Og så ser der så uhyggeligt ud!"

"Det gør der i almindelighed."

"Regnet det endnu?"

"Det skyller ned."

"Luk op; jeg vil ud."

"De har tre minutter," sagde konduktøren, der glimtede af regndråber og ved skinnet af sin lygte så på sin tårefyldte urskive, mens den rejsende steg ud.

"Mere, tænker jeg; for jeg vil ikke længere med."

"Jeg troede, De havde gennemgående billet."

"Det har jeg også; men jeg vil ofre resten af den. Lad mig få mit rejsegods."

"Vær så artig at gå med til godsvognen og vis mig det. Men se Dem godt for; der er ikke et øjeblik at spilde."

Konduktøren skyndte sig hen til godsvognen, og den rejsende skyndte sig efter ham. Konduktøren steg op i vognen, og den rejsende så ind i den.

"Det er de to store sorte kufferter der i krogen, hvor Deres lygte skinner."

"Navnet, sir?"

"Brødrene Barbox."

"Vær så god at gå til side, sir. Én, to. Klar!"

Lygten blev svinget, signallygterne forude skiftede; lokomotivet peb; toget var gået.

"Mugby Junction!" sagde den rejsende og trak med begge hænder op i det uldne tørklæde, han havde om halsen. "Klokken over tre en stormfuld morgen! Nå!"

Han talte med sig selv. Der var ingen anden, han kunne tale med, og om der også havde været en anden, han kunne have talt med, ville han måske alligevel have foretrukket at tale med sig selv. Idet han gjorde det, talte han med en mand på hen ved de halvtreds, der for tidligt var blevet grå ligesom en forsømt ild; en mand med et grublende væsen, en grublende holdning og en undertrykt, indre røst; en mand med mange kendetegn på, at han havde været meget alene.

Der var ingen, der ænsede ham på den tomme perron, undtagen regnen og blæsten. De to årvågne fjender gjorde et anfald på ham. "Nå," sagde han, idet han gav efter for dem; "det er mig ligegyldigt, mod hvilken side jeg vender ansigtet."

Og dermed gik den rejsende den vej, vejret drev ham på. Mugby Junction klokken over tre en stormfuld morgen.

Ikke fordi han nok kunne have stået imod, hvis han havde villet; for da han kom til enden af den overdækkede store perron og så ud i den mørke nat, som en endnu mørkere stormånd vildt banede sig vej igennem, vendte han sig om og holdt lige så tappert stand i den vanskelige stilling som i den lettere. Således

gik den rejsende med faste skridt frem og tilbage, frem og tilbage, uden at søge eller finde noget.

Mugby Junction er fuld af skyggeagtige skikkelser i døgnets mørke timer. Gådefulde, med presenninger tildækkede godstog, der smutter af sted som umådelige, hekseagtige ligfølger, lister sig brødetyngede forbi de få tændte lygter, som om deres læs var kommet til et hemmeligt og ulovligt mål. Halve mile af kul sætter efter dem, som om de var opdagelsesbetjente, følger efter, når fører an, standser, når de standser, går baglæns, når de går baglæns. Gloende røde emmer drysser ned på jorden gennem denne og hin mørke indkørsel, som om der blev raget op i torturbål, og samtidig med dette angribes øret af piben, stønnen og skurren, som om de pinte havde nået toppunktet af deres lidelser. Tilgitrede bure, fulde af kvæg, klirrer forbi; de udmattede dyr har fået hornene ind imellem hinanden; deres øjne er stivfrosne af forfærdelse, og deres munde med; i det mindste hænger der lange istapper – eller hvad der ser ud som sådanne – ned fra deres muler. Ukendte tungemål sammensværger sig i luften ved hjælp af røde, grønne og hvide skrifttegn. Et jordskælv med torden og lynild farer af sted til London. Så bliver alt stille og rustent. Blæsten og regnen tager det hele i eje, og lygterne slukkes. Mugby Junction bliver død og utydelig, den trækker sin kappe sammen om hovedet på sig ligesom Cæsar.

Og mens den forsinkede rejsende traskede frem og tilbage, fo'r et skyggeagtigt tog forbi ham i mørket; men det var kun et menneskelivs tog. Hvilken ulegemlig, dyb udskæring eller tunnel det end udgik fra, så kom det her, ukaldet og uventet, listede sig ind på ham og forsvandt i natten. Først gik et barn,

der ingen barndom havde haft og ikke havde kendt fader eller moder, sørgmodig forbi, uadskilleligt fra en yngling, der, mens han bittert tænkte på sin navnløshed, fulgtes med en mand, hvis bedste års tvungne sysler havde været ham modbydelige og trykkende. Manden var knyttet til en utaknemmelig ven, der slæbte en tidligere elsket kvinde med sig. Med megen klirren og skurren ledsagedes de af nedtyngende sorger, mørke tanker, store, bitre skuffelser, ensformige år og en lang række skærende toner i en ensom og ulykkelig tilværelse.

"Er det Deres, sir?"

Den rejsende vendte øjnene bort fra det tomme rum, de havde stirret ud i, og trådte et par skridt tilbage ved det pludselige og måske ikke uvelkomne spørgsmål.

"Jeg tænkte på noget andet! Ja, ja, disse to kufferter tilhører mig. Er De drager?"

"Jeg har dragerløn; men jeg er lygtemand."

Den rejsende så lidt forvirret ud.

"Hvad sagde De, at De var?"

"Lygtemand," gentog han og viste til yderligere forklaring et olieplettet klæde, han holdt i hånden.

"Nu forstår jeg Dem. Er der noget hotel eller værtshus her?"

"Nej, ikke her. Der er rigtignok et forfriskningsværelse her, men" – med en alvorlig mine virrede lygtemanden advarende med hovedet som for at sige – "men det er et stort held for Dem, at det ikke er åbent."

"De ville nok ikke anbefale det, hvis det var?"

"Undskyld. Hvis det var –"

"Åbent?"

"Det tilkommer ikke mig som selskabets lønnede tjener at ytre nogen mening om, hvad der vedkommer selskabet, med undtagelse af olie og lampevæger," svarede lygtemanden i en fortrolig tone; "men som menneske ville jeg ikke råde min fader, hvis han kunne komme til live igen, at gå hen og prøve, hvorledes han ville blive behandlet i forfriskningsværelset. Nej, som menneske ville jeg ikke gøre det."

Den rejsende nikkede overbevist. "Jeg kan vel få natteleje i byen? For her er da vel en by?" For skønt den rejsende i sammenligning med de fleste rejsende var en hjemmesidder, var han, som så mange andre, af dampvinger og jernstrømme blevet ført gennem knudepunktet uden nogen sinde at være, hvad man kunne kalde gået i land der.

"Ja vel er her en by, eller dog i alt fald by nok til at få natteleje i. Men på denne tid af natten er der meget dødt hos os. Det er den dødeste tid. Jeg kunne næsten kalde den vor allermest døde og begravede tid."

"Er her ingen dragere?"

"Ja, ser De," svarede lygtemanden atter i en fortrolig tone, "De går i almindelighed deres vej med gassen, skal jeg sige Dem. Og de har vist overset Dem, fordi De var gået hen til den yderste ende af perronen. Men om en halv snes minutter, så er hun heroppe."

"Hvem mener De?"

"Klokken halv-fire-toget. Hun går til side, til hovedtoget er kommet forbi, og så," her var lygtemanden opfyldt af et sangvinsk, men ubestemt udtryk, "og så gør hun alt, hvad der står i hendes magt."

"Jeg forstår vist ikke den indretning."

"Det er der vist ingen, der gør. Hun er et parlamentstog. Og ser De, et parlaments- eller ekstrakttog –"

"De mener vel ekstratog?"

"Ja rigtigt. Et parlaments- eller ekstratog drejer for det meste til side; men kan hun slippe forbi, bliver hun fløjtet op og fløjtet til at gøre alt" – her så lygtemanden atter ud som et meget sangvinsk menneske, der håber det bedste – "alt, hvad der står i hendes magt."

Han forklarede derpå, at de vagthavende dragere, som skulle opvarte den parlamentariske matrone, utvivlsomt ville indfinde sig med gassen; men hvis den fremmede herre ikke havde alt for meget imod olielugt og ville tage til takke med varmen i hans lille kammer –. Og da den fremmede herre nu var blevet meget forfrossen, gik han øjeblikkelig ind på forslaget.

Det var en fedtet lille kahyt, der mindede lugtesansen om et lukaf i en hvalfanger; men der brændte en klar ild på den rustne kaminrist, og på gulvet stod der en træbakke med nylig pudsede og tændte lygter, som var klar til at sættes ind i jernbanevognene. De strålede nok så lystigt, og deres skin og varmen forklarede, hvorfor kammeret var så søgt. Om dette vidnede mange aftryk af bomuldsfløjls bukser på en bænk ved ilden og mange runde pletter og klatter af ludende bomuldsfløjls skuldre på væggen. Forskellige uordentlige hylder rummede en mængde lygter og oliekander tillige med en duftende samling af, hvad der så ud til at være hele lygtemandsfamiliens lommetørklæder.

Idet Brødrene Barbox – for at kalde den rejsende med det navn, der stod på hans rejsegods – tog plads på bænken og varmede sine hænder ved ilden, skottede han til en lille

blækplettet skrivepult, som han rørte ved med sin albue. På den lå nogle stumper gråt papir og en ældgammel stålpen i meget affældige og grusede omstændigheder.

Efter at have skottet til papirstumperne vendte han sig uvilkårligt om mod sin vært og sagde noget barsk:

"Hvad, De er da vel aldrig digter, menneske?"

Lygtemanden havde unægtelig ikke det vedtægtsmæssige digteriske udseende, mens han stod og gned sig beskedent på sin tykke næse med et lommetørklæde, der var så gennemtrukket af olie, at han kunne have holdt sig selv for en af sine lygter. Han var spinkel og omtrent på alder med Brødrene Barbox, og hans ansigtstræk var trukket opefter på en ejendommelig måde, som om hårrødderne trak dem til sig. Hans hud var påfaldende glinsende og gennemsigtig, hvilket sandsynligvis hidrørte fra dens idelige omgang med olie, og da hans tiltrækkende hår, der var klippet ganske kort og var i sprængt med gråt, strittede lige op i vejret, som om det også blev tiltrukket af en usynlig magnet, lignede hans isse ikke så lidt en lygtevæge.

"Men det kommer jo rigtignok ikke mig ved," sagde Brødrene Barbox. "Det var lidt næsvist af mig at sige det. Vær, hvad De vil."

"Nogle mennesker," ytrede lygtemanden i en undskyldende tone, "er somme tider, hvad de kun nødig ville være."

"Det ved ingen bedre end jeg," sukkede den anden. "Jeg har hele mit liv igennem været, hvad jeg kun nødig ville være."

"Da jeg begyndte på at skrive små, lystige viser –"

Brødrene Barbox så uvilligt på ham.

"- på at skrive små, lystige viser og – hvad der var endnu vanskeligere – bagefter synge dem, var det ganske mod min natur, ja, det var såmænd."

Idet der her skinnede noget, som ikke var lutter olie, i lygtemandens øje, tog Brødrene Barbox sit til sig, så på ilden og satte sin fod på den øverste tremme i kamingærdet. "Hvorfor gjorde De det, når De ikke havde lyst til det? Hvor sang De dem? I værtshuset?"

Herpå gav lygtemanden det mærkelige svar: "Ved sengen."

Mens den rejsende så spørgende på ham, blev Mugby Junction pludselig urolig, rystede voldsomt og åbnede sine glasøjne. "Hun er kommet op!" forkyndte lygtemanden ivrigt. "Hvad der står i hendes magt er stundom mere og stundom mindre; men i nat har det ståët i hendes magt at nå herop, søreme så!"

Indskriften "Brødrene Barbox" med store hvide bogstaver på to sorte overflader trillede kort efter på en trækvogn gennem en tavs gade, og da ejermanden havde rystet en halv time af kulde på fortovet, mens dragerens banken på gæstgivergårdens dør først vækkede byen og sidst gæstgivergården, banede han sig, famlende i mørke, vej ind i den kvalme luft i et tilspærret hus og derpå, ligeledes famlende, ind mellem lagnerne i en tilspærret seng, som syntes udtrykkelig at være blevet afkølet for hans skyld, da den sidst var blevet redt.

2

"Husker du mig, unge Jackson?"

"Hvem skulle jeg vel huske, når det ikke var dig? Du er mit første minde. Det var dig, der sagde mig, hvad jeg hed. Det var

dig, der sagde mig, at hver tyvende december var en årlig bodsdag i mit liv og kaldtes fødselsdag. Den sidste meddelelse var formodentlig sandere end den første!"

"Hvorledes synes du, jeg er, unge Jackson?"

"Du er som en nattefrost for mig hele året igennem, du nedtrykkende, uforanderlige kvinde med de hårde træk, de tynde læber og voksmasken for ansigtet. Du er ligesom Djævelen for mig, men først og fremmest, når du underviser mig i religion; for da får du mig til at afsky den."

"Husker De mig, unge Jackson?"

"Med største taknemmelighed. De var den lysstråle, som opklarede mit liv med håb og frejdig ærgerrighed. Da jeg hørte forelæsninger hos Dem, troede jeg, at jeg skulle blive en stor læge, og følte mig næsten lykkelig, skønt jeg endnu stadig var den eneste kostgænger i huset hos den rædsomme maske og hver dag spiste og drak i tavshed og tvang med masken foran mig, således som jeg havde gjort hver eneste, eneste dag i min skoletid og så langt tilbage, jeg kan huske."

"Hvorledes synes De, jeg er, unge Jackson?"

"De er som et overordnet væsen for mig, De er som naturen, der begynder at åbenbare sig for mig. Jeg hører Dem atter som en af den tyste skare af unge mennesker, der blusser op ved Deres nærværelses og Deres kundskabers magt, og De fremkalder de eneste glædestårer, som nogen sinde har fyldt mine øjne."

"Husker De mig, unge Jackson?" skratter en stemme fra et helt andet hjørne.

"Kun alt for godt. De viste Dem en dag som genfærd for mig og meldte, at mit liv pludselig ville få en helt anden retning. De

viste mig min møjsommelige plads på Brødrene Barbox' galej. Når De havde været til, hvis De overhovedet havde været til, ved jeg ikke; der var ikke andet end navnet af Dem tilbage, da jeg bøjede mig over åren. De sagde mig, hvad jeg skulle gøre, og hvad der skulle betales. De sagde mig senere med flere års mellemrum, at jeg skulle underskrive på firmaets vegne, at jeg var blevet optaget i det, at jeg selv var blevet firmaet. Mere ved jeg ikke om det eller om mig selv."

"Hvorledes synes De, jeg er, unge Jackson?"

"Jeg synes undertiden, De ligner min fader. De er hård og kold nok til at have opfostret en søn, som De ikke vil vedkende Dem. Jeg ser Deres magre skikkelse, Deres snævre brune klæder og Deres stramme, brune paryk; men også De går med en voksmaske til Deres dødsdag. De tager den aldrig tilfældigt af; den falder aldrig tilfældigt af, og mere ved jeg ikke om Dem."

Hele denne samtale holdt den rejsende med sig selv ved vinduet om morgenen, ligesom han havde talt med sig selv på stationen om natten. Og ligesom han i mørket havde set ud som en mand, der for tidligt var blevet grå ligesom en forsømt ild, således så han nu i solskinnet ud som en endnu mere askegrå mand, der lignede en ild, solens klarhed havde slukket.

Firmaet Brødrene Barbox havde været en slags skud eller uregelmæssig gren på notarius publicus- eller vekselerertræet. Det havde før den unge Jacksons dage skaffet sig et ry for griskhed, der var blevet klæbende ved det og ved ham. Ligesom han umærkeligt var kommet til at eje den skumle hule på hjørnet af en gård i Lombard Street, på hvis snavsede vinduer indskriften Brødrene Barbox dagligt i mange år havde stillet sig imellem ham og himmelen, således havde han også umærkeligt

fundet, at han var en person, til hvem der næredes en kronisk mistro, en person, som det var nødvendigt at se stærkt på fingrene ved enhver forretning, han indlod sig på, hvis ord aldrig burde tages for gode varer, uden hans vidnefaste forskrivning, og for hvem alle, der havde noget at gøre med ham, omhyggelig var på deres post. Det renommé havde han fået uden egen skyld. Det var, som om den oprindelige Barbox havde lagt sig på kontorgulvet og ladet den unge Jackson bringe derhen i søvne og byttet sjæl og legeme med ham. Den derefter fulgte opdagelse, som atter var blevet understøttet af troløshed hos den eneste kvinde, han nogen sinde havde elsket, og den eneste ven, han nogen sinde havde haft, idet de var løbet bort sammen for at gifte sig med hinanden, fuldendte, hvad hans første opfostring havde begyndt. Han skrumpede sammen i Barbox' skikkelse og hævede ikke mere sit hoved og hjerte.

Men til sidst tilvejebragte han en stor lindring i sine kår. Han knækkede den åre, han havde roet så længe med, og borede galejen i sænk. Han forebyggede, at en gammel, fast forretning lidt efter lidt trak sig tilbage fra ham, ved selv at gøre begyndelsen og trække sig tilbage fra den. Da han havde nok at leve af, skønt i grunden ikke for meget, slettede han firmaet Brødrene Barbox ud i vejviseren og på jordens overflade uden at levne andet af det end navnet på to kufferter.

"For man må dog have et navn, som folk kan samle op, når man er på rejse," sagde han til hovedgaden i Mugby gennem vinduet i gæstgivergården, "og det navn var i det mindste ægte, hvorimod unge Jackson –! ikke at tale om, at det er en sørgelig satirisk forvanskning af gamle Jackson."

Han tog sin hat og gik ud netop tidsnok til at se en bomuldsfløjls mand gå forbi på den anden side af gaden med sin middagsmad i en lille pakke, der kunne være større uden at vække mistanke om forslugenhed, og traske med lange skridt ad stationen til.

"Det er jo lygtemanden," sagde Brødrene Barbox. "Det er sandt –"

Det var unægtelig latterligt, at en så alvorlig og indesluttet mand, der endnu ikke i tre dage havde været fri for slid og slæb, kunne stå stille på gaden og gnide sig om hagen, fordybet i betragtninger over lystige viser.

"Ved sengen?" sagde Brødrene Barbox gnavent. "Synger Dem ved sengen? Hvorfor ved sengen, hvis han ikke går drukken i seng? Det skulle ikke undre mig, om han gør det. Men det kommer ikke mig ved. Lad mig engang se. Mugby Junction, Mugby Junction. Hvor skal jeg nu gå hen? Det faldt mig ind i nat, da jeg vågnede efter en urolig søvn i vognen, at jeg jo herfra kunne tage hen, hvor det skal være. Hvor skal jeg tage hen? Jeg vil gå hen og se på stationen ved dagslyset. Det har ingen hast, og den ene linje ser måske bedre ud end den anden."

Men der var så mange baner. Når man stirrede ned på dem fra en bro på stationen, var det, som om de forskellige jernbaneselskaber havde arrangeret en stor industriudstilling af mægtige, jernspindende jordedderkoppers frembringelser. Og dernæst gik så mange af banerne så vidunderlige veje og krydsede og bugtede sig således imellem hinanden, at øjet rent tabte dem af syne. Og nogle af dem syntes at begynde med det faste forsæt at tilbagelægge hundrede mil, men holdt pludselig op ved en lille skranke, der førte ind i et værksted. Andre gik,

som om de var fulde af folk, et kort stykke lige ud og drejede derpå overraskende rundt og kom tilbage igen. Atter andre var så fulde af vogne med kul, andre så spærrede af vogne med tønder, andre så fulde af vogne med ballast, andre så optaget af hjuldannede genstande, der så ud som umådelige jernhjul, mens andre var så ryddelige og rene og andre igen så overlæssede med rust, aske og tomme trillebøre, der ikke brugtes og vendte benene i vejret – hvorved de fik lighed med deres ejermænd under en arbejdsstandsning – at der hverken var begyndelse, midte eller ende på forvirringen.

Brødrene Barbox stod helt forfjamsket på broen og fo'r med sin højre hånd hen over furerne i sin pande, der fordoblede sig, mens han så ned, som om omridsene af jernbanerne lod sig fotografere på denne modtagelige plade. Så hørtes der en ringen med klokker og hvæsen med fløjter. Så tittede menneskehoveder, der så ud som dukkehoveder, op af kasser i det fjerne og gemte sig i dem igen. Så begyndte vidunderlige rageknive af træ, der stod oprejst, at rage luften. Så begyndte forskellige lokomotiver på forskellige kanter at skrige og sætte sig i bevægelse. Så viste der sig to tog ved siden af hinanden; de kom ikke ind, men standsede udenfor. Så rev små stumper tog sig løse. Så delte lokomotiverne de små stumper tog imellem sig og løb bort med dem alle sammen.

"Af alt dette er jeg ikke blevet synderlig klogere på, hvor jeg vil hen. Men det har ingen hast. Hverken i dag eller i morgen eller i overmorgen har jeg nødig at bestemme mig. Jeg vil gå en tur."

Hvorledes det nu var eller ikke – det var måske hans hensigt – så førte turen hen til perronen, hvor han var steget ud, og til lygtemandens kammer; men lygtemanden var ikke derinde. Et

par bomuldsfløjls skuldre lempede sig efter et af indtrykkene i væggen ved kaminen, men i øvrigt var kammeret tomt. Da han atter forlod stationen, så han årsagen til denne tomhed ved at få øje på lygtemanden på jernbanen lige overfor, hvor han hoppede af sted oven på et tog fra den ene vogn til den anden og greb tændte lygter, som kastedes op til ham af en medhjælper.

"Han har travlt og vist ikke synderlig tid til at digte eller synge lystige viser."

Den retning, han nu slog ind på, førte ham ud på landet, men holdt sig dog tæt ved siden af en stor jernbane og inden for synsvidde af andre. "Jeg har halvvejs lyst," sagde han og så sig om, "til at afgøre spørgsmålet fra dette punkt ved at sige: 'Jeg vælger denne eller hin bane og holder fast ved den. De udsondrer sig fra forvirringen her og går hver sin vej.'"

Efter at være gået op ad en jævn, temmelig omfangsrig bakke kom han til nogle småhuse, og ved at se sig om som en sindig mand, der aldrig før havde set sig om, fik han øje på seks-otte børn, der kom galoperende og hujende ud af et af småhusene og skiltes ad, men ikke førend de alle havde vendt sig om ved den lille havelåge og kysset på fingeren ad et ansigt i det øverste vindue, der var lavt nok, skønt det var det øverste; for huset havde kun et stokværk på ét værelse, foruden stuen.

At børnene gjorde, som de gjorde, var nu i og for sig intet; men at de gjorde det ad et ansigt, der lå i karmen i det åbne vindue og var vendt imod dem i en vandret stilling og tilsyneladende kun var et ansigt, var mærkeligt. Han så atter op til vinduet, men kunne kun se et meget medtaget, men dog meget muntert ansigt, som hvilede på den ene kind i vindueskarmen. Det var en piges eller kones fine, smilende

ansigt, som var indfattet i en ramme af langt lysebrunt hår, der holdtes sammen med et lyseblåt bånd eller net, som gik ned under hagen.

Han gik videre, vendte om, gik igen forbi vinduet og skottede atter op til det. Ingen forandring. Han drejede af ad en krum sidebane øverst oppe på bakken, som han ellers måtte være gået ned ad, beholdt småhusene i sigte og vandrede rundt i en sådan afstand, at han igen kom ud på hovedvejen og var nødt til på ny at gå forbi småhusene. Ansigtet lå stadig i vindueskarmen, men var ikke vendt så lige imod ham. Og nu så han også et par fine hænder. De bevægede sig, som om de spillede på et instrument, og dog frembragte dette ingen lyd, efter hvad han kunne høre.

"Mugby Junction må være det vanvittigste sted i England," sagde Brødrene Barbox, medens han vandrede ned ad bakken. "Det første, jeg træffer her, er en jernbanedrager, der skriver lystige viser for at synge dem ved sin seng. Det andet er et ansigt og et par hænder, som spiller på et instrument, der ikke spiller!"

Det var en smuk, klar dag i begyndelsen af november; luften var ren og oplivende og landskabet rigt på skønne farver. De fremherskende farver i gården i Lombard Street i City havde været få og mørke. Stundom, når vejret andetsteds var rigtig klart, kunne beboerne af disse øde telte vel glæde sig ved et par gråsprængte dage; men i reglen havde deres luft samme farve som skifer eller snustobak.

Han syntes så godt om sin vandring, at han gentog den dagen efter og kom lidt tidligere til huset end den foregående dag, så at han kunne høre børnene synge oven på med regelmæssigt tonefald og slå takt med deres hænder.

"Endnu ingen lyd af noget instrument," sagde han, mens han lyttede ved hjørnet; "og jeg så dog de spillende hænder, da jeg gik forbi. Hvad mon børnene synger? Du gode Gud, de synger da vel aldrig den lille tabel!"

Det gjorde de dog, og det med stor glæde. Til det gådefulde ansigt hørte der en stemme, som af og til førte an eller rettede. Dens musikalske livlighed var yndig.

Endelig standsede sangen og afløstes af en mumlen af barnestemmer og derpå af en kort sang, som han fik det ud af, at den handlede om denne måned og det arbejde, den skaffede arbejderne på markerne og i avlsgårdene.

Derpå hørtes der en skraben med små fødder, og så kom børnene galoperende og hujende ud ligesom dagen i forvejen. Og atter vendte de sig om ved havelågen og kyssede på fingeren – åbenbart ad ansigtet i vindueskarmen, skønt Brødrene Barbox ikke kunne se det fra sin uheldige plads på hjørnet.

Men da børnene skiltes ad, fik han fat i en lille efternøler – en dreng med brune kinder og hørgult hår – og sagde til ham:

"Kom herhen, min lille ven. Hvis hus er det?"

Drengen holdt en brun arm op for øjnene, dels af undseelse og dels for at dække sig, og sagde:

"Phoebes."

"Hvem er Phoebe?" sagde Brødrene Barbox, fuldt så forlegen ved sin part af samtalen, som drengen på nogen måde kunne være ved sin.

Den lille, men skarpe iagttager havde nøje set på den spørgende og taget hans moralske mål. Han opgav sin forsvarsstilling og påtog sig ligesom en overlegen tone imod

ham, som om han havde opdaget, at han var en person, der ikke var øvet i den kunst at føre en høflig samtale.

"Phoebe," sagde drengen, "tan ikke være nogen anden end Phoebe. Vel?"

"Nej, rimeligvis ikke."

"Nå, hvorfor spørger De så?"

Brødrene Barbox fandt det klogest at gå over til et andet emne og indtog en ny stilling.

"Hvad har I for der? Deroppe i værelset, hvor vinduet står åbent?"

"Kole," svarede drengen.

"Hvad for noget?"

"Ko-o-le," gentog drengen højere og med stærkt eftertryk, som om han ville sige: "Hvad kan det nytte, at du er blevet så stor, når du er så dum, at du ikke kan forstå mig?"

"Å, skole, skole," sagde Brødrene Barbox. "Ja, ja. Og Phoebe underviser jer?"

Drengen nikkede.

"God dreng."

"Tan du se det?" spurgte drengen.

"Ja, det kan jeg se. Hvad ville du gøre med to pence, hvis jeg gav dig dem?"

"Tøbe noget for dem."

Da det raske i dette svar ikke levnede Brødrene Barbox nogen Udflugt, tog han meget tamt de to pence op af lommen og trak sig ydmyget tilbage.

Men da han så ansigtet på vindueskarmen, idet han gik forbi det lille hus, indrømmede han dets nærværelse der med en bevægelse, som hverken var et nik, et buk eller en fjernelse af

hatten fra hans hoved, men var en forlegen forening af eller strid mellem disse tre ting. Øjnene i ansigtet syntes at more sig eller oplives eller begge dele, og læberne sagde beskedent: "God dag, sir!"

"Jeg mærker, at jeg en tid lang kommer til at blive i Mugby Junction," sagde Brødrene Barbox efter endnu en gang at være blevet stående på tilbagevejen for at se på banerne, hvor hver enkelt af dem så roligt gik sin vej. "Jeg kan endnu ikke blive enig med mig selv om, hvilken bane jeg skal vælge. Jeg må virkelig vænne mig lidt til stedet her, førend jeg kan træffe et valg."

Han meldte derpå i gæstgivergården, at han "blev for det første", og gjorde nøjere bekendtskab med Mugby Junction endnu samme aften og næste morgen, og fremdeles næste aften og morgen, idet han gik ned til stationen, blandede sig mellem folk der, så ned ad alle jernbaneindkørsler og begyndte at lægge mærke til togenes kommen og gåen. I begyndelsen stak han ofte hovedet ind i lygtemandens lille kammer; men han traf ham aldrig. Som oftest så han ét eller to par bomuldsfløjls skuldre der, som bøjede sig over ilden og stod i forbindelse med en foldekniv og et stykke brød og kød; men svaret på hans spørgsmål: "Hvor er lygtemanden?" var enten, at han var "på den anden side af banen", eller at det var hans fritid, eller – i det sidste tilfælde – at han blev forestillet for en anden lygtemand, der ikke var hans lygtemand. Han var imidlertid ikke mere så fortvivlet opsat på at få lygtemanden i tale, at han ikke kunne bære denne skuffelse, og heller ikke ofrede han sig så ganske for sin svære opgave at lære Mugby Junction at kende til bunds, at han forsømte at spadsere, men gjorde tværtimod

hver dag en vandring, og det stadig den samme vandring. Men vejret blev atter koldt og fugtigt, og vinduet stod aldrig åbent.

3

Endelig viste der sig nogle dage efter atter en stribe af smukt, klart, styrkende efterårsvejr. Det var en lørdag. Vinduet stod åbent, og børnene var gået, hvilket ikke var så underligt, da han tålmodigt havde ventet og ventet på hjørnet, til de var gået.

"God dag," sagde han til ansigtet, idet han denne gang fik hatten helt af hovedet.

"God dag, sir."

"Det glæder mig, at De atter har en smuk himmel at se på."

"Mange tak; det er meget venligt af Dem."

"De er vist desværre sygelig?"

"Nej; jeg har en meget god helbred."

"Men De ligger da vel ikke altid?"

"Å jo, jeg ligger altid, da jeg ikke kan sidde op; men sygelig er jeg ikke."

De smilende øjne syntes at more sig kosteligt over hans store fejltagelse.

"Vil De ikke have den ulejlighed at træde indenfor? Der er en dejlig udsigt her fra vinduet, og så vil De desuden få at se, at jeg slet ikke er sygelig, siden De har været så god at spørge om det."

Dette blev sagt for at hjælpe ham, da han stod der tvivlrådig, men åbenbart havde lyst til at træde indenfor og holdt sin frygtsomme hånd på klinken til havelågen.

Det hjalp ham og han gik ind.

Værelset ovenpå var meget hvidt og renligt, skønt der kun var lavt til loftet. Dets eneste beboer lå på et leje, som bragte hendes

ansigt i flugt med vinduet. Også lejet var hvidt, og da hendes simple kjole var lyseblå ligesom båndet om hendes hår, havde hun et æterisk ydre og fantastisk udseende af at ligge mellem skyer.

Han følte, at hun instinktivt havde mærket, at han af vane var bange og ordknap, og det var en hjælp for ham, at hun så let var kommet til at vide det.

Ikke des mindre var der en kejtet tvungenhed ved ham, da han rørte ved hendes hånd og satte sig på en stol ved siden af hendes leje.

"Jeg ser nu," begyndte han, men ingenlunde flydende, "hvorledes De sysselsætter Deres hænder. Da jeg så Dem fra stien der udenfor, troede jeg, at De spillede."

Hun kniplede meget hurtigt og behændigt. På hendes bryst lå der en kniplepude, og hendes hænders hurtige bevægelse havde givet dem udseende af at spille.

"Det er mærkeligt nok," svarede hun med et klart smil; "for jeg bilder mig ofte ind, at jeg spiller melodier, mens jeg arbejder."

"Kender De noget til musik?"

Hun rystede på hovedet.

"Jeg tror, jeg kunne lære at spille, hvis jeg havde et instrument, og det kunne gøres lige så nemt for mig som min kniplepude. Men jeg tager vistnok fejl, og i alt fald får jeg det aldrig at vide."

"De har en velklingende stemme … Undskyld; jeg har hørt Dem synge."

"Med børnene?" svarede hun og rødmede lidt. "Ja, med de søde børn synger jeg, hvis det kan kaldes at synge."

Brødrene Barbox skottede til to små bænke, som stod der, og vovede at ytre den formodning, at hun holdt af børn og var kendt med ny undervisningsmetoder. "Ja, jeg holder meget af børn," svarede hun, idet hun atter rystede på hovedet; "men det eneste, jeg kender til undervisning, ligger i den tiltrækning, den har for mig, og den glæde, det volder mig, at børnene lærer noget. Ved at høre mine små elever synge nogle af deres lektier er De måske blevet bragt til at holde mig for en udmærket lærerinde? Ja, det tænkte jeg nok! Nej, jeg har kun læst og hørt tale om den metode. Den syntes mig at være så smuk og fornøjelig og at omgås med dem som lystige rødkælke, at jeg foresatte mig at bruge den efter ringe evne. Jeg har ikke nødig at sige Dem, hvor ringe min evne er," tilføjede hun med et blik på de små bænke og rundt om i værelset.

I al denne tid havde hendes hænder haft travlt med kniplepuden, og da de vedblev med det, og kniplepindenes raslen og spillen på den måde trådte i stedet for en samtale, benyttede Brødrene Barbox lejligheden til at iagttage hende. Han mente, at hun kunne være omtrent tredive år. Det tiltrækkende ved hendes gennemsigtige ansigt og store, lysebrune øjne lå ikke i, at de var passivt tålmodige, men tværtimod deri, at de var kraftige og fuldstændig livlige. Endog hendes travle hænder, hvis magerhed alene ville være nok til at vække medlidenhed, udførte deres gerning med et frejdigt mod, som gjorde medlidenheden alene til en uforskammethed og uforsvarlig overlegenhed.

Da han så, at hendes øjne var i færd med at løfte sig op mod hans, vendte han sine mod udsigten og sagde:

"Den er virkelig smuk!"

"Ja, meget smuk. Det forekommer mig stundom, som om jeg kunne have lyst til kun en eneste gang at sidde op for at se, hvorledes den tager sig ud for et oprejst hoved. Men det ville jo være tåbeligt at nære en sådan lyst. Den kan jo ikke tage sig yndigere ud for nogen, end den tager sig ud for mig."

Mens hun talte, vendte hun sine øjne mod den med henrykt beundring og glæde. Der var ikke spor i dem af nogen følelse af savn.

"Og disse jernbanetråde med deres pust af røg og damp, der skifter så hurtigt, gør den så livlig for mig," vedblev hun. "Jeg tænker på de mangfoldige mennesker, som kunne rejse, hvorhen de ville, enten for at passe deres forretninger eller for deres fornøjelses skyld; jeg husker på, at pustene tilkendegiver mig, at de virkelig rejser, mens jeg ser til, og det opliver udsigten med en overflødighed af selskab, når jeg trænger til det. Og så er der stationen. Jeg kan ikke se den ved foden af bakken, men jeg hører den meget ofte og ved altid, at den er der. Den synes ligesom at sætte mig i forbindelse med, jeg ved ikke hvor mange steder og ting, som jeg aldrig får at se."

Med en slags undselig forestilling om, at den måske allerede havde sat ham i forbindelse med noget, han aldrig før havde set, sagde han: "Ja netop."

"De ser altså," vedblev Phoebe, "at jeg ikke er den skrantning, De holder mig for, men tværtimod har det meget godt."

"De har et lykkeligt sind," sagde Brødrene Barbox, måske med et let skær af en undskyldning for sit eget sind.

"Nej, så skulle De kende fader," svarede hun, "han har et lykkeligt sind! – Bliv kun siddende!" For den tilbageholdne mand blev forskrækket ved at høre fodtrin ude på gangen; han

var bange for, at han skulle blive holdt for en næsvis og påtrængende gæst. "Det er fader, som kommer."

Døren gik op, og faderen blev stående i den.

"Hvad, lygtemanden!" udbrød Brødrene Barbox og sprang op fra sin stol. "Hvorledes har De det, lygtemand?"

Hvortil lygtemanden svarede: "Den fremmede herre, som ingensteds vil hen!"

Og til Phoebes største forundring og overraskelse gav de hinanden hånden.

"Jeg har søgt Dem en halv snes gange siden den nat," sagde Brødrene Barbox, "men aldrig kunnet træffe Dem."

"Ja, det har jeg hørt. Det er, fordi De så ofte er blevet set nede på stationen uden at tage bort med noget tog, at De blandt os er begyndt at få navnet: Den fremmede herre, som ingensteds vil hen. Jeg håber, at De ikke tog det ilde op, at jeg i min overraskelse kaldte Dem det?"

"På ingen måde. Det navn passer lige så godt på mig som ethvert andet. Men må jeg ikke stille Dem et spørgsmål her i krogen?"

Lygtemanden lod sig trække bort fra sin datters leje ved en af knapperne i sin bomuldsfløjls trøje.

"Er det ved den seng, De synger Deres viser?"

Lygtemanden nikkede.

Den fremmede herre, som ingensteds ville hen, klappede ham på skulderen, og derpå vendte de sig om igen.

"Jeg forsikrer dig, barnlille," sagde lygtemanden derefter til sin datter, idet han så fra hende hen på hendes gæst, "at jeg er blevet så forbavset over at se, at du har gjort bekendtskab med

denne herre, at jeg må tage mig en rundtenom, hvis herren tillader det."

Lygtemanden viste i gerning meningen af dette ved at tage sit fedtede, som en kugle sammenrullede lommetørklæde frem og give sig en dygtig overstrygning fra det højre øre op ad kinden, over panden og ned ad den anden kind til det venstre øre, efter hvilken operation han glinsede storartet.

"Det gør jeg altid, når jeg er blevet rigtig varm af en eller anden sindsbevægelse," sagde han til undskyldning. "Og jeg er virkelig blevet så forbavset over at se, at De har gjort bekendtskab med Phoebe, at jeg – at jeg tror, jeg med Deres tilladelse vil tage mig en rundtenom til." Hvilket han gjorde og syntes at blive meget styrket ved det.

De stod nu begge ved hendes leje, og hun arbejdede ved sin kniplepude. "Deres datter har sagt mig," sagde Brødrene Barbox endnu stadig i en halvt tilbageholden og undselig tone, "at hun aldrig sidder op."

"Nej, og hun har heller aldrig gjort det. De må vide, at hendes moder, der døde, da hun var fjorten måneder gammel, led af nogle slemme anfald, og da hun ikke havde sagt mig, at hun led af dem, kunne ingen tage sig i agt for dem. Følgelig tabte hun barnet, da hun fik et af dem, og det er grunden."

"Det var urigtigt af hende," sagde Brødrene Barbox med rynket pande, "at gifte sig med Dem uden at betro Dem sin skrøbelighed."

"Ja," ytrede lygtemanden, idet han ville forsvare den afdøde, "det har Phoebe og jeg talt om; men Gud hjælpe os! Der er så mange af os, som har deres skrøbeligheder, både med anfald og

med indfald af den ene eller den anden slags, at hvis vi tilstod dem alle, førend vi blev gift, ville de fleste af os aldrig blive gift."

"Ville det da ikke være så meget bedre?"

"Ikke i dette tilfælde," sagde Phoebe, idet hun rakte sin fader hånden.

"Nej, ikke i dette tilfælde," sagde hendes fader og klappede den mellem sine hænder.

"De giver mig en tilrettevisning," svarede Brødrene Barbox rødmende, "og jeg må have så stor lighed med et umælende, at det i hvert tilfælde ville være overflødigt, at jeg vedkendte mig den skrøbelighed. Gid De ville fortælle mig lidt mere om Dem selv. Jeg ved næsten ikke, hvorledes jeg skal bede Dem om det, da jeg ved, at jeg har en hæslig, stiv holdning og et kedeligt, afskrækkende væsen; men gid De ville."

"Med største fornøjelse," svarede lygtemanden muntert. "Og for at De først og fremmest kan vide, hvad jeg hedder –"

"Holdt!" afbrød gæsten ham med en let rødmen. "Hvad gør Deres navn til sagen? Lygtemand er navn nok for mig. Jeg kan godt lide det; det er klart og udtryksfuldt. Jeg trænger ikke til mere."

"Det er sandt nok. Jeg har i almindelighed intet andet navn dernede på stationen; men jeg tænkte, at da De var kommet hertil som ene passager af første klasse og i en hemmelig egenskab, kunne De måske –"

Gæsten slog denne tanke bort med hånden, og lygtemanden påskønnede dette vidnesbyrd om tillid med en rundtenom.

"At De arbejder strengt, holder jeg for en afgjort sag," sagde Brødrene Barbox, da genstanden for rundtenom'en var kommet langt mere snavset ud af den, end han var gået ind i den.

"Å, det vil jeg ikke sige," havde lygtemanden allerede begyndt, da hans datter tog ordet.

"Jo, han arbejder meget strengt; fjorten, femten, atten timer i døgnet og undertiden i det hele døgn."

"Og De," sagde Brødrene Barbox, "hvorledes arbejder ikke De, Phoebe, med Deres skole og Deres kniplen –"

"Men min skole er jo en glæde for mig," afbrød hun ham og åbnede sine brune øjne endnu mere, ligesom af forundring over, at han kunne være så enfoldig. "Jeg begyndte med den, da jeg endnu var barn, fordi den bragte mig i selskab med andre børn, så det var ikke noget arbejde. Jeg passer den for min fornøjelses skyld, og ikke som et arbejde. Og min kniplepude;" hendes travle hænder var standset, som om hendes bevisførelse havde optaget al hendes frejdige alvor; men da hun nævnede puden, tog de atter fat, "den følger med mine tanker, når jeg tænker, og med mine melodier, når jeg nynner en af dem, så det er heller ikke arbejde. De troede jo selv, at det var musik, ikke sandt? Og det er det også for mig."

"Det er alt!" udbrød lygtemanden strålende. "Alt er musik for hende."

"Fader er det i det mindste," sagde Phoebe og pegede henrykt med sin magre pegefinger på ham. "Der er mere musik i fader end i et helt musikkorps."

"Hør, barnlille, det er nu så meget kønt af dig at tale således; men du smigrer din fader," forsikrede han, idet hans øjne strålede af glæde.

"Nej, jeg gør sandelig ikke. Hvis De kunne komme til at høre fader synge, ville De indse, at jeg ikke gør det. Men De kommer aldrig til at høre ham synge; for han synger aldrig for andre end

mig. Hvor træt han så er, synger han altid for mig, når han kommer hjem. Da jeg for længe, længe siden lå her som en stakkels lille dukke, der var brækket i stykker, plejede han at synge for mig, ja, hvad mere var, han plejede at digte viser om alle de små løjer, vi havde med hinanden; ja, han gør det såmænd tit endnu. Jo, jeg vil fortælle om dig, fader, da den fremmede herre har spurgt om dig. Han er digter, skal jeg sige Dem."

"Da ville jeg dog nødig, barnlille," ytrede lygtemanden, der et øjeblik blev alvorlig, "at den fremmede herre skulle gå herfra med den mening om din fader, fordi det kunne se ud, som om jeg var hengiven til at spørge stjernerne på en tungsindig måde, hvad de tager sig for, hvilket jo både ville være tidsspilde og en næsvished af mig."

"Fader," sagde Phoebe, "er altid glad og god. De sagde nylig til mig, at jeg havde et lykkeligt sind. Hvor kan jeg andet?"

"Ja, barnlille," svarede lygtemanden i en overbevisende tone, "men hvor kan jeg andet? Døm selv. Se på hende! Altid som De nu ser hende. Altid arbejder hun – og det dog kun for nogle ganske få shillings om ugen – altid er hun glad, altid deltagende mod andre, hvem det så er. Jeg sagde netop, at hun altid var, som De nu ser hende. Det er hun også, men med en forskel, der dog kun går ud på det samme. For når det er min frisøndag, og morgenklokkerne har afringet, hører jeg bønnerne blive læst på den mest rørende måde og får salmerne sunget for mig – så mildt, at De ikke ville kunne høre dem her uden for værelset – i toner, der synes mig at komme fra Himlen og vende tilbage til den igen."

Det var måske alene på grund af disse ords forbindelse med deres helligdags fredelige tid, eller måske også på grund af ordenes mere omfattende forbindelse med Frelserens nærværelse hos de sengeliggende; men her gjorde hendes behændige fingre en standsning på kniplepuden og blev lagt om faderens hals, idet han bukkede sig. Der var, hvad gæsten havde let ved at se, en høj grad af naturlig følsomhed hos både fader og datter; men hver af dem holdt den for den andens skyld tilbage og lod den ikke komme til udbrud; og en fuldkommen, enten medfødt eller tillært frejdighed var begges første eller anden natur. Nogle få øjeblikke efter gav lygtemanden sine komiske, strålende træk en ny rundtenom, medens Phoebes smilende øjne – på hendes øjenhår sad der måske et par glimtende dråber – skiftevis vendte sig mod ham, hendes arbejde og Brødrene Barbox.

"Da fader har sagt Dem, at jeg føler interesse for andre mennesker, skønt de ikke ved af mig at sige – hvilket jeg i forbigående sagt selv har fortalt Dem – bør De også vide, hvorledes det går til med det: Det er faders skyld."

"Nej, det er ikke!" forsikrede han.

"Tro ham ikke; jo, det er. Han fortæller mig om alt, hvad han ser nede ved sit arbejde. De ville undre Dem over den mængde, han hver dag samler til mig. Han ser ind i vognene og fortæller mig, hvorledes damerne er klædte, så at jeg kender alle moderne! Han ser ind i vognene og fortæller mig, hvor mange par forlovede han har set, og hvor mange nygifte par, der tager på deres bryllupsrejse, så at jeg også ved det! Han samler aviser og bøger til mig, så at jeg har nok at læse! Han fortæller mig om de syge mennesker, der rejser for at komme sig, så at jeg også

ved alt om dem! Kort sagt, som jeg begyndte med at sige, han fortæller mig alt, hvad han ser og hører nede ved sit arbejde, og De kan ikke tænke Dem, hvilken mængde han ser og hører."

"Denne samlen aviser og bøger, barnlille," sagde lygtemanden, "er det tydeligt nok, at jeg ikke kan rose mig af, da de ikke hører til mine sportler. Nej, det går således til: En konduktør siger til mig: 'Halløj, lygtemand! Jeg har gemt dette blad til Deres datter. Hvorledes går det hende?' En formand siger til mig: 'Hejda! Pas på, lygtemand, her er et par bøger til Deres datter. Har hun det som sædvanlig?' og det er det, som gør det dobbelt velkomment, ser De. Havde hun tusinde pund i et skrin, ville de ikke bryde sig om hende; men da hun er, som hun er – forstå mig vel, det vil sige," tilføjede lygtemanden noget hastigt, "at hun ikke har tusinde pund i et skrin – tænker de på hende. Og med hensyn til de unge, både gifte og ugifte par, så er det jo ganske naturligt, at jeg bringer den smule hjem, jeg ved om dem, eftersom der ikke er et par af nogen af de to slags her på egnen, som ikke af sig selv kommer og fortæller alt til Phoebe."

Hun vendte sine øjne triumferende op mod Brødrene Barbox, idet hun sagde:

"Ja, det er sandt. Hvis jeg kunne være stået op og gået i kirke, ved jeg ikke, hvor mange gange jeg havde været brudepige. Men hvis jeg kunne have gjort det, ville nogle piger måske være blevet misundelige på mig, hvorimod ingen nu er det. Og min pude ville ikke have været halvt så nem til at gemme en bryllupskage under, som den nu er," tilføjede hun og vendte sit ansigt mod den med et let suk og et smil til sin fader.

I det samme kom en lille pige, det største af skolebørnene, ind – hvilket bragte Brødrene Barbox på den tanke, at hun var husets tyende og havde indfundet sig for at passe sin dont – med en spand, som kunne have skjult hende, og en kost, der var tre gange så lang som hun. Han rejste sig altså for at tage afsked og sagde, at hvis Phoebe ikke havde noget imod det, ville han komme igen.

Han havde mumlet noget om, at han ville komme igen "på en af sine ture", og hans ture måtte i høj grad have fremskyndet hans tilbagekomst, da han kom igen.

"De troede vel, at De ikke ville få mig oftere at se?" sagde han til Phoebe, mens han tog hendes hånd og satte sig ved hendes leje.

"Hvorfor skulle jeg tro det?" var hendes overraskede svar.

"Jeg holdt det for afgjort, at De ville have mistro til mig."

"For afgjort? Er De da blevet så dårligt troet?"

"Jeg tror, jeg har ret til at svare ja. Men jeg har måske selv været mistænksom. Men det er der ikke for øjeblikket tale om. Sidste gang talte vi om stationen. Jeg har tilbragt flere timer der siden i forgårs."

"Er De nu den fremmede herre, der vil et eller andet sted hen?" spurgte hun med et smil.

"Ganske vist et eller andet sted hen, men endnu ved jeg ikke hvorhen. De vil aldrig kunne gætte, hvad det er, jeg rejser bort fra. Skal jeg sige Dem det? Jeg rejser bort fra min fødselsdag."

Hendes hænder standsede i deres arbejde, og hun så med vantro forbavselse på ham.

"Ja," sagde Brødrene Barbox, der ikke sad så ganske rolig på sin stol, "fra min fødselsdag. Jeg er som en uforståelig bog for

mig selv, af hvilken alle de første kapitler er blevet revet ud og kastet bort. Min barndom havde ingen af barndommens glæder, min ungdom ingen af ungdommens tillokkelser, og hvad kan der ventes af en sådan forspildt begyndelse?" Idet han mødte hendes øjne, som var stift fæstet på ham, rørte der sig noget i hans bryst og hviskede: "Var dette leje et sted for barndommens glæder og ungdommens tillokkelser at ty til? Å fy, fy!"

"Det er en sygdom hos mig," sagde Brødrene Barbox, idet han afbrød sig selv og talte, som om han havde ondt ved at synke noget, "at jeg kommer på afveje over det. Jeg ved ikke, hvorledes jeg kom til at tale om det. Jeg håber, at det er på grund af en fordums misbrugt tillid til en af Deres køn, som medførte en bitter troløshed. Jeg ved det ikke. Jeg er helt og holdent på afveje."

Hendes hænder tog atter roligt og langsomt fat på deres arbejde, og da han skottede til hende, så han, at hendes øjne fulgte dem tankefuldt.

"Jeg rejser fra min fødselsdag," vedblev han, "fordi den altid har været en sørgelig dag for mig. Da det om fem eller seks uger er min første fri fødselsdag, rejser jeg for at lade dens forgængere langt bag mig og søge at knuse dagen eller dog søge at holde den af syne ved at dynge ny genstande over den."

Da han standsede, så hun på ham, men rystede kun på hovedet, som om det, han havde sagt, var hende aldeles ufatteligt.

"Dette er ufatteligt for Dem med Deres lykkelige sind," vedblev han, idet han holdt fast ved sit tidligere udtryk, som om det indeholdt en dvælende nødværgedyd; "jeg vidste, at det ville

være det, og glæder mig over, at det er det. Men på min rejse – som jeg agter at tilbringe resten af mine dage med, da jeg har opgivet enhver tanke om et fast hjem – standsede jeg, som De har hørt af Deres fader, på stationen her. Omfanget af dette knudepunkts forgreninger gjorde mig ganske forvirret med hensyn til, hvor jeg skulle tage hen herfra. Jeg er endnu ikke blevet enig med mig selv om det, da jeg stadig er i forlegenhed med de mange baner. Hvad tror De, jeg har i sinde at gøre? Hvor mange af sidebanerne kan De se fra Deres vindue?"

"Syv," svarede hun med megen interesse.

"Syv," sagde Brødrene Barbox og iagttog hende med et alvorligt smil. "Nå! Jeg vil da straks indskrænke det hele antal til de samme syv og efterhånden formindske deres antal til én – den mest lovende for mig – og vælge den."

"Men hvorfra kan De vide, hvilken der er den mest lovende?" spurgte hun, medens hendes klare øjne gled hen over udsigten.

"Ja!" sagde Brødrene Barbox med et nyt, alvorligt smil og langt større lethed i sin tale. "Ja rigtigt. Således. Hvor Deres fader hver dag kan samle så meget et godt øjemed, kan jeg måske en gang imellem samle lidt i et ligegyldigt. Den fremmede herre, som ingen steder vil hen, må endnu bedre lære jernbaneknudepunktet at kende. Han vil vedblive at undersøge det, indtil han har knyttet et eller andet, som han har set, hørt eller opdaget ved begyndelsen af hver af de syv baner, til banen selv, og således skal hans valg af en bane være afhængigt af hans valg mellem hans opdagelser."

Hendes hænder havde endnu stadig travlt, da hun igen skuede ud over udsigten, som om den indeholdt noget, der

hidtil ikke havde været i den, og hun smilede, som om den voldte hende en ny glæde.

"Men da jeg er kommet så langt," sagde Brødrene Barbox, "må jeg ikke glemme at bede Dem gøre mig en tjeneste. Jeg trænger til Deres hjælp. Jeg ønsker at bringe Dem, hvad jeg samler op ved begyndelsen af de syv baner, som De her ligger og ser på, og tale med Dem om det. Må jeg? Man siger, at fire øjne se bedre end to; men det kommer dog mest an på, tror jeg, hvorledes vedkommende øjne er. Skønt vi kun har kendt hinanden så kort, er jeg ikke des mindre vis på, at Deres og Deres faders øjne har fundet bedre ting, end mine alene nogen sinde har opdaget."

Hun rakte ham medfølende hånden med sand henrykkelse over hans forslag og takkede ham ivrigt og hjerteligt.

"Det er godt!" sagde Brødrene Barbox. "Men da jeg er kommet så langt, må jeg ikke glemme at bede Dem gøre mig endnu en tjeneste. Vil De lukke Deres øjne?"

Spøgefuldt smilende over denne underlige bøn, gjorde hun det.

"Hold Dem lukkede," sagde Brødrene Barbox, mens han sagte gik hen til døren og kom tilbage igen. "Vil De give mig Deres æresord på ikke at åbne Deres øjne, førend jeg siger, at De må?"

"Ja!"

"Godt. Må jeg tage Deres kniplepude fra Dem et minut?"

Stadig smilende og forundret tog hun hænderne bort fra den, hvorpå han lagde den til side.

"Sig mig, så De røg- og damppustene fra iltoget i går morges på banen nummer syv herfra?"

"Bag elmetræerne og kirkespiret?"

"Ja, det er banen," sagde Brødrene Barbox og vendte sine øjne hen mod den.

"Ja, jeg så dem svinde bort."

"Var der noget ualmindeligt i det, de udtrykte?"

"Nej!" svarede hun lystigt.

"Det er ingen kompliment til mig; for jeg var med det tog. Jeg kørte med det – De må ikke åbne øjnene – for at hente dette til Dem fra den store og sindrige by. Det er ikke halvt så stort som Deres kniplepude og ligger let og mageligt på dens plads. Disse små tangenter er ligesom tangenterne på et piano i miniature, og De tilvejebringer selv den fornødne luft med Deres venstre hånd. Gid De må kunne fremlokke fornøjelig musik, kære veninde. Og dermed – nu kan De åbne øjnene – farvel!"

På sin forlegne måde lukkede han døren efter sig og så kun, idet han gjorde det, at hun henrykt trykkede gaven til sit bryst og kærtegnede den. Dette glimt frydede hans hjerte, men gjorde det dog tillige trist; for således kunne hun, hvis hendes ungdom var gået sin naturlige gang, den dag have trykket sin egen barnestemmes slumrende musik til sit bryst.

Brødrene Barbox & Co.

Af Charles Dickens.

Med en god vilje og et alvorligt forsæt begyndte den fremmede herre, som ingen steder ville hen, allerede dagen efter sine undersøgelser ved de syv baners udgangspunkter, og udbyttet af dem findes, således som han og Phoebe bagefter nok så pynteligt nedskrev det, på de pågældende steder i denne sanddru krønike. Men der gik langt mere tid med til at samle end til at læse det, hvilket sandsynligvis er tilfældet med den meste læsning, undtagen når den hører til den – for efterslægten ~ meget velgørende slags, der "i nogle ledige øjeblikke" kastes hen på papiret af de overordnede digtergenier, der lader hånt om prosaisk bryderi.

Man må imidlertid indrømme, at Brødrene Barbox ingenlunde forhastede sig. Da hans hjerte var med i hans venlige gerning, frydede han sig over den, og der var tillige forbundet den glæde med den, at han undertiden sad og hørte på Phoebe, mens hun lokkede flere og flere toner ud af instrumentet, og hendes medfødte smag og gode øre uddannede hendes første opdagelser. Foruden at være en glæde, var det også en sysselsættelse og optog i ugernes løb flere timer, hvilket havde til følge, at hans frygtede fødselsdag var nær, førend han havde tænkt videre over det.

Sagen blev mere påtrængende, fordi rådslagningerne om den bane, der skulle vælges – der en sjælden gang overværedes af den på det mest glimrende strålende lygtemand – på ingen

måde fremmedes ved hans undersøgelser; for vel var der noget ved hin bane og et andet ved denne, som tiltalte ham, men derfor havde han dog ingen grund til at foretrække nogen af dem. Da den sidste rådslagning blev holdt, stod denne del af opgaven følgelig nøjagtig på det samme punkt, som den havde stået fra først af.

"Men," sagde Phoebe, "vi har jo kun seks baner. Gælder den syvende da ikke?"

"Den syvende bane?" sagde Brødrene Barbox og gned sig om hagen. "Det var den, jeg valgte, da jeg tog bort efter min lille gave til Dem. Det er *dens* historie, Phoebe."

"Ville De have noget imod at vælge den igen?" spurgte hun tøvende.

"Ikke det mindste; det er en overmåde god bane."

"Det ville glæde mig," vedblev Phoebe med et overtalende smil, "hvis De ville vælge den for den lille gaves skyld, der altid vil være mig så dyrebar. Det ville glæde mig, hvis De ville vælge den, fordi den aldrig mere kan blive som nogen anden bane for mig. Det ville glæde mig, hvis De ville vælge den til minde om, at De har vist mig så megen godhed og gjort mig så meget lykkeligere! Hvis De rejser bort fra mig ad den bane, på hvilken De rejste, da De tog herfra for at vise mig denne store venlighed," tilføjede hun og anslog i det samme en svag streng, "så vil jeg, når jeg ligger her ved mit vindue og holder øje, være til mode, som om den måtte føre Dem til et lykkeligt mål og engang måske ville bringe Dem tilbage hertil."

"Det skal ske, kære veninde, det skal ske."

Han købte altså til sidst billet, og hans mål var den store, sindrige by.

Han havde tøvet så længe ved Mugby Junction, at det var blevet den attende december, da han forlod den. "Det er på høje tid," tænkte han, da han satte sig ind i vognen, "at jeg bryder op for alvor! Der er kun én dag tilbage imellem mig og den dag, jeg løber bort fra. I morgen drager jeg op i bjergene. Jeg vil rejse til Wales."

Det var med nogen møje, at han forestillede sig de ubestridelige fordele, der ved denne ny sysselsættelse af hans sanser kunne vindes af tågede bjerge, opsvulmede vandløb, regn, kulde, en vild søkyst og ubanede veje. Og dog kunne han knap se dem så tydeligt, som han kunne ønske. Om den stakkels pige, trods sin ny tilflugt, instrumentet, nu – kun i begyndelsen – ville føle sig forladt; om hun så de samme pust af røg og damp, som han så, mens han sad i jernbanevognen og tænkte på hende; om der ville udbrede sig en tankefuld skygge over hendes ansigt, mens de tabte sig i det fjerne; om hun ved at sige ham, at han havde vist hende så megen godhed, ikke uden selv at vide af det havde givet ham en tilrettevisning for hans gamle, tungsindige klager over hans livsstilling ved at bringe ham til at tænke, at et menneske kunne være en stor læge, når han ville, uden derfor at være nogen stor doktor. Disse og andre lignende tanker stillede sig imellem ham og hans walisiske billede. Han havde desuden den sløve følelse af tomhed, som følger efter adskillelsen fra en tiltrækkende genstand og ophøret af et behageligt tidsfordriv, og denne følelse, der var ganske ny for ham, gjorde ham urolig. Endvidere havde han, da han forlod Mugby Junction, genfundet sig selv, som han ikke var blevet forelsket i, fordi han nylig havde tilbragt sin tid i bedre selskab.

Men den store, sindrige by måtte jo nu være lige i nærheden. Den klingren og raslen, der foregik med toget, og den mængde ny genlyd, der knyttede sig til det, kunne ikke sige andet, end at man nærmede sig den store station. Det var heller ikke andet. Efter nogle uvejrsglimt af bylyn i skikkelse af hurtige skær af røde murstenshuse, høje, røde murstensskorstene, røde murstensjernbanebuer, ildtunger, røgpletter, kanaldale og kulbjerge indfandt tordenen sig ved slutningen af rejsen.

Efter at have fået sine kufferter bragt til et hotel og fastsat sin spisetid gik Brødrene Barbox ud at spadsere i de travle gader. Og nu begyndte han at få en formodning om, at Mugby Junction var en forening af mange, både synlige og usynlige forgreninger og havde sat ham i forbindelse med uendelig mange sideveje; for i stedet for at han for kort tid siden ville være gået blindt grublende gennem disse gader, havde han nu øjne og tanker for en ny yderverden. Hvorledes de mange slidende og slæbende mennesker elskede, levede og døde; hvor vidunderligt det var at tænke sig de forskellige øvelser af øje og hånd, de fine forskelligheder i syn og følelse, som skilte dem i klasser af arbejdere og endog i klasser af arbejdere på underafdelinger af én fuldstændig helhed, der forenede deres mangeartede forstandsevner og kræfter, skønt den selv kun var en eller anden prisbillig genstand til brug eller prydelse i det daglige liv; hvor godt det var at vide, at en sådan forening og en sådan udfoldelse af deres forskellige færdigheder til et civiliseret formål ikke gjorde dem ringere, som menneskeslægtens hovmodige døgnfluer havde for skik at påstå, men avlede en selvagtelse og dog beskeden attrå efter at blive langt klogere, end de var, af hvilke hin ytrede sig i deres vel

afvejede holdning og måde at tale på, når han standsede for at stille et spørgsmål, og denne i de offentlige opslag på murene om deres yndlingsstudier og adspredelser. Disse tanker og en hærskare lignende gjorde hans vandring mindeværdig. "Også jeg er kun en lille del af en stor helhed," begyndte han at tænke, "og for at blive til gavn for mig selv og andre eller blive lykkelig må jeg kaste min part i det fælles forråd og hente den ud af det."

Skønt han var kommet til målet for sin rejse for den dag ved middagstid, havde han dog siden, uden at mærke det, vandret så langt og så længe omkring i byen, at lygtetænderne nu var i færd med deres arbejde i gaderne, og butikkerne strålede på det mest glimrende. Idet han ved denne påmindelse om at vende tilbage til sit logi ville gøre det, listede en ganske lille hånd sig ind i hans, og en ganske lille stemme sagde:

"Å undskyld, jeg er faret vild."

Han så ned på en ganske lille, lyshåret pige.

"Ja," sagde hun med et alvorligt nik, "ja, jeg er virkelig. Jeg er faret vild."

Han blev stående yderst forlegen, så sig om efter hjælp, opdagede ingen og sagde, idet han bøjede sig dybt ned:

"Hvad hedder du?"

"Polly."

"Hvad hedder du mere?"

Svaret kom straks, men var uforståeligt.

Han efterlignede lyden, således som han havde opfanget den, og vovede at gætte: "Trivits?"

"Nej," sagde barnet og rystede på hovedet, "således er det slet ikke."

"Sig det én gang til, du små."

Et lidet lovende forsøg; for denne gang lød det ganske anderledes.

Han tillod sig den gisning: "Paddens?"

"Nej, nej, således er det heller ikke."

"Én gang endnu. Lad os prøve igen."

Et aldeles håbløst forsøg. Denne gang svulmede det op til fire stavelser. "Det kan da ikke være Tappitarver?" sagde Brødrene Barbox og gned sig mismodigt i hovedet med sin hat.

"Nej, det er ikke," indrømmede barnet roligt.

Da hun med overordentlig stræben efter tydelighed gjorde et fjerde forsøg med det ulykkelige navn, svulmede det op til mindst otte stavelser.

"Det er vist bedst," sagde Brødrene Barbox med fortvivlet hengivelse i skæbnen, "at vi opgiver det."

"Men jeg er faret vild," sagde barnet og gemte sin lille hånd endnu dybere i hans, "og du sørger jo nok for mig, ikke sandt?"

Hvis et menneske nogen sinde er bragt i forlegenhed ved at være delt mellem medynk på den ene side og en enfoldig rådvildhed på den anden, så var her et sådant menneske. "Faret vild?" sagde han og så ned på barnet. "Ja, det er jeg sandelig også. Hvad skal vi gøre?"

"Hvor bor du?" spurgte barnet og så alvorligt på ham.

"Derovre," svarede han og pegede omtrent i retning af sit hotel.

"Er det så ikke bedst, vi går derhen?" spurgte barnet.

"Jo, jeg ved virkelig ikke noget bedre."

Dermed gik de hånd i hånd, han med en trykkende følelse af at have udviklet sig til en tåbelig kæmpe, hun tydeligt ophøjet i

sit eget spæde omdømme ved at have hjulpet ham så pænt ud af hans forlegenhed.

"Vi skal vel have middagsmad, når vi kommer derhen?" sagde Polly.

"Ja, jeg – ja, det skal vi vel."

"Holder du af din middagsmad?" spurgte barnet.

"Å ja, i det hele taget," svarede Brødrene Barbox, "tror jeg nok, jeg gør det."

"Ja, for jeg holder meget af min. Har du søskende?"

"Nej. Har du?"

"Mine er døde."

"Så!" Nedtrykt af en latterlig følelse af klodsethed på legeme og sjæl, ville han ikke have kunnet fortsætte samtalen ud over dette korte svar, hvis ikke barnet stadig var kommet ham til undsætning.

"Hvad," spurgte hun og vendte sin bløde hånd kælent i hans, "vil du more mig med, når vi har spist?"

"Det har jeg sandelig ikke den fjerneste forestilling om, Polly," udbrød Brødrene Barbox i den største forlegenhed.

"Så skal jeg sige dig noget. Har du kort hjemme i dit hus?"

"Masser," svarede Brødrene Barbox pralende.

"Det er godt. Så vil jeg bygge huse, og du skal se på det. Men du må ikke puste, vel?"

"Nej," svarede Brødrene Barbox, "nej, nej. Ikke puste. At puste er ikke smukt."

Han smigrede sig med at have sagt dette ret godt af et idiotisk uhyre at være; men barnet, der øjeblikkelig lagde mærke til hans kejtede forsøg på at sætte sig ned til hendes

standpunkt, tilintetgjorde aldeles hans forhåbningsfulde tanker om sig selv ved medlidende at sige: "Hvor du er en løjerlig en!"

Efter denne sørgelige stranding blev Barbox til mode, som om han for hvert minut blev større og sværere på legemet og svagere i ånden, og gav redningsløst fortabt.

Aldrig har nogen kæmpe fundet sig frommere i at blive ført i triumf af den uovervindelige Bajads, end han fandt sig i at blive behandlet som slave af Polly.

"Kan du ingen historier?" spurgte hun ham.

Han var nødsaget til den ydmygende tilståelse: "Nej."

"Men så man du jo være umådelig dum?" sagde Polly.

Han var nødsaget til den ydmygende tilståelse: "Ja."

"Skal jeg lære dig en historie? Men du må huske den og kunne fortælle en anden den rigtig bagefter."

Han forsikrede, at det ville volde ham den største åndelige tilfredsstillelse at lære en historie, og at han ydmygt skulle søge at huske den, hvorpå Polly, efter til tegn på glæde at have gjort en lille drejning med sin hånd i hans, begyndte på en lang fortælling, hvori hvert fornøjeligt afsnit begyndte med ordene: "Så var der," som for eksempel: "Så var der en dreng," eller: "Så var der en fe," eller: "Og så var der en postej, og den var fire alen i rundkreds og to alen og et kvarter tyk."

Det spændende i fortællingen lå i, at feen ville straffe drengen, fordi han var så slugvorn, hvorfor feen bagte postejen, og drengen spiste og spiste og spiste, og hans kinder svulmede og svulmede og svulmede. Der var mange småomstændigheder; men det egentlig spændende nåede sit toppunkt, da postejen blev spist op, og drengen revnede. Det var virkelig smukt at se Brødrene Barbox med sit alvorlige,

opmærksomme ansigt og lyttende øre blive puffet hid og did på fortovene i den travle by, men være bange for at gå glip af en eneste tildragelse i dette epos for ikke, hvis han lejlighedsvis skulle blive eksamineret i det, at komme til at stå til skamme.

Således kom de til hotellet, og der måtte han sige i skænkestuen, hvad han sagde kejtet nok: "Jeg har fundet en lille pige!"

Hele huset kom i bevægelse for at se den lille pige; men ingen kendte hende, og ingen kunne blive klog på hendes navn, således som hun udtalte det, med undtagelse af en stuepige, der sagde, at det var Konstantinopel, hvilket det dog ikke var.

"Jeg vil spise i et særskilt værelse med min unge veninde," sagde Brødrene Barbox til myndighederne i hotellet, "og de er måske så god at underrette politiet om, at det smukke barn er her. Der vil sikkert snart blive spurgt efter hende, hvis det ikke allerede er sket. Kom, Polly!"

Polly gik ganske roligt med; men da hun mærkede, at det var et temmelig stift stykke arbejde at gå op ad trappen, blev hun båret op ad den af Barbox. Middagsmaden gjorde stormende lykke, og Barbox' forlegenhed, da Polly viste ham, hvorledes han skulle skære hendes kød i stykker for hende og med gavmild og sikker hånd hælde sauce ud over tallerkenen, var et smukt syn.

"Nu skal du være god," sagde Polly, "og fortælle mig den historie, jeg lærte dig, mens vi spiser."

Med samme angst som en kandidat ved eksamensbordet og rigtignok meget usikker, ikke alene med hensyn til tidspunktet, på hvilket postejen viste sig i fortællingen, men også med hensyn til denne uundværlige genstands rumforhold, gjorde Brødrene Barbox en skælvende begyndelse, men slap dog, med

en opmuntring, meget net fra det. Der sporedes en vis mangel på bredde i hans gengivelse af drengens kinder og appetit, ligesom der var en vis mathed ved hans fe, som hidrørte fra en understrøm af attrå efter at gøre sig rede for hende; men som det første klodsede kunststykke af et godmodigt uhyre holdt det sin prøve.

"Jeg sagde, at du skulle være god," sagde Polly, "og du er jo god, ikke sandt?"

"Ja, det håber jeg."

Så stor var hans ærbødighed, at Polly, der sad på en forhøjning af sofapuder i en lænestol ved hans højre side, opmuntrede ham med et par klap i ansigtet med sin fedtede ske og endog med et nådigt kys, men idet hun stod op af stolen for at give ham den sidste belønning, tumlede hun forover mellem fadene, og idet han frelste hende, udbrød han: "Store Gud! Uh! Jeg troede, vi var faldet i ilden, Polly!"

"Nej, sikken kryster du er!" sagde Polly, da hun igen var kommet til sæde.

"Ja, jeg er noget ængstelig af mig. Uh, lad være, Polly! Sving ikke således med din ske, ellers falder du ud over kanten af stolen. Spjæt ikke med benene, når du ler, Polly, ellers falder du bagover. Uh, Polly, Polly," sagde Brødrene Barbox, der næsten bukkede under for sin fortvivlelse, "vi er omringet af farer!"

Han kunne virkelig ikke opdage nogen tryghed mod de faldgruber, som gabede efter Polly, undtagen ved at foreslå hende at sætte sig på en skammel, da de havde spist. "Hvis du vil, vil jeg med," sagde Polly. Og da sindsro gik frem for alt, bad han opvarteren at rulle bordet til side, hente et spil kort, to skamler og et skærmbræt og indelukke Polly og ham foran

kaminen ligesom i et hyggeligt kammer. Da var det det smukkeste syn af alle at se Brødrene Barbox sidde på sin skammel med en vinkaraffel på kamintæppet, se på Polly, der byggede huse, og blive blå iansigtet af at holde vejret for ikke at puste huset om.

"Hvor du stirrer!" sagde Polly under et husløst ophold.

Grebet i denne uædle gerning, følte han sig nødsaget til undskyldende at indrømme: "Ja, jeg så temmelig vist på dig, Polly."

"Jeg kan ikke huske hvorfor," vedblev han. "jeg ved det ikke, Polly."

"Men så må du jo være en tosse, når du kan gøre noget, uden at vide hvorfor," sagde Polly.

Trods denne bebrejdelse stirrede han igen på barnet, medens hun bøjede hovedet over sin kortbygning, og hendes fyldige lokker skyggede for hendes ansigt. "Det er umuligt," tænkte han, "at jeg kan have set dette smukke barn før. Kan jeg have drømt om hende i en eller anden sørgelig drøm?"

Han kunne ikke blive klog på det og gik derpå ind i byggefaget som svend under Polly, og de byggede huse på tre, fire, ja endog fem stokværk.

"Hør," sagde Polly og gned sig i øjnene, da de havde drukket te, "hvem tror du, det er, der kommer?"

Han gættede: "Opvarteren?"

"Nej," sagde Polly, "det er Sandmanden. Jeg begynder at blive søvnig."

En ny forlegenhed for Brødrene Barbox.

"Jeg tror ikke, at jeg bliver hentet i aften," sagde Polly; "hvad tror du?"

Han troede det heller ikke, og da Sandmanden efter et kvarters forløb ikke alene nærmede sig, men virkelig kom til stede, tyede han til den konstantinopolitanske stuepige, som villigt lovede, at Polly skulle få et hyggeligt og sundt sovekammer, som hun selv ville dele med hende.

"Og De passer jo nok på," sagde Brødrene Barbox, idet der opstod en ny frygt hos ham, "at hun ikke falder ud af sengen?"

Polly fandt dette så yderlig morsomt, at hun så sig nødsaget til at tage ham om halsen, mens han sad på sin skammel og samlede kortene op, og vugge ham frem og tilbage med sin smilehullede kind på hans skulder.

"Nej, sikken kryster du er!" sagde Polly. "Falder du ud af din seng?"

"Ik' – ikke i almindelighed, Polly."

"Ja, jeg lige så lidt."

Dermed gav Polly ham endnu et par beroligende favntag, og efter at have overgivet sin tillidsfulde stump af en hånd til stuepigen trippede hun sladrende af sted uden spor af ængstelse.

Han så efter hende, fik skærmbrættet flyttet og bordet og stolene på deres plads og så endnu stadig efter hende. En halv time gik han op og ned ad gulvet. "En indtagende lille skabning; men det er ikke det. En indtagende lille stemme; men det er ikke det. Det har meget med det at gøre, men der er noget mere. Hvor kan det være, at jeg synes at kende dette barn? Hvad var det, hun ufuldstændig mindede mig om, da jeg følte hende røre ved mig på gaden, og da jeg opdagede, at hun så på mig?"

"Mr. Jackson!"

Han fo'r sammen, vendte sig om mod den dæmpede lyd og så sit svar stå i døren.

"Å, mr. Jackson, vær ikke hård imod mig. Sig mig et opmuntrende ord; jeg bønfalder Dem."

"De er Pollys moder?"

"Ja."

Ja, således kunne Polly selv engang komme til at se ud. Ligesom man af rosens visne blade kan se, hvorledes den selv har været, eller af træernes vinterlige grene, hvorledes skoven har taget sig ud i sin sommerpragt, således kunne man måske også engang genkende Polly i en sorgfuret, gråhåret kvinde. For sine øjne så han asken af en udgået ild, der engang havde brændt klart. Det var den kvinde, han havde elsket; det var den kvinde, han havde mistet. Så trofast havde hans indbildningskraft gemt mindet om hende, så skånsom havde tiden været mod hende, at hans sjæl nu, da han så, hvorledes den ubønhørlige hånd havde ramt hende, opfyldtes af medynk og forbavselse.

Han førte hende hen til en stol og stod og lænede sig til et hjørne af kaminhylden, støttede hovedet på sin hånd og vendte ansigtet halvt bort.

"Så De mig på gaden, og gjorde De Deres barn opmærksom på mig?" spurgte han.

"Ja."

"Den lille pige er altså medvider i bedrageriet?"

"Jeg håber ikke, at det er noget bedrageri. Jeg sagde til hende: Vi er gået vild, og jeg må spørge om vej. Gå du hen til den herre og sig, at du er faret vild. Du skal nok blive hentet. – De har måske ikke tænkt Dem, hvor ung hun er?"

"Hun er så frejdig."

"Det er måske, fordi hun er så ung."

Efter en kort pause spurgte han: "Hvorfor gjorde De dette?"

"Å, mr. Jackson, kan De spørge? Jeg håbede, at De i mit uskyldige barn ville se noget, som kunne gøre Deres hjerte mildere imod mig, og ikke alene imod mig, men også imod min mand."

Han vendte sig pludselig om og gik hen i den anden ende af værelset, hvorpå han med langsomme skridt kom tilbage og indtog sin forrige stilling, idet han sagde:

"Jeg troede, at De var udvandret til Amerika?"

"Det gjorde vi også, men det gik os dårligt der, og vi vendte tilbage."

"Bor De her i byen?"

"Ja. Jeg giver timer i musik, og min mand er bogholder."

"Er De – undskyld mit spørgsmål – er De fattig?"

"Vi tjener tilstrækkeligt til vore fornødenheder, så at vor sorg ikke kommer af dét; men min mand er meget, meget lidende af en snigende sygdom og kan aldrig komme sig –"

"De standser. Er det af mangel på det opmuntrende ord, De talte om, så hør det af min mund. Jeg kan ikke glemme gamle dage, Beatrice."

"Gud velsigne Dem!" svarede hun, idet hun brast i gråd og rakte ham sin skælvende hånd.

"Fat Dem. Jeg kan ikke være rolig, når De ikke er det; for at se Dem græde gør mig usigelig ondt. Tal frit og hav tillid til mig."

Hun skyggede for ansigtet med sit slør og talte efter en kort tid med mere ro. Hendes stemme havde samme klang som Pollys.

"Det er ikke, fordi min mands legemlige lidelser på nogen måde har svækket hans ånd; det er ikke tilfældet, forsikrer jeg Dem. Men da han er svag og føler, at hans sygdom er uhelbredelig, kan han ikke overvinde en tanke, som nager ham og forbitrer hvert øjeblik af hans smertefulde liv og vil forkorte det."

Da hun standsede her, sagde han igen: "Tal frit og hav tillid til mig."

"Vi har haft fem børn, førend vi fik vor lille øjesten, og de ligger alle i deres små grave. Han tror, de er visnet bort under en forbandelse, der også vil ramme dette barn."

"Under hvilken forbandelse?"

"Både jeg og han har på vor samvittighed, at vi har voldt Dem stor sorg, og jeg tror sikkert, at jeg, hvis jeg var lige så syg som han, ville lide lige så meget på sjælen, som han nu lider. Stadig siger han: Jeg tror, Beatrice, at jeg var den eneste ven, mr. Jackson brød sig om, skønt jeg var så meget yngre end han. Jo større indflydelse han fik i forretningen, des mere forfremmede han mig, og kun jeg havde hans fortrolighed. Jeg trådte imellem ham og dig og røvede dig fra ham. Vi skjulte det begge, og slaget ramte ham aldeles uforberedt. Den smerte, det voldte en så indesluttet mand, må have været skrækkelig; den harme, det vakte, uforsonlig. Og derfor blev der nedbedt en forbandelse over vore stakkels små, smukke blomster, og de visnede."

"Og De, Beatrice," spurgte han, da hun tav, og der bagefter havde hersket tavshed, "hvad siger De?"

"Indtil for få uger siden var jeg bange for Dem og troede, at De aldrig, aldrig ville tilgive."

"Indtil for få uger siden?" gentog han. "Har De forandret Deres tanker om mig i de sidste uger?"

"Ja."

"Af hvilken grund?"

"Da jeg hentede nogle noder i en musikhandel her i byen, trådte De til min forfærdelse ind, og mens jeg tilslørede mit ansigt og stod i den mørke ende af udsalget, hørte jeg Dem sige, at De ønskede et instrument til en sengeliggende pige. Deres stemme og væsen var blevet så milde; De viste en sådan opmærksomhed ved valget af instrumentet og tog det med dem med en sådan omhu og glæde, at jeg indså, at De havde et meget kærligt hjerte. Å, mr. Jackson, mr. Jackson, gid de kunne have følt den kvægende regn af tårer, som fulgte!"

Spillede Phoebe i dette øjeblik på sit fjerne leje? Han syntes at høre hende.

"Jeg spurgte i forretningen om, hvor De boede, men kunne ingen oplysninger få; men da jeg havde hørt Dem sige, at De ville tage bort med næste tog – skønt De ikke sagde hvorhen – indfandt jeg mig på stationen på den tid af dagen så ofte, jeg kunne, mellem mine timer for måske at få Dem at se igen. Jeg har været der meget ofte, men så Dem først i dag. De var tankefuld, da De gik hen ad gaden; men det rolige udtryk i Deres ansigt gav mig dristighed til at sende mit barn efter Dem. Og da jeg så Dem bøje Deres hoved for at tale venligt til hende, bad jeg Gud tilgive mig, at jeg havde bragt sorg over det. Nu beder jeg Dem tilgive mig og min mand. Både han og jeg var meget unge, og i den alders uvidende dumdristighed ved vi ikke, hvad vi gør imod dem, der har gået i livets skole. De ædelmodige mand! De gode mand! At hæve mig således og ikke

ænse min forbrydelse imod Dem!" – for han havde ikke villet se hende på knæ foran sig og trøstede hende, som en kærlig fader kan trøste en vildfarende datter – "Tak, Gud velsigne Dem, tak!"

Da han atter talte, var det, efter at han havde trukket vinduesgardinet til side og set ud, og da sagde han kun:

"Sover Polly?"

"Ja. Da jeg kom, mødte jeg hende, idet hun gik ovenpå, og bragte hende selv til sengs."

"Lad hende blive hos mig i morgen, Beatrice, og skriv Deres adresse på dette blad i min lommebog. I morgen aften skal jeg bringe hende hjem til Dem – og hendes fader."

"Nå da," udbrød Polly, idet hun næste morgen stak sit skælmske, solklare ansigt ind ad døren, da frokosten stod på bordet; "jeg troede, jeg var blevet hentet i aftes?"

"Det var du også blevet, Polly; men jeg fik lov til at beholde dig her i dag og bringe dig hjem i aften."

"Nå, det må jeg sige! Men du er vist meget kold?"

Polly syntes at finde, at det var et meget godt indfald, og tilføjede: "Jeg kommer vist til at give dig et kys, selv om du er kold." Og da kysset var blevet givet og modtaget, satte de sig meget snakkelystne til morgenmaden.

"Nu vil du naturligvis more mig?" sagde Polly.

"Ja naturligvis."

På sine forventningers glade højde fandt Polly det uundgåelig nødvendigt at sætte sin ristede brødskive fra sig, lægge det ene af sine små, buttede knæ over det andet og føre sin lille, buttede højre hånd ned i den venstre med et forretningsmæssigt dask. Efter således at have samlet sig sammen spurgte Polly, der nu

var en bunke af lutter smilehuller, i en indsmigrende tone: "Hvad skulle vi nu more os med, du gamle, kære tingest?"

"Å, jeg tænkte," svarede Brødrene Barbox, "- men holder du af heste, Polly?"

"Ja, af ponyer, især når de har lange haler. Men heste – næ – nej – de er for store, skal jeg sige dig."

"Nå," vedblev Brødrene Barbox med en alvorlig, hemmelighedsfuld fortrolighed, der svarede til rådslagningens vigtighed, "i går så jeg på gadehjørnerne billeder af to langhalede ponyer, der var skimlede over hele kroppen –"

"Nej, nej!" udbrød Polly med henrykt lyst til at dvæle ved disse fortryllende enkeltheder. "Ikke skimlede over hele kroppen!"

"Skimlede over hele kroppen, og de springer gennem tøndebånd –"

"Nej, nej!" udbrød Polly ligesom før. "De kan umuligt springe gennem tøndebånd!"

"Jo vist kan de det, forsikrer jeg dig. Og spise postej med forklæde på –"

"Ponyer, som spiser postej med forklæde på!" sagde Polly. "Nu fortæller du vist historier?"

"På ære. – Og skyder geværer af."

Polly syntes ikke rigtig at kunne fatte det slående i, at ponyer havde noget at gøre med skydevåben.

"Og jeg tænkte på," vedblev den mønsterværdige Barbox, "at hvis du og jeg nu gik hen til det cirkus, hvor disse ponyer er, ville det være godt for vor helbredstilstand."

"Vil det sige more os?" spurgte Polly. "Det er nogle skrækkelig lange ord, du bruger."

Til undskyldning for sin vidtløftighed svarede han:

"Ja, det vil sige at more os. Det er netop, hvad det er. Der er mange andre mærkværdigheder foruden ponyerne, og vi skal se dem alle sammen. Damer og herrer i glimrende dragter og elefanter og løver og tigre."

Polly så på tepotten med nogle krøller på næsen, der vidnede om uro i sindet. "De kommer da naturligvis ikke ud," mente hun som noget, der faldt af sig selv.

"Elefanterne, løverne og tigrene? Å Gud, nej!"

"Å Gud, nej! Og ingen er naturligvis bange for, at ponyerne skal skyde nogen?"

"Ikke den mindste smule."

"Nej, nej, ikke den mindste smule!"

"Jeg tænkte også på," vedblev Barbox, "at om vi så ind i legetøjsbutikken for at købe en dukke –"

"Da vel aldrig påklædt?" udbrød Polly og klappede i hænderne. "Nej, nej, ikke påklædt!"

"Fuldstændig påklædt. Og et hus med alt, hvad der hører til en husholdning –"

Polly udstødte et lille skrig og syntes at svæve i fare for at dåne af lyksalighed. "Nej, hvor du er sød!" udbrød hun smægtende, idet hun lagde sig tilbage i stolen.

"Kom herhen og lad mig kryste dig, eller også kommer jeg og gør det."

Det glimrende program blev bragt til udførelse med lovens yderste strenghed. Da det var nødvendigt at lade dukken danne dets første afsnit, eftersom denne dame ellers ville være gået glip af ponyerne, gik toget først til legetøjsbutikken. I det magiske udsalg frembød Polly med en dukke, der var lige så stor som hun selv, under hver arm og et pynteligt oplag af en

snes stykker på disken, rigtignok et skue af tvivlrådighed, der ikke var helt foreneligt med ublandet glæde; men den lette sky trak snart bort. Det yndige eksempler, der oftest blev valgt, oftest forkastet og til sidst afgørende foretrukket, var af tjerkessisk byrd og var lige så dristig i sin skønhed, som lod sig forene med yderlig svaghed i mæle, og forbandt en himmelblå silkepels med rosenrøde atlaskes bukser og en sort fløjls hat. Det navn, som denne udmærkede fremmede havde bragt med fra sit solstrålende fædreland, var – ifølge Pollys påstand – miss Melluka, og hvor kostbart hendes udstyr var, kan man gøre sig en forestilling om, når man ser hen til, at hendes sølvteskeer var lige så store som ildrageren til hendes køkken, og at hendes ur havde samme omfang som hendes stegepande. Miss Melluka var så nådig at tilkendegive sit bifald med forestillingen i cirkus, og det samme var Polly; for ponyerne var skimlede og ramte ingen, når de skød, og de vilde dyrs vildhed var lutter røg, som de frembragte i rigelig mængde fra deres indre. Barbox' fortabelse i det almindelige emne under virkeliggørelsen af al den fryd var atter et syn, der var værd at se. Den fortjente heller ikke mindre opmærksomhed ved bordet, da han udbragte en skål for miss Melluka, der var bundet fast til en stol – den fagre tjerkesserinde havde nemlig en ubøjelig rygrad – og endog overtalte opvarteren til at hjælpe ham med at gennemføre det herlige indfald med al tilbørlig anstand.

Til sidst indfandt der sig en behagelig feber med at få miss Melluka og alle hendes klædningsstykker og kostbarheder pakket i en droske tillige med Polly, for at de kunne blive kørt hjem. Men da var Polly blevet ude af stand til at se på så mange

sammenhobede herligheder med vågne øjne og var draget til en barnesøvns vidunderlige paradis. "Sov, Polly, sov," sagde Brødrene Barbox, da hendes hoved sank ned på hans skulder; "af denne seng skal du ikke så let falde ud!"

Hvad det var for et raslende stykke papir, han tog op af sin lomme og stak ned på Pollys bryst, skal ikke omtales. Han sagde intet om det, og intet skal heller siges om det. De kørte til en tarvelig forstad uden for den store, sindrige by og standsede uden for et lille hus. "Væk ikke barnet," sagde Brødrene Barbox sagte til kusken, "jeg vil bære hende ind, som hun er."

Idet han hilste lyset i den åbne dør, som Pollys moder holdt, gik han med moder og barn ind i en stue i nederste stokværk, hvor en syg, ynkelig udtæret mand, der skjulte øjnene med sine hænder, lå på en sofa.

"Tresham," sagde Barbox venligt, "jeg bringer Dem Deres Polly trygt sovende tilbage. Giv mig Deres hånd og sig, at De har det bedre."

Den syge mand udstrakte sin hånd og bøjede hovedet over den, der greb den, og kyssede den. "Tak, inderlig tak! Jeg kan sige, at jeg er rask og lykkelig."

"Det var ret," sagde Brødrene Barbox. "Jeg får en idé, Tresham – kan De gøre plads for mig der ved siden af Dem?"

Med disse ord satte han sig på sofaen og klappede den buttede ferskenkind, der lå på hans skulder.

"Det er faldet mig ind, Tresham – jeg er nu en gammel karl, og gamle karle kunne stundom få ideer – at jeg, efter at have fundet Polly, ikke vil give hende tilbage til nogen anden end Dem. Vil De tage hende fra mig?"

Idet faderen strakte sine arme ud efter barnet, så de to mænd vist på hinanden.

"Holder De meget af hende, Tresham?"

"Uendelig."

"Gud velsigne hende! Det vil ikke sige meget, Polly," vedblev han, idet han fæstede sine øjne på hendes ferskenansigt, "at et blindt og syndigt menneske nedkalder en velsignelse over noget, der er så langt bedre end han selv som et lille barn; men det ville sige meget – meget for hans grusomme hoved og meget for hans brødefulde sjæl – hvis han kunne være så ond at nedkalde en forbandelse. Han måtte hellere få en møllesten hængt om halsen og blive kastet ud i det dybeste hav. Lev og bliv stor, mit smukke barn!" Her kyssede han hende. "Lev og bliv lykkelig, og bliv med tiden moder til andre små børn, lig de engle, der skuer faderens ansigt!"

Han kyssede hende atter, overgav hende varsomt til begge hendes forældre og gik.

Men han rejste ikke til Wales; nej, han rejste aldrig til Wales, men tog straks en ny vandring omkring i byen og iagttog menneskene ved deres sysler og adspredelser, her og der og overalt. For nu var han Brødrene Barbox & Co. og havde optaget tusinder af interessenter i det enlige firma.

Da han omsider var kommet tilbage til sit værelse i hotellet og stod foran kaminen og vederkvægede sig med et glas varmt, han havde ladet sætte på kaminhylden, hørte han byens klokker slå og opdagede ved at se på sit ur, at aftenen var smuttet således bort, at det var tolv, de slog. Idet han atter stak uret i lommen, mødte hans øjne hans billede i kaminspejlet.

"Men det er jo allerede din fødselsdag," sagde han smilende, "og du ser meget vel ud. Gid du må opleve mange glade dage som denne!"

Han havde aldrig før bragt sig selv dette ønske. "For pokker," udbrød han, "det forandrer ganske spørgsmålet om at løbe bort fra éns fødselsdag! Det er noget, jeg må forklare Phoebe, og desuden har jeg en lang historie at fortælle hende, som er udsprunget fra banen uden historie. Jeg vil vende tilbage i stedet for at rejse videre. Jeg vil straks vende tilbage med min ven lygtemandens iltog."

Han rejste tilbage til Mugby Junction og bosatte sig i nærheden af den. Det var så bekvemt for ham at bo der, når han ville opmuntre Phoebe. Det var så bekvemt for ham at bo der, når han ville lade Beatrice undervise hende i musik. Det var så bekvemt for ham at bo der, når han undertiden ville låne Polly. Det var så bekvemt for ham at bo der, da han derfra kunne sætte sig i forbindelse med alle slags rare mennesker og steder. Og derfor blev han boende der, og da hans bolig lå højt, kan der til slutning siges om ham, hvad Polly selv – uden næsvished – kunne have sagt:

> Der var en gammel Barbox, som boede på en bakke,
> og er han ikke død, så kan han endnu snakke.

Her følger indholdet af, hvad der blev set, hørt eller på anden måde samlet af den fremmede herre, som ingen steder ville hen, under hans omhyggelige studium af hovedstationen.

Hovedlinjen: Drengen i Mugby

Af Charles Dickens.

Jeg er drengen i Mugby. Det er det, jeg er.

De ved ikke, hvad jeg mener? Det er skade! Men jeg tror dog nok, De ved det. Jeg tror, De må vide det. Se her! Jeg er drengen i det såkaldte forfriskningsværelse på Mugby Junction, og hvad der er dets største stolthed, er, at det endnu aldrig har forfrisket noget dødeligt væsen.

I en krog i det nederste forfriskningsværelse på Mugby Junction, midt i syv og tyve forskellige trækvinde – jeg har ofte talt dem, når de har børstet første klasses hår syv og tyve forskellige veje – bag ved flaskerne, imellem glassene, begrænset mod nordvest af øllet, står der en dreng temmelig langt til højre for en metallisk genstand, der snart er temaskine og snart suppeterrin; dette er afhængigt af den sidste tilsætning af dens indhold, som altid er lavet af det samme stof. Han er afhegnet fra de rejsende ved en skranke af gamle kager og endelig udsat for vor missis' skottende blikke. Når De næste gang standser ved Mugby Junction og har hastværk, må De forlange noget at drikke af denne dreng, og De vil da opdage, at han vil søge at lade, som om han ikke hører Dem; at han vil synes åndsfraværende at iagttage banen gennem et gennemsigtigt medium, der består af Deres hoved og legeme, og at han ikke vil opvarte Dem, så længe han på nogen måde kan lade det være. Det er mig.

Nej, hvor det er løjer! Vi er mønsteranstalten i Mugby, er vi. Andre forfriskningsanstalter sender deres uøvede unge damer op til vor missis, for at hun kan sætte skik på dem; for nogle af de unge damer er så høflige, førend de bliver kendt med forretningen; men det piller vor missis snart ud af dem. Også jeg var høflig, da jeg kom til forretningen; men det vænnede vor missis mig snart af med.

Det er herlige løjer! Jeg tror, at forfriskerne er de eneste på hele banen, som står på en stolt, uafhængig fod. Der er nu for eksempel Papers – min hæderlige ven, hvis han vil tillade mig at kalde ham således – ham fra Smiths boglade. Han vover lige så lidt at deltage i vore forfriskningslege, som han ville vove at springe op på et lokomotiv med dampen oppe og selv køre det med halv fart. Papers ville få dunk i hovedet ved hver kupé, så langt toget var, hvis han ville vove at efterligne min opførsel. Det samme er tilfældet både med dragerne og konduktørerne og billettørerne helt op til sekretæren, driftsstyreren, ja endog direktøren. Der er ikke én af dem, der står på en så stolt, uafhængig fod som vi. Har De nogen sinde grebet nogen af dem, når De ville ham noget, i at gøre sig det til opgave at iagttage banen gennem et gennemsigtigt medium, der består af Deres hoved og legeme? Det vil jeg ikke håbe.

De skulle se vort pynteværelse på Mugby Junction. Man kommer ind i det ad en dør bag disken, som i almindelighed står på klem, og det er det værelse, hvor vor missis og vore unge damer sætter deres hår.

De skulle se dem frisere væk mellem togene, som om de salvede sig til kampen. Når der bliver telegraferet, skulle De se alle deres næser rynke sig af foragt, som om det var en del af

virkningen af det samme elektriske maskineri. De skulle høre vor missis give feltråbet: Der kommer dyret og vil have foder! og så skulle De se dem trippe fulde af harme tværs over banen oppefra og nedefter eller viser verster og begynde at dænge den forgemte postej på fadene, proppe savspån-smørrebrødene ind under glaslågene og tage – ha, ha, ha! – sherryen – å, Gud hjælpe os! – frem til deres forfriskning.

Det er kun på de kækkes ø og i de fries land hvormed jeg naturligvis mener Britannien – at forfriskeriet er så kraftigt, så sundt, så gavnligt et bånd på publikum. Der var en udlænding, som efter høfligt med hatten i hånden at have bedet vore unge damer og vor missis om "et lille glas cognac" og ladet dem alle se på banen igennem sig, uden at have fået andet svar, omsider skred til at hjælpe sig selv, således som det synes at være skik og brug hjemme hos ham; men så for vor missis, hvis hår næsten blev ufriseret af forbitrelse, og hvis øjne sprudede ild, løs på ham, snappede karaflen ud af hans hånd og sagde: "Slip den! Det tillader jeg ikke!" Udlændingen blegnede, trådte tilbage med armene udstrakte, hænderne foldede og skuldrene trukket i vejret og udbrød: Hvad, er det muligt, at direktionen har sat disse uopdragne mamseller og denne glubske gamle kone ikke alene til at forgive de rejsende, men også til at fornærme dem? Hvorledes kan det hænge sammen? Er englænderen da slave eller idiot? – En anden gang havde en lystig og snu amerikaner smagt på savspånerne og spyttet dem ud og smagt på sherryen og spyttet den ud og forgæves søgt at opretholde den udmattede natur med kage og var blevet mere end almindelig gennemfriseret og baneiagttaget, indtil klokken begyndte at ringe, hvorpå han betalte vor missis og sagde: Jeg vil sige Dem,

hvad det er. Jeg ler. Så! Jeg ler, det gør jeg. Jeg må have set de fleste ting; for jeg har hjemme på den ubegrænsede side af Atlanterhavet og er rejst helt over det begrænsede gennem Jerusalem og østerlandene og ligeledes gennem Frankrig, Italien og den gamle verden og er nu på vejen til den første europæiske landsby; men en anstalt som Dem og Deres unge damer og Deres faste og flydende varer har jeg ved den Evige i det høje endnu aldrig før set! Og har jeg ikke fundet den monarkiske verdens ottende underværk i Dem og Deres unge damer og deres faste og flydende varer i et land, hvor folk dog ikke er lutter dårekistelemmer, vil jeg være ekstra dobbelt fordømt med topmål på lige til mine hjerterødder! Og derfor – ja – derfor ler jeg! Det gør jeg; jeg ler! – Og dermed gik han stampende og holdende sig for maven helt hen ad perronen lige til sin vogn.

Jeg tror, at det var hendes brusen op mod udlændingen, der bragte vor missis på tanker om at rejse over til Frankrig og sammenligne forfriskeriet, som det drives blandt frøæderne, og forfriskeriet, som det triumferer på de kækkes ø og i de fries land, hvormed jeg naturligvis igen mener Britannien. Vore unge damer, miss Wiff, miss Piff og mrs. Sniff, var enstemmigt imod denne rejse, da det er velkendt lige til verdens ende, at intet andet folkefærd end det britiske forstår noget, i særdeleshed forretninger. Hvorfor ville hun da ulejlige sig for at bevise, hvad der allerede var bevist? Men vor missis, der nu altid er så drilsk af sig, var hårdnakket og fik en returbillet, som hun kunne rejse lige til Marseille og tilbage igen på, hvis hun ville,

Sniff er gift med mrs. Sniff og er en komplet pjalt. Han fører tilsyn med savspånfaget i en bagstue og får undertiden, når vi

har meget travlt, lov til at komme ind bag disken med en proptrækker; men aldrig når det kan undgås, da hans opførsel mod de rejsende er så oprørende slavisk. Hvorledes mrs. Sniff kunne nedlade sig til at gifte sig med ham, ved jeg ikke; men han ved det sagtens, og jeg skulle næsten tro, at han ønsker, at han ikke vidste det, da han fører et skrækkeligt liv. Mrs. Sniff kunne ikke være synderlig hårdere imod ham, hvis han var en rejsende. Og miss Wiff og miss Piff bruger samme tone imod ham som mrs. Sniff og ekser og korrekser ham, når han får lov til at komme ind med en proptrækker; og de tager tingene ud af hænderne på ham, når han vil sætte dem for den rejsende, og snubber ham af, når han i sin krybende lavhed vil svare en rejsende på hans spørgsmål, og lokker flere tårer ud af hans øjne, end den sennep gør, som han hele dagen igennem smører på savspånerne – men den er ikke stærk. Én gang, da Sniff havde den frækhed at række sig ud over disken efter mælkekanden for at give et barn den, så jeg vor missis i sin forbitrelse tage ham ved skuldrene og snurre ham rundt og ind i pynteværelset.

Men mrs. Sniff, hvorledes er ikke hun? Hun er den, der, som De vil se, altid ser en anden vej bort fra Dem, når De ser på hende. Det er hende med livspændet fortil og kniplingsmansketterne, som hun lægger på kanten af disken foran sig og står og glatter, mens de rejsende raser. Denne glatten og seen en anden vej, mens de rejsende raser, er den sidste fuldkommenhed, der læres de unge damer, når de kommer til Mugby for at blive uddannede af vor missis, og de lærer den altid af mrs. Sniff.

Da vor missis tiltrådte sin rejse, kom mrs. Sniff i hendes sted, og hvor dejligt forstod hun ikke at ave de rejsende! Jeg har aldrig set halvt så mange kopper te blive givet uden fløde til folk, som ville have dem med fløde, eller halvt så mange kopper te med fløde blive givet til folk, som ville have dem uden. Når raseriet begyndte, plejede hun gerne at sige: Det gør De bedst i at ordne indbyrdes ved at bytte. – Det var aldeles udmærkede løjer, og jeg godtede mig mere end ellers ved forfriskeriforretningen og var så glad ved at være kommet til den i min ungdom.

Vor missis kom tilbage, og det hed sig blandt de unge damer og trængte også ud til mig gennem pynteværelset, at hun havde rædsler at åbenbare, hvis ellers så foragtelige åbenbarelser fortjente at kaldes således. Bevægelsen vågnede; spændingen rejste sig i stigbøjlerne, forventningen stod på tåspidserne, og til sidst blev det tilkendegivet, at vor missis på vor roligste aften i ugen og på vor roligste tid den aften mellem togene i pynteværelset ville udtale sine meninger om forfriskeriet i udlandet.

Værelset blev derfor smagfuldt ordnet. Natbordet og spejlet blev skjult i en krog; en lænestol blev sat op på en pakkasse for vor missis, og ved siden af den blev der sat et bord og et glas vand – Gud ske lov uden sherry. Da det var efterår, og der var nok af stokroser og georginer, prydede to af vore lærlinge væggen med tre kranse af disse blomster. I den første læstes: *Gid Albion aldrig må få at vide*; i den anden: *Hold de rejsende i ave*; i den tredje: *Vort forfriskningsprivilegium*. Det hele havde et meget smukt udseende, som de smukke tankesprog svarede til.

På vor missis' pande var der skrevet strenghed, da hun stod op på den skæbnesvangre forhøjning. Ikke fordi det var noget nyt. Miss Wiff og miss Piff sad ved hendes fødder. Foran hende kunne et almindeligt øje have opdaget tre stole fra ventesalen, som lærlingene tog plads på. Bag ved dem kunne en meget skarp iagttager have skelnet en dreng. Mig!

"Hvor er Sniff?" sagde vor missis, idet hun så sig om med et skummelt blik.

"Jeg fandt det bedst," svarede mrs. Sniff, "at han ikke fik lov at komme ind. Han er sådant et fæ."

"Unægtelig," indrømmede missis. "Men ville det ikke netop af den grund være ønskeligt at uddanne hans ånd?"

"Å, intet vil kunne uddanne ham!" sagde mrs. Sniff.

"Kald ham alligevel ind, Ezekiel," vedblev vor missis.

Jeg kaldte ham ind; men den lavttænkende pjalt modtoges fra alle sider med mishagsytringer, fordi han havde taget sin proptrækker med. Han påberåbte sig "vanens magt."

"Magt!" sagde mrs. Sniff. "Lad os for Guds skyld ikke høre dig tale om magt. Så! Bliv nu stående, hvor du står, med ryggen mod væggen."

Han er et smilende stykke tomhed, og han smilede på den krybende måde, hvorpå han endog smiler ad de rejsende, når han kan få lejlighed til det – sproget kan ikke sige noget lavere om ham – og han stod stiv som en pind ved døren med baghovedet mod væggen, som om han ventede på, at nogen skulle komme og tage mål af ham til soldat.

"Jeg ville ikke, mine damer," sagde vor missis, "indlade mig på de oprørende meddelelser, jeg er i færd med at gøre, hvis der ikke var håb om, at de ville få Dem til at vise Dem endnu

uforsonligere i udøvelsen af den magt, hvormed de er udrustet i et konstitutionelt land, og gøre Dem til endnu ivrigere håndhævere af det konstitutionelle ord, jeg ser foran mig" – det var bag ved hende, men ordene klang bedre således – "Gid Albion aldrig må få at vide!"

Her beundrede lærlingene, der havde lavet tankesproget, det og råbte: "Hør, hør!" Sniff, der røbede tilbøjelighed til at i stemme koret, bragtes til tavshed, ved at alle de andre rynkede panden.

"Franskmændenes lavhed," vedblev vor missis, "således som den åbenbarer sig i deres forfriskningsvæsens krybende natur, svarer til, om ikke overgår alt, hvad man har hørt om den navnkundige Bonapartes lavhed."

Miss Wiff og miss Piff og jeg drog et dybt suk, der var det samme som at sige: "Det tænkte vi nok!" Miss Wiff og miss Piff, der syntes at blive stødte over, at jeg havde draget mit suk samtidig med deres, drog et til for større eftertryks skyld.

"Vil man tro mig," sagde vor missis med lynende øjne, "når jeg siger, at ikke så snart havde jeg sat min fod på hin troløse kyst –"

Her sagde Sniff, der enten var blevet gal eller tænkte højt, med dæmpet stemme: "Fødder. Flertal."

Den angst, der kom over ham, da han hånedes af alles øjne, i forbindelse med, at han ikke var foragt værd, var straf nok for så ussel en pjalt. Midt under en tavshed, som blev gjort endnu mere trykkende af de rynkede, kvindelige næser, der viste sig i den, tog vor missis atter til orde.

"Vil man tro mig, når jeg siger, at ikke så snart var jeg kommet i land" – dette ord henvendtes til Sniff med et

knusende blik – "på hin troløse kyst, førend jeg førtes ind i et forfriskningsværelse, hvor der, jeg overdriver ikke, virkelig var spiselige ting at få at spise."

Der undslap damerne et hyl, som jeg ikke alene gav mig den ære at istemme, men også at trække langt ud.

"Hvor det," tilføjede vor missis, "ikke alene var spiselige ting at få at spise, men også drikkelige ting at få at drikke."

Der opstod en mumlen, som næsten svulmede op til et skrig, og skælvende af harme udbrød miss Piff: "Nævn dem!"

"Ja, jeg skal nævne dem. Der var varm og kold kyllingesteg; der var dampende kalvesteg, omgivet af brunede kartofler; der var varm suppe uden – jeg spørger atter, vil man tro mig? – uden noget som helst bittert i, og uden mel, som kunne kvæle den spisende; der var en mængde kolde retter i gelé; der var salat; der var – mærk mine ord – *friske* postejer, som oven i købet var let bagte; der var en smagfuld udstilling af frugter. Der var god, uforfalsket vin på flasker og karafler af alle størrelser og tilpasset efter alle lommer; den samme afskyelige fremgangsmåde fandt også sted med brændevinene; og flaskerne var opstillet således på disken, at enhver kunne tage, hvad han ville."

Vor missis' læber dirrede så stærkt, at mrs. Sniff, skønt næppe mindre rørt end hun, stod op og bød hende vandglasset.

"Dette," vedblev vor missis, "var min første ukonstitutionelle erfaring, og det ville være godt, om den havde været den sidste og værste. Men nej. Jo længere jeg kom ind i hint lænkebundne og uvidende land, des modbydeligere blev dets udseende. Jeg har vel ikke nødig at fortælle denne forsamling, hvad det britiske forfriskningssmørrebrød er sammensat af?"

Almindelig latter – undtagen af Sniff, der som smørrebrødsskærer yderst modløs rystede på hovedet.

"Nå," sagde vor missis med opspilede næsebor. "Tag et frisk, sprødt, aflangt franskbrød til en penny af det hvideste og bedste mel. Skær det midt igennem på langs. Stik et godt og omhyggelig afpasset stykke skinke ind i det. Bind et pynteligt bånd om det hele for at holde det sammen. Svøb et pænt omslag af rent, hvidt papir om den ene ende til at holde det ved – og det almindelige franske forfrisknings-smørrebrød viser sig for Deres oprørte blik!"

Et almindeligt udråb af "fy!" fra alle undtagen Sniff, der gned sig på maven med en beroligende hånd.

"Jeg har vel ikke nødig," sagde vor missis, "at fortælle denne forsamling, hvorledes det britiske forfriskningsværelse er indrettet og udstyret?"

Nej, nej, og latter. Sniff rystede på hovedet op imod væggen.

"Nå," sagde vor missis, "hvad ville De sige til en almindelig udsmykning af alt, til – undertiden endog elegante – tapeter, til fløjls lænestole, til overflødighed af små taburetter, til raske, flinke opvartere, til stor bekvemmelighed, til gennemgående renlighed og smagfuldhed, der umiddelbart tiltaler de rejsende og får de dyr til at bilde sig ind, at de er al denne umage værd?"

Hånlig forbitrelse fra alle damernes side. Mrs. Sniff så ud, som om hun ønskede, at man ville holde på hende, og alle de andre så ud, som om de helst ville lade det være.

"Tre gange," sagde vor missis og arbejdede sig op til en i sandhed forfærdelig tilstand, "tre gange så jeg disse skammelige ting imellem kysten og Paris, uden at regne disse med, nemlig i Hazebrouke, Arras og Amiens. Men der er endnu

værre ting tilbage. Sig mig, hvad ville De kalde den, som i England ville foreslå, at der for eksempel på vor egen mønsterværdige station skulle holdes pyntelige kurve rede med kold frokost og dessert til én person til en bestemt pris, så at en passager kunne tage én med, tømme den i al magelighed i vognen og sende den tilbage fra en anden station halvtredsindstyve eller hundrede mile længere borte?"

Der opstod uenighed om, hvad en sådan person burde kaldes, om revolutionsmand, gudsfornægter, Bright – kaldte jeg ham – eller uengelsk. Miss Piff skreg sidst sin skingrende mening med de ord: "Et ondskabsfuldt dårekistelem!"

"Jeg," sagde vor missis, "finder det brændemærke rigtigt, som min veninde miss Piffs retfærdige harme har sat på en sådan person. Et ondskabsfuldt dårekistelem! Vid da, at dette ondskabsfulde dårekistelem er udsprunget af Frankrigs jordbund, og at hans ondskabsfulde vanvid var i uhindret virksomhed på denne del af min rejse."

Jeg så nok, at Sniff gned sig i hænderne, og at mrs. Sniff havde fæstet sine øjne på ham, men lagde ikke videre mærke til det på grund af den ophidsede tilstand, hvori de unge damer var, og fordi jeg følte mig opfordret til at holde den ved lige med et hyl.

"Over hvad jeg oplevede syd for Paris," sagde vor missis i en dyb tone, "vil jeg ikke udbrede mig; da det ville være en alt for væmmelig opgave; men forestil Dem alene dette! Forestil Dem, at en konduktør går rundt, mens toget er i fuld fart, for at spørge, hvor mange der vil spise til middag! Forestil Dem, at han i forvejen telegraferer de spisendes antal! Forestil Dem et fortryllende middagsmåltid i et fortryllende værelse, hvor

overkokken af omhu for madens ære er til stede, iført sin rene, hvide trøje og hue! Forestil Dem, at dyrene rejser seks hundrede mile i træk meget hurtigt og med stor punktlighed og dog venter, at alt dette bliver gjort for dem!"

Et kraftigt kor af: "Dyrene!"

Jeg så nok, at Sniff igen gned sig på maven med en beroligende hånd og havde trukket det ene ben op, men lagde atter ikke videre mærke til det, idet jeg holdt mig for opfordret til at ophidse den almindelige stemning. Det var desuden så morsomt.

"Når man lægger alting sammen," sagde vor missis, "så går det franske forfriskningsvæsen ud på, for det første: Spiselige ting til spise og drikkelige ting til drikke."

En sukken af de unge damer, som vedligeholdes af mig.

"For det andet: Bekvemmelighed, ja endog pyntelighed."

Atter sukken af de unge damer, som vedligeholdes af mig.

"For det tredje: Billige priser."

Denne gang sukken af mig, som vedligeholdes af de unge damer.

"For det fjerde: – og her," sagde vor missis, "gør jeg krav på Deres mest forbitrede medfølelse – opmærksomhed, almindelig høflighed, ja endog forekommenhed!"

Jeg og de unge damer raser som vanvittige.

"Og til slutning," sagde vor missis med sit hånligste hånsmil, "kan jeg ikke give Dem et fuldstændigere billede af dette foragtelige folkefærd – efter hvad jeg har fortalt – end ved at forsikre Dem, at det ikke en måned til ende ville finde sig i vort konstitutionelle væsen og vor uædle uafhængighed her på Mugby Junction, men ville kaste os på døren og lige så snart

sætte en anden fremgangsmåde i vort sted som se på os, ja måske snarere; for jeg tror ikke, at det ville have smag nok til at se to gange på os."

Det svulmende oprør blev standset i udbruddet. Henrevet af sit slaviske sind, havde Sniff nemlig med større fryd trukket sit ben i vejret, og man så ham nu svinge proptrækkeren over hovedet; men i samme øjeblik slog mrs. Sniff, der ligesom den fabelagtige obelisk havde holdt sit øje fæstet på ham, ned på sit offer. Vor missis fulgte dem begge ud, og der hørtes skrig inde i savspånafdelingen.

Hvis De vil gå ind i forfriskningsværelset på stationen og lade, som om De ikke kender mig, skal jeg med min højre tommelfinger over skulderen vise Dem, hvem der er vor missis, og hvem der er miss Wiff, og hvem der er miss Piff, og hvem der er mrs. Sniff. Men De vil ikke få lejlighed til at se Sniff, eftersom han forsvandt den aften. Om han blev sønderrevet af et tog og omkom, kan jeg ikke sige; men kun hans proptrækker er blevet tilbage som vidnesbyrd om hans slaviske sind.

Første sidebane: Banevogteren

Af Charles Dickens.

"Halløj dernede!"

Da han hørte en stemme råbe således, stod han i døren til sit banevogterhus med et flag viklet om en kort stang i hånden. Når man tager hensyn til terrænet, skulle man have troet, at han ikke havde været i tvivl om, fra hvilken side stemmen var kommet; men i stedet for at se op til det sted, hvor jeg stod oppe på kanten af den stejle udskæring næsten lige over hovedet på ham, vendte han sig om og så ned ad banen. Der var noget påfaldende i den måde, han gjorde dette på, skønt jeg ikke, om det så skulle have kostet mit liv, kunne have sagt, hvad det var. Men jeg ved, at det var påfaldende nok til at tiltrække sig min opmærksomhed, uagtet hans skikkelse så forkortet og formørket ud nede i den dybe grav, og min stod højt oppe over ham i skæret af den glødende solnedgang, så jeg havde skygget for øjnene med hånden, førend jeg havde kunnet få øje på ham.

"Halløj dernede!"

Efter at have set ned ad banen vendte han sig om igen og så endelig min skikkelse højt oven over sig.

"Er der en sti, hvor jeg kan komme ned til Dem?"

Han så op på mig uden at svare, og jeg ned på ham uden for hurtigt at ville gentage mit ørkesløse spørgsmål. I det samme mærkedes der en utydelig dirren i jorden og luften, der hurtigt gik over til et voldsomt pulsslag og en susen, der bragte mig til at træde tilbage, som om den var i stand til at drage mig ned.

Da den damp, der fra dette iltog steg op til mit høje standpunkt, var kommet forbi og svævede hen over landskabet, så jeg atter ned og så ham rulle flaget, han havde vist, da toget kørte forbi, sammen igen.

Jeg gentog mit spørgsmål. Efter en pause, under hvilken han syntes at se på mig med spændt opmærksomhed, pegede han med sit sammenrullede flag hen mod et punkt i flugt med mig på et par hundrede skridts afstand.

"Godt!" råbte jeg til ham og gik hen til dette punkt, og ved at se mig nøje for fandt jeg en ujævn, i zigzag løbende sti, som jeg gik ned ad.

Udskæringen var overordentlig dyb og ualmindelig brat og udhugget i en klam stenart, som blev mere og mere fugtig og våd, jo længere jeg kom ned. Af disse grunde fandt jeg vejen lang nok til, at jeg kunne få tid til at tænke på et ejendommeligt udtryk af ulyst eller tvang, hvormed han havde vist mig stien.

Da jeg var kommet så langt ned ad stien, at jeg kunne se ham igen, så jeg, at han stod mellem skinnerne på den bane, toget nylig var kørt ad, i en stilling, som om han ventede på, at jeg skulle vise mig.

Han holdt sig om hagen med den venstre hånd, og den venstre albue hvilede i hans højre, der lå på brystet.

Hans stilling havde et sådant udtryk af venten og årvågenhed, at jeg standsede et øjeblik og undrede mig over den.

Jeg fortsatte min gang nedefter, og idet jeg trådte ud i flugt med banen og kom ham nærmere, så jeg, at det var en mørkladen, sortsmudset mand med et mørkt skæg og temmelig buskede øjenbryn. Hans post var et mærkelig ensomt

og sørgeligt sted. På begge sider spærrede en drivende våd mur af ujævne sten alt for øjet med undtagelse af en lille strimmel af himlen; den ene vej var udsigten kun en kroget forlængelse af dette store fængsel, og den kortere udsigt på den anden kant endte med et skummelt, rødt lys og en endnu mere skummel indgang til en sort tunnel, hvis svære forhold havde et barbarisk, nedtrykkende og frastødende præg. Der trængte så lidt af solens lys ned til denne plet, at den havde en jordagtig, ligagtig lugt, og der susede en så kold vind igennem den, at den gennemisnede mig, som om jeg havde forladt den levende verden.

Førend han flyttede sig, var jeg kommet ham så nær, at jeg kunne have rørt ved ham. Uden engang at fjerne sine øjne fra mine trådte han et skridt tilbage og rakte hånden i vejret.

Det var en ensom post, sagde jeg, og den havde fængslet min opmærksomhed, da jeg havde set ned der oppefra. En fremmed var vist en sjældenhed, men dog ingen uvelkommen sjældenhed, ville jeg håbe. I mig så han kun et menneske, der hele sit liv igennem havde været indespærret inden for snævre grænser, og hos hvem der, da han omsider var blevet fri, var vågnet en nysgerrighed efter at se slige storartede anlæg. Omtrent således talte jeg til ham; men jeg er langtfra sikker på, hvilke udtryk jeg brugte; for jeg er aldrig heldig med at åbne en samtale, og der var desuden noget ved dette menneske, som skræmte mig.

Han vendte et højst mærkeligt blik mod det røde lys i nærheden af tunnelens åbning og stirrede på det, som om der manglede noget ved det, og så derefter på mig.

Det lys hørte vel til hans bestilling, ikke sandt!

Med dæmpet stemme svarede han: "Ved De ikke det?"

Mens jeg så på de stift stirrende øjne og det mørke åsyn, opstod den unaturlige forestilling hos mig, at han var et spøgelse og ikke et menneske. Bagefter har jeg grublet over, om der ikke var noget smittende ved hans tanker.

Nu trådte også jeg et skridt tilbage, men opdagede i hans øjne en vis hemmelig frygt for mig.

"De ser på mig, som om De var bange for mig," sagde jeg og fremtvang et smil.

"Jeg var ikke vis på," svarede han, "om jeg ikke havde set Dem før."

"Hvor?"

Han pegede på det røde lys, han havde stirret på.

"Der?" spurgte jeg.

Han holdt skarpt øje med mig og svarede, men uden lyd: "Ja."

"Hvad skulle jeg have der at gøre, min gode ven? Men lad det nu være, som det vil; De kan frit sværge på, at jeg aldrig har været der."

"Det tror jeg også, jeg kan."

Hans væsen opklaredes ligesom mit eget, og han svarede med raskhed og vel valgte ord på, hvad jeg sagde til ham. Havde han meget arbejde? Ja; det vil sige, at der hvilede ansvar nok på ham; men det var kun punktlighed og årvågenhed, der krævedes af ham, og af egentligt arbejde – legemligt arbejde – havde han så godt som intet. At skifte et signal, pudse lygter og nu og da at dreje en jernstang var alt, hvad han havde at varetage.

Med hensyn de mange lange og ensomme timer, på hvilke jeg syntes at lægge så megen vægt, kunne han kun sige, at hans livs

daglige sysler havde fået denne skikkelse, og at han havde vænnet sig til den. Han havde lært sig et sprog dernede, hvis at kunne læse det og at have dannet sig sine egne uklare forestillinger om dets udtale var det samme som at have lært det. Han havde ligeledes regnet med brøker og decimaler og lagt sig lidt efter matematik; men han var og havde som dreng altid været en dårlig regnemester. Skulle han, når han havde vagt, altid blive nede i denne fugtige kanal, og kunne han aldrig forlade disse høje stenmure og stige op i solskinnet? Det afhang af tid og omstændigheder. Under visse forhold kunne der være mindre færdsel på banen end under andre, og det samme gjaldt visse timer om dagen og natten. I klart vejr nyttede han lejligheden til at komme lidt op oven for disse lave skygger; men da han til enhver tid var udsat for at blive varskoet af sin elektriske klokke og ved de lejligheder lyttede med fordoblet opmærksomhed efter den, var lettelsen mindre, end jeg skulle tro.

Han førte mig ind i sit hus, hvor der var en kamin, en pult med en protokol, som han skulle indføre bestemte ting i, et telegrafisk instrument med skive og nåle og den lille klokke, han havde talt om. Da jeg ytrede det håb, at han ville undskylde mig, når jeg sagde, at han havde fået en god undervisning og – jeg håbede at turde tilføje det uden at fornærme ham – måske en bedre undervisning, end man skulle tro efter hans nuværende stilling, svarede han, at der i ethvert stort samfund sjældent ville mangle eksempler på sådanne uoverensstemmelser; han havde hørt, at det var tilfældet i arbejdshusene, i politiet og endog i den sidste fortvivlede udvej, hæren, og han vidste, at det mere eller mindre var tilfældet i

enhver talrig jernbanestab. Som ung havde han – hvis jeg kunne tro det, når jeg så ham sidde i denne hytte; han kunne ikke – lagt sig efter naturvidenskaberne og hørt forelæsninger, men var kommet på afveje, havde misbrugt sin tid, var faldet og havde ikke rejst sig igen. Men han havde intet at klage over. Han havde selv redt sin seng og lå nu i den, og det var alt for sent at rede en ny.

Alt, hvad jeg her har sammentrængt, sagde han ganske roligt, mens han delte sine mørke, alvorlige blikke mellem mig og ilden. Fra tid til anden, og især mens han talte om sin ungdom, indflettede han ordet "sir", som om han ville lade mig forstå, at han ikke gjorde krav på at holdes for andet, end hvad jeg så, han var. Han blev flere gange afbrudt af den lille klokke og måtte læse meldinger og sende svar. Én gang måtte han blive stående uden for døren og vise et flag, mens et tog kørte forbi, og give føreren en mundtlig meddelelse. I opfyldelsen af sine pligter var han påfaldende punktlig og årvågen, indtil han havde gjort, hvad han skulle.

Jeg ville, kort sagt, have ment, at han var en mand, til hvem en post som hans med største tryghed kunne overgives, hvis han ikke, mens han talte med mig, var brudt af to gange med blegnende kinder, havde vendt sit ansigt mod den lille klokke, skønt den ikke havde ringet, åbnet døren til hytten og set ud efter det røde lys i nærheden af indgangen til tunnelen. Begge gange kom han tilbage til ilden med det uforklarlige udtryk i ansigtet, som jeg havde lagt mærke til, da vi havde været så langt borte fra hinanden.

Da jeg rejste mig for at gå, sagde jeg: "De får mig næsten til at tro, at jeg har truffet et tilfreds menneske."

Jeg er bange for, at jeg må tilstå, at jeg sagde det for at få ham på gled.

"Jeg tror også, at jeg har været det," svarede han i den samme dæmpede tone, som han i begyndelsen havde anvendt; "men jeg er urolig."

Han havde gerne taget disse ord tilbage, hvis han havde kunnet; men han havde sagt dem, og jeg førte mig dem rask til nytte.

"Over hvad? Hvad er det for en uro?"

"Det er meget vanskeligt at sige. Det er meget, meget vanskeligt at tale om det, men hvis De vil besøge mig en gang endnu, skal jeg søge at forklare Dem det."

"Men jeg har jo netop i sinde at besøge Dem en gang endnu. Hvornår skal det være?"

"jeg bliver afløst i morgen tidlig og er her igen i morgen aften klokken ti."

"Jeg skal komme klokken elleve."

Han takkede mig og fulgte mig ud af døren. "Jeg skal vise min hvide lygte," sagde han i sin ejendommelige, dæmpede tone, "indtil De har fundet vejen opefter. Når De har fundet den, må De ikke råbe, og lige så lidt, når De er kommet helt op."

Hans væsen syntes at gøre kulden der på stedet endnu mere følelig; men jeg sagde kun: "Meget vel."

"De må heller ikke råbe, når De kommer herned i morgen aften. Tillad, at jeg endnu stiller Dem et spørgsmål, førend De går. Hvorfor råbte De i aften: Halløj, dernede?"

"Det må Vorherre vide," svarede jeg. "Jeg råbte rigtig nok sådan noget –"

"Ikke sådan noget, men netop disse ord; jeg hørte dem meget godt."

"Lad det også have været de selvsamme ord, så gjorde jeg det dog formodentlig kun, fordi jeg så Dem hernede."

"Af ingen anden grund?"

"Hvilken anden grund skulle jeg vel have?"

"De mærkede ikke, at de blev indgivet Dem på en overnaturlig måde?"

"Nej."

Han bød mig godnat og holdt sin lygte i vejret. Jeg vandrede ved siden af skinnerne med en ubehagelig følelse af, at der kom et tog bag efter mig, indtil jeg fandt stien.

Det var lettere at komme op end ned ad den, og uden noget eventyr kom jeg tilbage til min gæstgivergård.

Punktlig efter aftale satte jeg næste aften, da de fjerne klokker slog elleve, min fod på det første hak i zigzag-vejen, og nedenfor ventede han på mig med sin hvide lygte. "Jeg har ikke råbt," sagde jeg, da vi var kommet tæt hen til hinanden; "må jeg tale nu?" – "Ja, gerne." – "God aften da, og her er min hånd." – "God aften, og her er min." Derpå gik vi ved siden af hinanden hen til hans hus, trådte indenfor, lukkede døren og satte os ved kaminen.

"Jeg har besluttet," sagde han, idet han bøjede sig forover og snarere hviskede end talte højt, "at De ikke oftere skal spørge mig om, hvad det er, der gør mig urolig. Jeg holdt Dem for en anden i aftes. Det er det, som gør mig urolig."

"Denne fejltagelse?"

"Nej. Den anden."

"Hvem er det?"

"Det ved jeg ikke."

"Ligner han mig?"

"Det ved jeg ikke. Jeg har aldrig set ansigtet. Den venstre arm holdes tværs over ansigtet, og den højre bliver svinget voldsomt; således."

Jeg fulgte hans bevægelse med øjnene, og han svang sin arm med ivrig lidenskabelighed og heftighed som en, der sagde: "Gå for Guds skyld af banen!"

"Mens jeg en måneklar aften sad her," sagde manden, "hørte jeg en stemme råbe: Halløj dernede! – Jeg sprang op, så ud ad døren og så den anden stå ved den røde lygte i nærheden af tunnelen og svinge med armen, således som jeg netop viste Dem. Stemmen syntes at være blevet hæsere af at råbe og råbte: Pas på! Pas på! og så igen: Halløj dernede! Pas på! – Jeg snappede min lygte, drejede det røde glas for, løb hen til skikkelsen og råbte: Hvad er der i vejen? Hvad er der sket? Hvor? – Skikkelsen stod lige uden for mørket i tunnelen. Jeg gik så tæt ind på den, at det undrede mig, at den vedblev at holde ærmet for øjnene, og jeg løb lige hen til den; men idet jeg udstrakte min hånd for at trække ærmet til side, var den borte."

"Inde i tunnelen?" sagde jeg.

"Nej. Jeg løb fem hundrede skridt ind i tunnelen, standsede og holdt min lygte op over hovedet, så at jeg kunne se tallene ved de afmålte afstande og vandet liste sig ned ad murene og pible ned gennem hvælvingen. Jeg løb hastigere ud, end jeg løb ind – for jeg havde fået en dødelig modbydelighed for stedet – søgte helt rundt om den røde lygte med min egen røde lygte, gik op ad jernstigen til galleriet og ned igen og løb tilbage hertil, hvorpå jeg telegraferede til begge sider: 'Der er blevet gjort

alarm. Er der noget i uorden?' men fra begge sider lød svaret: 'Alt i orden.'"

Idet jeg modstod det langsomme strøg af en iskold finger, der gik ned ad min rygrad, foreholdt jeg ham, at denne skikkelse måtte have været et øjenbedrag, og at det var en velkendt sag, at skikkelser, som havde deres udspring fra de pirrelige synsnerver, ofte havde foruroliget syge, af hvilke nogle havde lært deres lidelses natur at kende og endog havde gjort forsøg med det på sig selv.

"Hvis De vil høre et indbildt skrig," sagde jeg, "så har De kun nødig at lytte et øjeblik efter blæsten i denne unaturlige dal, mens vi taler så sagte, og høre, hvor fantastisk den spiller på harpe på telegraftrådene."

Det kunne alt sammen være meget godt, svarede han, og han burde kende noget til blæsten og trådene, da han så ofte tilbragte lange vinternætter her alene og vågen. Men han måtte tillade sig at sige, at han ikke var færdig.

Jeg bad ham undskylde, og idet han lagde sin hånd på min arm, tilføjede han langsomt disse ord:

"Ikke seks timer efter synet tildrog den store ulykke sig her på banen, og ikke ti timer derefter blev de døde og sårede båret gennem tunnelen over den plet, hvor skikkelsen havde stået."

En ubehagelig gysen listede sig over mig; men jeg gjorde atter mit bedste. Det lod sig ikke nægte, svarede jeg, at det var et mærkeligt træf, som nok kunne gøre et dybt indtryk på ham; men lige så lidt kunne det nægtes, at der stadig forekom mærkelige træf, som måtte tages med, når man undersøgte et sådant emne, skønt jeg rigtignok måtte indrømme, tilføjede jeg, idet jeg troede at se, at han ville komme frem med denne

indvending, at folk med sund menneskeforstand ikke gav meget for slumpetræf, når de gjorde de sædvanlige beregninger i livet.

Han måtte atter tillade sig at sige, at han ikke var færdig.

Jeg bad ham igen undskylde.

"Dette," sagde han, idet han atter lagde sin hånd på min arm og med hule øjne skottede over min skulder, "skete netop for et år siden. Der gik seks eller syv måneder, og jeg var kommet mig efter overraskelsen og rystelsen, da jeg, mens jeg en morgen ved daggry stod her i døren og så hen mod den røde lygte, atter fik øje på spøgelset." Han holdt inde med et stift blik på mig.

"Råbte det?"

"Nej, det tav."

"Svingede det med armen?"

"Nej. Det støttede sig til lygtepælen med begge hænder for ansigtet. Således"

Også denne gang fulgte jeg hans bevægelse med øjnene. Nu viste den sorg. Jeg har set stenbilleder på grave i en sådan stilling.

"Gik De op til det?"

"Jeg gik ind og satte mig ned, dels for at samle mine tanker, og dels fordi jeg havde fået hjerteondt. Da jeg igen kom ud i døren, skinnede dagen mig i møde, og spøgelset var borte."

"Men fulgte der intet efter? Blev det ikke til andet?"

Han rørte to-tre gange ved min arm og nikkede hver gang opfyldt af rædsel.

"Selvsamme dag, da et tog kom ud af tunnelen, lagde jeg mærke til, at der i en af vognene var ligesom en blandet masse af hoveder og hænder og noget, der vinkede. Jeg så det tidsnok

til at signalere til lokomotivføreren: Stop! og han slap også dampen og bremsede; men toget drev dog halvandet hundrede skridt eller mere her forbi. Jeg løb efter det og hørte skrækkelige råb og skrig. En dejlig ung dame var død i en af vognene og blev båret herind og lagt på gulvet."

Uvilkårligt skød jeg min stol tilbage, idet jeg fra de brædder, han pegede på, så op på ham selv.

"Det er sandt, sandt. Jeg fortæller Dem det, ganske som det skete."

Jeg kunne ikke tænke mig noget fornuftigt at sige og følte mig ganske tør i halsen. Blæsten og telegraftrådene fortsatte historien med en langtrukken klagelyd.

Han fortsatte. "Tænk nu over dette og sig så, om jeg ikke har grund til at være urolig? Spøgelset viste sig atter for otte dage siden og har så gjort det af og til senere."

"Ved lygten?"

"Ved alarmlygten."

"Hvad synes det at gøre?"

Han gentog med om muligt endnu større lidenskabelighed og heftighed den tidligere bevægelse, som syntes at sige: Gå for Guds skyld af banen!

Derpå vedblev han: "Det lader mig hverken rist eller ro, men råber mange minutter ad gangen med kvalfuld stemme: Halløj dernede! Pas på! Pas på! – Det står og vinker ad mig; det ringer med min lille klokke –"

Dette slog mig. "Ringede det med Deres klokke i aftes, mens jeg var her, og da De gik hen til døren?"

"To gange."

"Der kan De se," sagde jeg, "hvorledes Deres indbildningskraft leder Dem vild. Jeg så på klokken, og jeg hører godt, og så sandt jeg lever, har den ikke ringet de gange, så lidt som nogen anden gang, undtagen når den på en naturlig måde blev påvirket fra den station, der satte sig i forbindelse med Dem."

"Jeg har aldrig taget fejl i så henseende," sagde han og rystede på hovedet, "og aldrig forvekslet spøgelsets ringen med menneskenes. Spøgelsets ringen frembringer en sælsom dirren i klokken, der ikke hidrører fra noget andet, og jeg har heller ikke påstået, at man kan se klokken røre sig. Det undrer mig ikke, at De ikke hørte den; men det gjorde jeg."

"Syntes spøgelset da at være til stede, da De så ud ad døren?"

"Ja, det var."

"Begge gange?"

"Begge gange."

"Vil De nu gå hen til døren med mig og se efter det?"

Han bed sig i underlæben, som om han ikke havde lyst til det, men rejste sig dog. Jeg lukkede døren op og blev stående på tærsklen og han i døren. Der var alarmlygten. Der var den uhyggelige indgang til tunnelen. Der var gennemskæringens høje, fugtige stenvægge. Der var stjernerne oven over dem.

"Ser De det?" spurgte jeg, idet jeg særligt lagde mærke til hans ansigt. Hans øjne var fremtrædende og anstrengte, men måske ikke synderligt mere, end mine egne havde været, da jeg nysgerrig havde vendt dem hen mod det samme sted.

"Nej," svarede han, "det er der ikke."

"Rigtigt," sagde jeg.

Vi gik ind igen, lukkede døren og satte os atter.

Medens jeg tænkte på, hvorledes jeg bedst skulle udnytte denne fordel, hvis det kunne kaldes en fordel, genoptog han samtalen på en så naturlig måde og med en sådan vished om, at der ikke kunne være nogen virkelig uenighed imellem os, at jeg følte mig i så svag en stilling som muligt.

"De vil nu indse," sagde han, "at hvad der gør mig så skrækkelig urolig, er spørgsmålet, hvad betyder dette spøgelse?"

Jeg var dog ikke vis på, svarede jeg, at jeg ganske indså det.

"Hvad er det, som det advarer imod?" sagde han grublende, mens han holdt øjnene fæstede på ilden og kun af og til så på mig. "Hvad er faren? Hvor er den? En fare truer et eller andet sted på banen. Der vil ske en eller anden skrækkelig ulykke. Der kan ikke være tvivl om det denne tredje gang, efter hvad der tidligere er hændt. Men det er grusomt, at jeg skal forfølges således. Hvad skal jeg gøre?"

Han tog sit lommetørklæde og tørrede sveddråberne af sin glødende pande.

"Telegraferer jeg fare til en af siderne eller til dem begge, kan jeg ikke sige nogen grund til det," vedblev han og tørrede sine hænder. "Jeg ville kun komme i ulejlighed uden at gøre mindste nytte, da man ville holde mig for vanvittig. Det ville komme til at se således ud: Melding: Fare! Pas på! – Svar: Hvilken fare? Hvor? – Melding: Ved ikke. Men pas for Guds skyld på. – Man ville afsætte mig. Hvad kunne man gøre andet?"

Det var sørgeligt at være vidne til hans sjælelige lidelser. Det var et samvittighedsfuldt menneskes åndelige kval, når han nedtrykkes utåleligt af et ufatteligt ansvar, mens der står menneskeliv på spil.

"Da det viste sig første gang under alarmlygten," vedblev han, idet han strøg sit mørke hår tilbage og fo'r med hænderne op og ned ad sine tindinger i feberagtig kvide, "hvorfor sagde det mig da ikke, hvor den ulykke skulle ske, hvis den skulle ske? Hvorfor sagde det mig ikke, hvorledes den skulle afværges, hvis den kunne afværges? Da det næste gang skjulte sit ansigt, hvorfor sagde det da ikke hellere til mig: Hun dør. Lad dem lade hende blive hjemme? – Når det de to gange kun kom for at vise mig, at dets advarsler var begrundede, og derved forberede mig på den tredje, hvorfor advarer det mig da ikke tydeligt? Og jeg, Gud hjælpe mig, er kun en stakkels banevogter på denne ensomme post! Hvorfor henvender det sig ikke til nogen, der nyder tiltro og har myndighed til at handle?"

Da jeg så ham i denne tilstand, indså jeg, at jeg for staklens egen og for publikums sikkerheds skyld foreløbig burde berolige ham. Idet jeg derfor opsatte ethvert spørgsmål om virkelighed og uvirkelighed, forestillede jeg ham, at enhver, der troligt varetog sin gerning, gjorde nytte, og at han i det mindste kunne trøste sig med, at han forstod sin gerning, skønt han ikke fattede disse gådefulde fremtoninger. Dette lykkedes mig langt bedre end mit forsøg på at overtyde ham om hans vildfarelse. Han blev rolig; hans arbejde begyndte, mens natten rykkede frem, at gøre større og større krav på hans opmærksomhed, og jeg forlod ham klokken to om morgenen. Jeg havde tilbudt at blive hos ham hele natten; men det havde han ikke villet høre tale om.

At jeg mere end én gang så tilbage efter den røde lygte, mens jeg gik op ad stien, at den røde lygte ikke huede mig, og at jeg kun ville have sovet dårligt, hvis min seng havde stået under

den, ser jeg ingen grund til at skjule. Lige så lidt huede de to tildragelser med ulykken og den døde pige mig. Og heller ikke dette ser jeg nogen grund til at tie med.

Men hvad der løb mig mest om i hovedet var, hvad jeg burde gøre efter disse meddelelser. Jeg havde overbevist mig om, at manden var forstandig, årvågen, omhyggelig og punktlig; men hvor længe ville han i sin nuværende sindstilstand vedblive at være det? Skønt hans stilling kun var underordnet, var hans hverv dog meget vigtigt, og ville for eksempel jeg selv have lyst til at lade mit liv være afhængigt af, om han vedblev at røgte sit kald med nøjagtighed eller ikke.

Ude af stand til at overvinde en følelse af, at der ville være noget troløst i, at jeg meddelte hans foresatte, hvad han havde betroet mig, uden at jeg først havde talt uforbeholdent med ham selv og foreslået ham en mellemvej, besluttede jeg til sidst at gå med ham – uden foreløbig at røbe hans hemmelighed – til den dygtigste læge, der var at finde der på egnen, og høre hans mening. Han havde fortalt mig, at der næste aften ville indtræde en forandring i hans vagttid, og at han ville være fri et par timer efter solens opgang og skulle på post igen kort efter dens nedgang, til hvilken tid jeg havde aftalt at komme igen.

Den følgende aften var smuk, og jeg gik tidligt ud for at nyde den. Solen var endnu ikke gået helt ned, da jeg gik over markstien i nærheden af den dybe udskæring.

Jeg ville bruge en time på min vandring, sagde jeg til mig selv, en halv time på udvejen og lige så længe på tilbagevejen, og det ville da være tiden til at gå til min banevogters hus.

Førend jeg fortsatte min gang, trådte jeg hen til brinken og så mekanisk ned fra det punkt, hvorfra jeg første gang havde set

ham. Jeg kan ikke skildre den gysen, der greb mig, da jeg tæt ved tunnelen så skikkelsen af et menneske, der holdt sit venstre ærme for øjnene og svingede lidenskabeligt med den højre arm.

Den navnløse rædsel, der havde trykket mig, forsvandt imidlertid straks; for et øjeblik efter så jeg, at denne skikkelse virkelig var et menneske, og at en lille klynge andre mennesker stod et kort stykke fra ham, og at han syntes at gentage bevægelsen for dem. Alarmlygten var endnu ikke tændt. Op imod dens underbygning var der af stænger og en presenning blevet indrettet en lille hytte, der var mig aldeles ukendt. Den så ikke ud til at være større end en seng.

Med en uimodståelig følelse af, at der var noget galt på færde – med en pludselig, selvbebrejdende frygt for, at der var hændt en sørgelig ulykke, fordi jeg havde forladt manden der og ikke fået nogen sendt af sted, som kunne føre tilsyn med eller rette, hvad han gjorde, gik jeg, så hurtigt det var mig muligt, ned ad stien.

"Hvad er der på færde?" spurgte jeg mændene.

"Banevogteren er kommet af dage i morges."

"Dog ikke den mand, der hører til dette hus?"

"Jo."

"Dog ikke den mand, jeg kender?"

"De vil genkende ham, hvis De har kendt ham," svarede den mand, der førte ordet for de andre, idet han højtideligt blottede hovedet og løftede en flig af presenningen op; "for hans ansigt er slet ikke fordrejet."

"Hvorledes gik det dog til?" spurgte jeg og vendte mig fra den ene om mod den anden, idet hytten atter blev lukket.

"Han blev kørt over af et lokomotiv. Ingen mand i England forstod bedre sin gerning; men hvorledes det nu er gået til eller ikke, så havde han ikke holdt sig fri af yderskinnen. Det var ved højlys dag. Han havde nylig tændt lygten og havde sin lygte i hånden. Idet lokomotivet kom ud af tunnelen, vendte han ryggen til det, og det kørte over ham. Den mand dér kørte det og viste os, hvorledes det var gået til. Vis den fremmede herre det, Tom."

Manden gik tilbage til sin tidligere plads ved indgangen til tunnelen og sagde:

"Da jeg var kommet forbi krumningen inde i tunnelen, så jeg ham stå for enden af den, som om jeg kunne have set ham i en perspektivkasse. Der var ikke tid til at mindske farten, og jeg vidste, at han var meget påpasselig; men da han ikke syntes at ænse fløjten, lukkede jeg den og råbte så højt, jeg kunne, til ham."

"Hvad sagde De?"

"Jeg sagde: Halløj dernede! Pas på! Pas på! Gå for Guds skyld af banen!"

Jeg studsede.

"Ja, det var et skrækkeligt øjeblik. Jeg blev hele tiden ved at kalde på ham. Jeg holdt denne arm for øjnene for ikke at se og svingede til det sidste med den anden, men til ingen nytte."

Uden at gøre fortællingen længere ved at dvæle ved nogen enkelt af de mærkelige omstændigheder end ved de øvrige, vil jeg kun fremhæve det træf, at lokomotivførerens advarsel ikke alene indeholdt de ord, som den ulykkelige banevogter havde gentaget for mig som dem, der forfulgte ham, men også de ord,

som jeg selv – ikke han – i mine egne tanker havde knyttet til den bevægelse, han havde efterlignet.

Anden sidebane: Lokomotivføreren

Af Andrew Halliday.

"Alt i alt? Ja, alt i alt har jeg siden 1841 taget livet af syv drenge og voksne mennesker. Det er ikke mange i alle de år."

Disse forfærdelige ord udtalte han i en alvorlig tone, mens han støttede sig til stationsmuren. Han var firskåren og rødmosset og havde et par kulsorte øjne, i hvilke det hvide ikke var hvidt, men brungult, og som tilsyneladende var arrede og skrammede, som om de var blevet opereret. Det var øjne, der havde haft strengt arbejde med at se gennem vind og vejr. Han var iført en kort, sort pjækkert og et par snavsede, hvide lærredsbukser og havde en flad, sort hue på hovedet. Der var ikke spor af letsindighed i hans ansigt, som tværtimod var alvorligt, ja næsten sørgmodigt, og hans hele væsen havde et præg af ansvarlighed, som overtydede mig om, at han mente, hvad han sagde.

"Ja, jeg har nu i fem og tyve år været lokomotivfører, og i al den tid har jeg kun taget livet af syv drenge og voksne mennesker. Ikke mange af mine kammerater kunne sige det samme. At være sindig og at holde øjnene åbne er, hvad det kommer an på. Når jeg siger syv drenge og voksne mennesker, mener jeg kammerater, fyrbødere, dragere og så fremdeles; passagerer regner jeg ikke med."

Hvorledes var han blevet lokomotivfører?

"Min fader," sagde han, "var en simpel hjulmand og boede i et lille hus tæt ved banen mellem Leeds og Selby. Det var den anden jernbane, som blev anlagt her i landet, den anden efter den mellem Liverpool og Manchester, hvor mr. Huskisson blev dræbt, som De vel nok har hørt. Når togene susede forbi, plejede vi børn at løbe ud for at se på dem og råbe hurra. Jeg så føreren dreje håndtagene og få toget til at gå og tænkte, at det måtte være morsomt at være lokomotivfører og kunne styre en så vidunderlig maskine. Førend jernbanens tid var kusken på diligencen den største mand, jeg kendte. Jeg syntes, at jeg kunne have lyst til at blive diligencekusk. Hjemme havde vi et billede af George den Tredje i rød kjole, og jeg forvekslede altid diligencekusken, der også havde rød kjole på, med kongen, kun at han havde en lavpuldet, bredskygget hat på hovedet, hvad kongen ikke havde.

I mine tanker kunne kongen ikke være en mægtigere mand end diligencekusken. Jeg havde altid lyst til at blive formand for et eller andet. Da jeg engang kom til Leeds og så en mand anføre et orkester, syntes jeg, at jeg kunne have lyst til at blive anfører for et orkester. Da jeg var kommet hjem igen, lavede jeg mig en taktstok og gik omkring på marken og anførte et orkester. Det var der naturligvis ikke; men jeg lod, som om det var der. En anden gang gjorde en mand med en pisk og en råber på stilladset uden for en gøglerbod et dybt indtryk på mig, og jeg syntes, at jeg kunne have lyst til at blive som han; men da banen kom i stand, stillede lokomotivføreren dem alle i skygge, og jeg foresatte mig at blive lokomotivfører. Det varede ikke længe, førend jeg blev nødt til at foretage mig noget for at skaffe mig mit udkomme, uagtet jeg endnu kun var en ung dreng.

Fader døde pludselig – han blev dræbt af lynilden, mens han stod under et træ for at søge ly mod regnen – og moder kunne ikke skaffe føden til os alle. Dagen efter faders begravelse gik jeg ned til stationen og sagde, at jeg havde lyst til at blive lokomotivfører. Stationsforvalteren trak lidt på smilebåndet og sagde, at jeg ville begynde tidligt, men at jeg ikke var stor nok endnu hvorfor han gav mig en penny og bad mig gå hjem og vokse og komme igen om en halv snes år. Dengang drømte jeg ikke om fare. Hvis jeg ikke kunne blive lokomotivfører, var det dog mit faste forsæt at få at gøre med en maskine, hvorfor jeg gik om bord i en damper, der sejlede på Humber, og slog kul i stykker for fyrbøderen. På denne måde begyndte jeg. Derefter blev jeg fyrbøder, først om bord i en dampbåd og så ved et lokomotiv, og efter to års tjeneste blev jeg lokomotivfører på den samme bane, der gik forbi vort hus. Den første dag, jeg kørte, kom min moder og mine søskende ud for at se på mig. Jeg holdt øje med dem, og de holdt øje med mig og vinkede med hånden og råbte hurra, og jeg slog ud med hånden ad dem. Jeg havde fået dampen rigtig op og kørte forbi i susende fart, og ualmindelig stolt var jeg i det øjeblik. Aldrig i mit liv har jeg været så stolt!

Når et menneske har lyst til en ting, bliver han snart dygtig. På meget kort tid blev jeg en af de bedste lokomotivførere på banen, det indrømmedes af alle, og jeg satte min stolthed i det og syntes godt om det. Ikke fordi jeg kendte til lokomotivet i videnskabelig henseende, som det kaldes; men jeg kunne bringe det i orden igen, når noget var kommet i ulave – det vil da sige, hvis der ikke var noget, som var gået i stykker – men jeg kunne ikke have forklaret, hvorledes dampen virkede

indvendig. At sætte et lokomotiv i gang er akkurat ligesom at tappe en dråbe genever. Man drejer på et håndtag, og af sted går det; derpå drejer man håndtaget den anden vej, bremser for det, og så står det stille. Det er for så vidt den hele kunst. Det er slet ingen nytte til at være videnskabelig og forstå sig på det indvendige af lokomotivet; slet ingen nytte til. Maskinsmedene, der forstår sig på det hele maskinen, er altid de dårligste lokomotivførere; det er en kendt sag. De ved for meget. Det er ligesom det, jeg har hørt om et menneske med hensyn til hans indvendige dele; vidste han, hvilket sammensat maskineri det er, ville han aldrig spise, drikke, danse, løbe eller gøre noget af frygt for at sprænge et eller andet. Således er det også med maskinsmedene. Men vi, som ikke bryder os med sådanne tanker, vi kommer af sted.

At sætte et lokomotiv i gang er imidlertid én ting, og at føre det en anden. Enhver, ja næsten et barn, kan sætte dampen op og spærre for den igen; men det er ikke enhver, der kan holde et lokomotiv ordentligt på banen, lige så lidt som enhver kan ride en hest ordentligt. Det kommer omtrent ud på ét og det samme. Hvis man lige straks lader en hest galopere en time eller to, går vejret fra den, og det næste par mil må man lade den trave eller skridte. Således er det også med et lokomotiv. Hvis man sætter for megen damp op for straks at komme i fart, udtømmer man kedlen, og så bliver man nødt til at krybe, indtil ens friske vand kommer i kog. Hovedsagen ved førelsen er at gå jævnt, aldrig lade vandet blive for lavt eller ilden for svag. Det er med den som med en almindelig kedel. Fylder man den, når den er omtrent halv tom, kommer den snart i kog igen; men fylder man den først, når den er næsten tom, varer det længe,

førend den igen når kogepunktet. Dernæst bør man aldrig gøre pludselige anstrengelser, medmindre man er blevet opholdt og har spildt tid. Man bør gå med samme fart op og ned ad en skråning. Undertiden ødsler en lokomotivfører med sin damp, og når han så kommer til en bakke, har han knap nok til at slæbe sig op.

Når man er i et tog, der går stødvis, kan man være vis på, at der er en dårlig fører af lokomotivet. Den slags kørsel gør passagererne frygtelig angst. Når toget, efter at have jaget af sted, pludselig sagtner farten, og det ikke er i nærheden af en station, men måske midt i en tunnel, tror passagererne, at der er fare på færde; men som oftest er det, fordi føreren har udtømt sin damp.

Fire eller fem år, før jeg kom hertil, førte jeg Brighton-iltoget, og de årlige – det vil sige de passagerer, som havde årsbilletter – sagde altid, at de kunne mærke, når jeg var ved lokomotivet, fordi de da ikke blev skumplet. Når passagererne kom ud på perronen, plejede de gerne at spørge: "Hvem kører i dag? Jim Martin?" og når konduktøren så svarede ja, sagde de: "Det er godt," og satte sig ganske fornøjede på deres pladser. Men lokomotivføreren får aldrig en shilling i drikkepenge; de tilfalder alle sammen konduktøren, og han har ikke meget arbejde. Få tænker på lokomotivføreren, og de fleste tror vist, at toget går af sig selv; men holdt vi ikke skarpt udkig og kendte vor tjeneste og passede den, kunne de blive smadret, hvad øjeblik det skulle være. Jeg plejede at tilbagelægge rejsen til Brighton på to og halvtredsindstyve minutter. Fartplanen sagde ni og fyrretyve minutter; men det var lidt vel rask. Jeg skulle hele vejen passe på signaler, ét for hver halve mil, så at jeg og

min fyrbøder hele tiden var i virksomhed og måtte gøre to ting på én gang, nemlig passe maskinen og holde udkig. På denne bane har jeg kørt en og firsindstyve tre kvart mil på seks og firsindstyve minutter. Der er ingen fare ved hurtighed, når man har en god bane, et godt lokomotiv og ikke for mange kareter bag ved sig. Nej, vi kalder dem ikke vogne, vi kalder dem "kareter".

Ja, slingren varsler fare. Sidder De i en karet, som slingrer stærkt, bør De melde det på den første station og få den spændt tættere til. Kareter, der er så løse, hopper let eller slingrer ud af skinnerne, og det er nok så farligt, som når de er spændte for tæt. Der bør være akkurat plads nok til, at stødpuderne kunne arbejde med lethed. Passagererne bliver let bange i tunneler; men der er mindre fare nu i tunneler end noget andet sted. Vi kører aldrig ind i en tunnel, førend der er signaleret "klar!"

Et tog kan standses vidunderlig hurtigt, selv om det er et iltog, når konduktørerne retter sig efter lokomotivføreren og rask sætte bremserne for. Meget afhænger af konduktørerne. Én bremse bagved er lige så god som to foran; for lokomotivet taber i vægt ved at brænde sine kul og opbruge sit vand, hvorimod kareterne bagved ikke forandrer sig. Vi har en hel del bryderi med unge konduktører. I deres iver for at opfylde deres pligter bremser de for tidligt, så vi undertiden knap kan slæbe toget ind på stationen; når de bliver ældre i tøjet, er de ikke så ivrige og gør det ikke tidsnok. Når der sker en ulykke, nytter det ikke at sige, at de ikke har bremset tidsnok; de sværger på, at de har gjort det, og man kan ikke overbevise dem om det modsatte.

Om jeg tror, at det ikke er andet end en ceremoni, at der bliver banket på hjulene med en hammer? Ja, det ved jeg ikke rigtig og skal ikke kunne sige det. Det er ikke ofte, at fyrene finder noget i uorden. Undertiden sover de næsten, når et tog kommer til en station. Det vil de selv gøre. De bør banke på akselkapselen, men gør det ikke.

Der indtræffer mange ulykker, som aldrig kommer i bladene, og mange tog, der er fulde af passagerer, undgår kun næsten ved et mirakel at blive knuste. Kun lokomotivføreren og fyrbøderen ved noget om det. Jeg husker, at jeg engang, da jeg kørte på Østbanen og drejede om ad en krumning, pludselig så et tog komme imod os på samme spor. Jeg lagde hånden på bremsen, men det var for sent, tænkte jeg, og da jeg så lokomotivet næsten lige ved os, råbte jeg til min fyrbøder, at han skulle springe ned. Næsten førend ordene var ude af min mund, sprang han ned fra lokomotivet. Jeg var lige ved at slippe løftestangen og følge bagefter, da det andet tog drejede af, og i samme øjeblik for den bageste karet et hårs bredde forbi mit lokomotiv. Det var det nærmeste, jeg nogen sinde har været ved det. Min fyrbøder blev dræbt. Et halvt sekund senere ville jeg også være sprunget af og være blevet dræbt, og hvad der ville være blevet af toget uden os, er mere, end jeg kan sige.

En mængde bliver kørt over, uden at der nogen sinde høres noget om det. En mørk nat mærkede jeg og min kammerat, at noget vådt og varmt sprøjtede os i ansigtet. "Det kom ikke fra lokomotivet, Bill," sagde jeg. "Nej," sagde han, "det var noget tykt, Jim." Det var blod. Bagefter hørte vi, at en kulgraver var blevet kørt over. Når vi tager livet af en af vore kammerater, taler vi så lidt som muligt om det; det er i almindelighed, ja

næsten altid, deres egen skyld. Nej, vi tænker aldrig selv på faren; det er vel sagtens, fordi vi er vante til den; men vi er ikke letsindige. Jeg tror ikke, at der gives mennesker, som er stoltere af deres gerning end lokomotivførerne. Vi er lige så stolte af vore lokomotiver og lige så forgabede i dem, som om de var levende; lige så stolte af dem som en rævejæger eller en jockey af sin hest. Og et lokomotiv har næsten lige så mange nykker som en hest og sparker, stejler, brøler og Gud ved hvad på sin vis. Sæt en fremmed til mit lokomotiv, og han ved ikke, hvad han skal gøre med det. Ja, der er sket vidunderlige forbedringer med lokomotiverne siden den sidste store udstilling. Nogle tager selv deres vand ind uden at standse. Det er en vidunderlig opfindelse, og dog lige så simpel som A. B. C. På visse steder er der vandtrug mellem skinnerne. Ved at bevæge en løftestang sænker man mundingen af en skovl ned i vandet, og mens man suser af sted, presses vandet ind i karret i et forhold af tre tusinde gallons i minuttet.

En lokomotivfører er især ængstelig med hensyn til tiden; det er det, han tænker mest på. Da jeg kørte Brighton-iltoget, var jeg stadig til mode, som om jeg kørte om kap med tiden. Jeg var altid bange for at tabe tid og ikke komme til målet på minuttet. Vi skal aflægge regnskab for vor tid, når vi kommer til stationen. Selskabet giver os ure, som vi skal rette os efter. Førend vi tager afsted, må vi gå igennem et værelse for at blive synet, det vil sige, for at man kan se, om vi er ædru; men man siger aldrig noget til os, og en mand, der har lidt for meget, slipper nemt igennem skærsilden. Jeg har set en fyrbøder, der havde været til eftersyn, komme hen til lokomotivet så drukken som en alk, slænge sig ned mellem kullene og sove der hele

tiden som en sten. Den gang måtte jeg være min egen fyrbøder. Hvis man spørger mig, om lokomotivførerne er drikfældige, er jeg nødt til at svare, ja så temmelig. Det er et strengt stykke arbejde; den ene halvdel af én er så kold som is, den anden hed som ild; våd det ene minut, tør det andet. Hvis det nogen sinde kan undskyldes hos en mand, at han drikker, er det hos en lokomotivfører, og dog ved jeg ikke, om en lokomotivfører nogen sinde har sat sig drukken op på sit lokomotiv. Hvis han gjorde det, ville blæsten snart gøre ham ædru.

Jeg tror, at lokomotivførere i det hele er de sundeste mennesker i verden; men de lever ikke længe. Grunden til det er vist den kolde kost og rystelsen. Ved den kolde kost mener jeg, at en lokomotivførers måltider aldrig er rigtig hyggelige. Han er aldrig hjemme til middag. Når han går hjemmefra om morgenen, tager han en smule koldt kød og et stykke brød med sig til middagsmad og må i almindelighed spise det i skuret, da han ikke tør forlade sit lokomotiv. Man vil indse, at et menneske snart må blive opslidt af al den skumplen og rysten. Livsforsikringsanstalterne vil ikke tage os mod den sædvanlige præmie. Vi må ty til de selskaber, der ikke er så nøjeregnende. En lokomotivførers løn udgør i gennemsnit otte shillings om dagen; men hvis han forstår at holde måde med sine kul, får han et tillæg og kan derved tjene fra 5 til 10 shillings om ugen. Jeg klager vel ikke på lønnen; men det er hårdt nok for os at skulle betale indkomstskat. Selskabet meddeler, hvad vi hver især har i løn, og vi må betale. Det er en skam!

Vort huslige liv – vort liv hjemme, mener De? Nå ja, vi ser ikke synderlig til vore familier. Jeg går hjemmefra klokken halv otte om morgenen og kommer først tilbage klokken halv ti eller

måske senere. Børnene er ikke stået op, når jeg går, og har lagt sig, førend jeg kommer hjem. Min dag går omtrent således. Jeg forlader London klokken tre kvarter til ni, kører fire og en halv time, spiser min kolde mad på lokomotivtrinene; efterser det; kører tilbage igen; renser lokomotivet; melder mig og går hjem. Det er tolv timers anstrengende arbejde og intet ordentligt måltid. Ja, vore koner er ængstelige for os; for når vi går fra dem, ved de ikke, om vi kommer tilbage til dem igen. Vi burde gå lige hjem, så snart vi forlader stationen, og fortæller dem, der tænker på os og er afhængige af os, at vi er kommet; men jeg er bange for, at vi ikke altid gør det. Vi går måske først til værtshuset, og det ville De måske også gøre, hvis De hele dagen skulle passe et lokomotiv. Men konerne har deres egen måde til at finde ud af, om vi er raske. De spørger sig for mellem hinanden indbyrdes. "Har De set min Jim?" spørger en. "Nej," svarer en anden, "men Jack har set ham gå fra stationen for en halv time siden."

Og så ved hun, at hendes Jim har det godt, og hvor hun kan finde ham, hvis hun vil ham noget.

Det er en sørgelig ting, når en af os skal bringe en kammerats kone dårlige tidender. Jeg husker, at da Jack Davidge var kommet af dage, kunne ingen af os få sig til at underrette hans stakkels kone om det. Hun havde syv børn, den stakkel, og de to lå syge af feber. Vi fik gamle mrs. Berridge – Tom Berridges moder – til at sige hende det. Men aldrig så snart var den gamle kone kommet inden for døren, førend hun vidste, hvad der var på færde, og førend hun havde sagt et ord, faldt hun om, som om hun var død. Hun lå hele natten således og hørte først næste

morgen, at hendes Jack var død. Men hun havde vidst det i sit hjerte. Vort liv er en slags plat og krone.

Og dog har jeg kun én gang været angst på et lokomotiv. Jeg tænker aldrig på mit eget liv; det sætter man på spil, når man begynder, og man vænner sig til faren. Jeg tænker heller aldrig på passagerernes; en lokomotivførers tanker går aldrig bag ved hans lokomotiv. Holder han det i orden, vil kareterne bagved ikke komme til ulykke ved førerens skyld. Men én gang tænkte jeg på passagererne. Min lille dreng Bill var blandt dem den formiddag. Det var en stakkels lille krøbling, som vi alle holdt mere af end af de andre, netop fordi han var krøbling og så stilfærdig og fornuftig. Han skulle ud på landet til sin tante, som ville tage sig af ham i nogen tid, og vi troede, at han ville have godt af landluften. Den formiddag tænkte jeg på, at der var menneskeliv bag ved mig; i det mindste tænkte jeg meget på ét liv, som var i mine hænder. Der var tyve kareter i toget; men det forekom mig, at min lille Bill var i hver eneste af dem.

Min hånd rystede, da jeg satte dampen op. Jeg mærkede, at mit hjerte bankede, da vi nærmede os banevogterhuset, og da vi kom til hovedstationen, var der en kold sved over hele min krop. Da vi havde kørt de første halvtreds mil, var jeg næsten elleve minutter efter tiden.

'Hvad går der af Dem i dag?' spurgte min fyrbøder. 'Tog De Dem en tår over tørsten i aftes?' – 'Tal ikke til mig, Fred,' svarede jeg, 'førend vi kommer til Peterborough, og hold skarpt udkig, så skal De have tak.'

Jeg har aldrig været så taknemmelig, som da jeg slap dampen ud for at køre ind på stationen i Peterborough. Lille Bills tante ventede på ham, og jeg så hende løfte ham ud af vognen. Jeg

råbte til hende, at hun skulle bringe mig ham, og tog ham op på lokomotivet og kyssede ham – ja tyve gange, tror jeg – og smurte ham således til med fedt og kulstøv, at man vist aldrig har set mage.

På resten af rejsen var jeg mig selv igen, og jeg tror, at passagererne var i større sikkerhed, fordi lille Bill var kommet af. Det kunne aldrig gå an, at en lokomotivfører vidste eller følte for meget."

Tredje sidebane: Ekspropriationshuset

Af Charles Collins.

"Der er ikke et spejl i hele huset. Det er et ejendommeligt indfald af min herre. Der er ikke ét i noget eneste værelse i huset."

Det var en mørk og skummel bygning, som jernbaneselskabet havde købt for at kunne udvide sin godsstation.

Fastsættelsen af købesummen var blevet overladt til en såkaldt ekspropriationsjury, og derfor kaldtes huset Ekspropriationshuset. Det var blevet selskabets ejendom; men den tidligere ejer boede endnu i det, mens bygningsforandringerne begyndte. Min opmærksomhed var først blevet henledet på dette hus, fordi det lå umiddelbart lige over for nogle svære tømmerstabler ved denne del af banen, hvor jeg undertiden sad og hvilede mig en halv times tid, når jeg var blevet træt af mine vandinger i omegnen af Mugby Junction.

Det var firkantet, koldt og gråligt, opført af råt tilhuggede sten og tækket med skiferplader. Der var kun få vinduer, og de var meget små i forhold til bygningens størrelse. I den store, tomme, grå forside var der kun fire vinduer. Døren var midt på huset; der var et vindue på hver side af den og to til i det eneste

stokværk ovenfor. Alle persiennerne var slået helt ned, og når døren var lukket, viste den øde bygning ikke spor af liv.

Men døren var ikke altid lukket. Stundom åbnedes den indefra med en stærk klirren af slåer og dørkæder, og derpå kom en mand frem og blev stående på dørtærsklen, hvor han snusede til luften, som om han i reglen var sat på smal ration af dette element. Han var tyk og firskåren og må have været halvtreds eller tres år. Hans hår var klippet overordentlig kort af, han bar et stort, busket skæg, og i hans øje var der en omgængelig, meget tiltalende blinken. Hver gang, jeg så ham, var han iført en brungrøn frakke af en slags tøj, der ikke var klæde, lys vest og bukser og havde et kalvekrøs i sin skjorte, en prydelse, der, i forbigående sagt, slet ikke syntes at passe til skægget, som idelig kom til at røre ved det. Når denne værdige person havde stået en kort tid på dørtærsklen og indåndet luften, plejede han at gå ud på vejen og, efter halvt mekanisk at have skottet op til et af de øverste vinduer, at skrå over til tømmerstablerne, støtte sig til det stakit, som indhegnede jernbanen, og se op og ned ad denne med samme mine som den, der varetager et frivilligt hverv, som han intet udbytte venter sig af. Når det var gjort, skråede han igen over vejen, og efter at have vendt sig om på dørtærsklen for endnu en gang at indånde den friske luft forsvandt han atter inde i huset og lukkede og stængede døren, som om der ingen sandsynlighed var for, at den ville blive lukket op igen de første otte dage i det mindste. Men dog var der ikke gået en halv time, førend han igen var ude på vejen, snusede til luften og så op og ned ad banen ligesom før.

Det varede ikke længe, førend det lykkedes mig at gøre bekendtskab med denne rastløse personlighed, og jeg opdagede snart, at min ven med kalvekrøset var kældermester, kammertjener, faktotum, eller hvad man vil kalde det, hos en syg mand, en mr. Oswald Strange, som nylig var flyttet ind i huset lige overfor. Han hed Masey og syntes ikke utilbøjelig til at vise sig meddelsom. Hans herre var flyttet hertil, dels for at indskrænke sit husvæsen – ikke, hvad Masey skyndte sig at tilføje, af sparsommelighedshensyn, men fordi den stakkels mand af særlige grunde ønskede kun at have få tjenestefolk om sig – dels for at være i nærheden af sin gamle ven, dr. Garden, som var bosat der på egnen, og hvis omgang og råd var nødvendige for Stranges liv. Dette liv syntes den lidende mand kun at eje på meget usikre vilkår, og det aftog mere og mere for hver svindende time. Tjeneren talte allerede om sin herre i imperfektum og skildrede ham for mig som en ung mand på ikke over fem og tredive år med et ungdommeligt ansigt, men med et udtryk, hvori der ikke fandtes noget ungdommeligt. Dette var mandens hovedejendommelighed. På afstand så han mange år yngre ud, end han virkelig var, og mens han endnu havde plejet at vise sig, havde fremmede altid holdt ham for en mand på syv eller otte og tyve år, men skiftet mening, når de var kommet nærmere. Gamle Masey havde sin egen måde, hvorpå han i korthed hentydede til sin herres ejendommeligheder, idet han tyve gange gentog: "Han var sær af navn, sær af sind og sær at se til oven i købet."

Det var i min anden eller tredje samtale med den gamle mand, at han udtalte de ord, der står i begyndelsen af denne simple fortælling.

"I det hele hus er der ikke noget, der ligner et spejl," sagde den gamle mand, idet han stod ved siden af mit stykke tømmer og så tankefuld over på huset lige over for. "Ikke spor."

"I dagligværelserne, mener De vel?"

"Nej, jeg mener både dagligværelserne og soveværelserne; der er ikke så meget som et barberspejl."

"Men hvad skyldes det?" spurgte jeg. "Hvorfor er der ingen spejle i noget af værelserne?"

"Ak, det er netop det, som ingen af os kan sige. Det er det, der er hemmeligheden. Det var et indfald af min herre. Han havde flere sære indfald, og dette var et af dem. Han var så rar en mand at tjene, som noget tyende kunne ønske sig, en gavmild herre, som kun voldte lidt bryderi og altid havde et venligt ord og for den sags skyld også en venlig handling tilovers for sine folk. Der var ikke et hus i hele St. Georges sogn – hvor vi boede, før vi flyttede hertil – hvor tjenestefolkene havde større frihed eller fik bedre kost; men ikke des mindre havde han sine sære luner og sine indfald, som jeg vil kalde dem, og dette var et af dem. Og hvilken vægt lagde han ikke på dette! Hvor skulle denne bestemmelse ikke indskærpes ethvert nyt tyende, og hvilke forandringer voldte den ikke i huset! Når et nyt tyende skulle fæstes, var et af de første vilkår, der stilledes, det om spejlene. Det påhvilede mig at forklare tingen, for så vidt den lod sig forklare, for ethvert nyt tyende. 'De får en magelig kondition,' plejede jeg at sige, 'god kost og løn og en hel del fritid; men der er én ting, som De vel må lægge mærke til. De må hjælpe Dem uden spejl, så længe De er her; for der findes ikke ét i hele huset, og der kommer heller aldrig noget.'"

"Men hvorfra vidste De, at der aldrig ville komme noget?"

"Gud velsigne Dem! Hvis De havde set og hørt alt, hvad jeg har set og hørt, ville De ikke være i tvivl om det. For alene at nævne ét eksempel, så husker jeg tydelig, at min herre en dag gik ind i husholderskens værelse, der brugtes af kokkepigen, for at se efter nogle forandringer, som blev foretaget dér, og der blev da en dejlig scene. Kokkepigen – hun var meget grim og rædsomt forfængelig – havde ladet en lille stump spejl, der var omtrent seks tommer stort, blive stående på kaminhylden; hun havde stjålet sig til at tage det med og holdt det altid under lås og lukke; men da hun pludselig var blevet kaldt ud, mens hun satte sit hår, havde hun glemt at gemme det. Jeg havde set spejlet og skyndte mig, det bedste jeg kunne, hen til kaminen; men herren kom mig i forkøbet, og på et øjeblik var det hele forbi. Han kastede et langt, gennemborende blik på det, blev bleg som et lig og tog spejlet, som han slog i hundrede stykker, hvorpå han trampede på stumperne og knuste dem til støv. Resten af dagen holdt han sig indelukket i sit værelse efter først at have befalet mig straks at give kokkepigen afsked."

"Det var mærkeligt!" sagde jeg grublende.

"Ak, det var forbavsende, hvad jeg døjede med de tjenestepiger. Det var vanskeligt at finde nogen, der i det hele taget ville lade sig fæste under disse omstændigheder. "Var der ikke en eneste lille stump, man kunne sætte sit hår ved?" plejede de at sige og gik trods den højere løn. Og de, som lod sig fæste, hvor løj de ikke! De kunne forsikre, at de ikke brød sig om at spejle sig, havde aldrig været vante til at spejle sig, og ikke des mindre havde enhver af disse tøjter sit spejl skjult mellem sine klædningsstykker. Før eller senere tog hun det også frem og lod det stå et eller andet sted – ligesom kokkepigen – hvor herren

let kunne komme til at se det. Og når jeg så – for sådanne piger har ingen samvittighed – havde grebet en af dem i det, kunne hun vende sig om imod mig og sige ganske frækt: "Hvor kan jeg vide, om mit hår er skilt lige?" som om der ikke ved hendes løn var blevet taget hensyn til, at det netop var det, hun ikke skulle vide, så længe hun var der i huset. Noget forfængeligt pak er det, og de grimmeste er altid de forfængeligste. De havde spejle i lågene på deres syæsker, hvor det var så godt som umuligt for mig at finde dem, eller i bindene om deres salmebøger eller kogebøger og i deres tekasser. Jeg husker en rigtig snu og meget koparret pige, der altid læste i sin bønnebog på de underligste tider. Undertiden troede jeg, at hun var så gudfrygtig, og til andre tider mente jeg, efter den stemning, jeg var i, at det var vielsesformularen, hun studerede; men en dag listede jeg mig bag på hende for at blive vis i min sag, og se, det var den gamle historie! Et stykke spejlglas uden ramme, der var klistret fast på den indvendige side af bindet med frimærkepapir. Pokker stod i dem! De kunne gemme deres spejle i fadeburet eller kulkælderen eller give dem til naboernes tjenestefolk eller mælkekonen omme på hjørnet; men have dem ville de. Og jeg skal heller ikke nægte, at det var meget kedeligt ikke at have så meget som en eneste stump at rage sig ved. Først plejede jeg at gå til barberen, men opgav det snart og lod mit skæg stå, ligesom min herre, og holdt mit hår" – med disse ord bankede Masey sig på hovedet – "så kort, at det ikke var nødvendigt at skille det."

Jeg blev siddende nogen tid hensunket i forundring og stirrede på den gamle. Min nysgerrighed var vakt, og jeg ønskede at høre mere.

"Har Deres herre nogen legemsfejl?" spurgte jeg, "som kan gøre det ubehageligt for ham at se sit spejlbillede?"

"På ingen måde. Han er en meget smuk mand; lidt sygelig og medtaget af sorg måske, og meget bleg, men lige så fri for enhver lyde som De og jeg. Nej, det var ikke derfor."

"Hvorfor er det da?" spurgte jeg ivrigt. "Er der ingen, som er eller har været indviet i Deres herres fortrolighed?"

"Jo," svarede den gamle og vendte sine øjne mod vinduet lige overfor. "Der er én mand, som kender alle min herres hemmeligheder og deriblandt også denne."

"Hvem er det?"

Den gamle mand vendte sig om og så på mig.

"Lægen her," sagde han, "dr. Garden. Min herres gamle ven."

"Jeg kunne have stor lyst til at tale med ham," sagde jeg uvilkårligt.

"Han er for øjeblikket inde hos min herre, men kommer snart, og jeg tror nok, at han svarer på ethvert spørgsmål, de stiller ham."

Mens den gamle mand talte, gik døren til huset op, og en midaldrende herre, der var høj og mager, men havde mistet noget af sin højde ved den vane at lude, viste sig på tærsklen. Gamle Masey forlod mig øjeblikkelig, idet han mumlede noget om at skulle tale med doktoren, og skyndte sig over vejen. Den høje herre talte et par minutter meget alvorligt med ham, og derpå forekom det mig, efter deres fagter at dømme, at jeg var emnet for deres samtale. I alt fald kom doktoren, da gamle Masey var gået ind i huset, og tiltalte mig med et venligt smil.

"John Masey har sagt mig, at De har fået interesse for min stakkels ven. Jeg går nu hjem, og hvis De vil have den ulejlighed

at følge med mig, skal jeg med fornøjelse give Dem alle de oplysninger, jeg er i stand til."

Jeg skyndte mig at gøre undskyldninger og takke, hvorpå vi fulgtes ad. Da vi var kommet til doktorens bolig og sad i hans studereværelse, tillod jeg mig at spørge til den stakkels mands helbred.

"Jeg er bange for, at der ingen bedring eller udsigt til bedring er," sagde lægen. "Gamle Masey har vel fortalt Dem noget om hans sælsomme tilstand?"

"Ja, han har fortalt mig noget og sagt, at De ved alt."

Dr. Garden så meget alvorlig ud. "Jeg ved ikke alt, men kun hvad der sker, når han får øje på et spejl, hvorimod jeg ikke kender mere end De til de omstændigheder, der har voldt, at han plages på den sælsomste måde, jeg nogen sinde har hørt omtale."

"Plages?" gentog jeg; "og på den sælsomste måde, De nogen sinde har hørt omtale?"

Dr. Garden smilede ad min ivrighed; han syntes at samle sine tanker og vedblev straks efter:

"Jeg gjorde mr. Oswald Stranges bekendtskab på en ejendommelig måde om bord på et italiensk dampskib, som skulle gå fra Civita Vecchia til Marseille. Vi havde sejlet hele natten, og mens jeg om morgenen ragede mig kahytten, kom denne mand pludselig bag ved mig, så et øjeblik i det lille spejl, jeg stod foran, og rev det derpå, uden et ord, af sømmet og slog det i stykker for fødderne af mig. Hans ansigt var først ligblegt af heftighed – en heftighed, der snarere syntes at hidrøre fra frygt end fra vrede – men det forandrede sig efter et øjebliks forløb, og han begyndte at skamme sig over, hvad han havde

gjort. Nå," vedblev doktoren, idet han atter smilede et øjeblik, "jeg blev naturligvis umådelig opbragt; for jeg ragede netop min hage og var i min overraskelse kommet til at skære mig, og jeg syntes, at det var en så uforskammet fornærmelse, at jeg sagde stakkels Strange min mening i et sprog, jeg nu angrer, men som jeg håber dengang var undskyldeligt. Jeg blev imidlertid afvæbnet af hans forlegenhed og anger, da hans heftighed havde lagt sig. Han lod hovmesteren kalde og betalte meget rundhåndet den skade, der var sket, idet han forklarede ham og nogle passagerer, der var til stede i kahytten, at det var sket ved en ren hændelse. Mig gav han derimod en anden forklaring. Han indså måske, at jeg måtte vide, at det ikke havde været et tilfælde, eller ønskede måske endog at betro sig til mig. I hvert tilfælde tilstod han, at det, han havde gjort, var sket som følge af en uovervindelig tilskyndelse – et anfald, der, som han sagde, undertiden kom over ham – noget, ligesom et krampetilfælde. Han bad mig om tilgivelse og bønfaldt mig om at søge ikke at bebrejde ham denne handling, som han skammede sig over. Derpå gjorde han et tilløb til en mat spøg, den stakkel, om at han lod sit skæg stå og derfor blev lidt gnaven, når han så andre gøre sig den ulejlighed at rage sig; men han talte ikke om nogen svaghed eller åndssvækkelse og forlod mig kort efter.

Som læge kunne jeg ikke bare mig for at fatte interesse for mr. Strange, og efter at vor rejse til Marseille var forbi, tabte jeg ham ikke ganske af syne, men fandt en meget behagelig omgangsfælle i ham, skønt kun til et vist punkt, idet jeg altid følte, at der var noget tilbageholdende ved ham. Om sit tidligere liv var han umeddelsom, og han hentydede især aldrig til noget, som stod i forbindelse med hans rejser og ophold i

Italien, som jeg dog kunne mærke havde været langvarigt. Han talte godt italiensk og syntes at være nøje kendt med landet, men holdt ikke af at udtale sig om det.

Mens vi opholdt os i Marseille, var der tider, da han så lidt var sig selv, at jeg, som dog havde en temmelig stor erfaring, næsten var bange for at være sammen med ham. Hans anfald var i højeste grad voldsomme og pludselige, og alle havde den påfaldende særegenhed, at en eller anden rædsom tankeforbindelse overfaldt ham, når han så sig lige over for et spejl. Og da vi havde rejst nogen tid sammen, var jeg næsten lige så bange for at se et spejl hænge uskyldigt på en væg eller stå på et natbord.

Stakkels Strange blev ikke altid påvirket på. Samme måde af et spejl. Undertiden syntes det at gøre ham afsindig af raseri, og til andre tider syntes det at forvandle ham til sten, og han blev da ubevægelig og målløs, som om han havde fået stivkrampe. En nat – de værste ting foregår altid om natten og oftere, end man skulle tro, om natten i uvejr – kom vi til en lille by i Auvergne, som kun er lidt kendt, men som vi ville besøge på grund af dens antikvariske tillokkelser og dens omgivelsers skønhed. Vi havde ikke haft held med vejret; dagen havde været tung og mørk, heden kvælende og himlen truende fra om morgenen af. Ved solnedgang gik disse trusler i opfyldelse. Det tordenvejr, der havde trukket op hele dagen, brød med stor voldsomhed løs over det sted, hvor vi var taget ind.

Der gives nogle praktiske, kraftige mennesker, som rent ud nægter, at deres medmennesker påvirkes eller kan påvirkes på sjæl eller legeme af atmosfæriske kræfter.

Jeg er ingen tilhænger af denne skole, simpelt hen fordi jeg ikke kan tro, at de vejrforandringer, der har så megen indflydelse på dyrene og endog på livløse genstande, ikke skulle have nogen indflydelse på et maskineri, der er så pirreligt og sammensat som det menneskelige legeme. Jeg tror derfor, at det for en del hidrørte fra atmosfærens urolige tilstand, at jeg den aften følte mig ængstelig og nedtrykt til mode. Da min ven Strange og jeg var skiltes ad om aftenen, havde jeg ikke mindste lyst til at gå til ro. Tordenen lurede endnu inde mellem bjergene, i hvis midte gæstgivergården lå. Snart syntes den at være nærmere og snart at være længere borte; men den holdt aldrig helt op, undtagen nogle minutter ad gangen.

Det var mig aldeles umuligt at frigøre mig for en række pinefulde forestillinger, der hårdnakket tyngede på mit sind.

Det er næppe nødvendigt at tilføje, at jeg fra tid til anden tænkte på min rejsefælle i værelset ved siden af.

Hans billede stod næsten stadig for mig; han havde hele aftenen været mørk og nedtrykt, og da vi skiltes ad, havde der været et udtryk i hans øje, som jeg ikke kunne få ud af tankerne.

Der var en dør mellem vore værelser, og væggen imellem dem var ikke synderlig tyk; men dog havde jeg, siden vi skiltes, ikke hørt nogen lyd, som kunne have tydet på, at han var derinde, endsige, at han var vågen og rørte sig. Jeg var i en stemning, som gjorde denne stilhed skrækkelig for mig, og jeg overvældedes af så mange tåbelige forestillinger om, at han lå død derinde, havde fået et anfald, og Gud ved hvad, at jeg til sidst ikke kunne udholde det længere. Jeg gik hen til døren, og efter meget opmærksomt, men forgæves at have lyttet efter en eller anden lyd bankede jeg endelig temmelig stærkt på. Der

kom intet svar, og i følelsen af, at længere venten ville være utålelig, drejede jeg uden videre låsegrebet om og gik ind.

Det var et stort, øde værelse, som oplystes så ufuldkomment af et eneste lys, at det næsten var umuligt – undtagen når lynene glimtede – at se ind i dets store, mørke kroge. En lille, brøstfældig seng stod ved en af væggene, dækket af et omhæng af gult bomuldsstof, som var stukket gennem en stor jernring i loftet. Hele det øvrige bohave var en gammel kommode, der tillige tjente til vaskebord, idet den var forsynet med vandfad, vandkande og håndklæde. Desuden var der to gamle lænestole og et natbord, hvorpå der stod et stort, gammeldags spejl i udskåren ramme.

Jeg må have set alle disse ting, siden jeg nu husker dem så godt; men jeg ved ikke, hvorledes jeg kan have set dem, da det forekommer mig, som om mine sansers og åndsevners virksomhed fra det øjeblik, jeg trådte ind i værelset, optoges af den rædsomme skikkelse, der stod midt i det tomme værelse foran spejlet.

Hvor den var skrækkelig! Det svage skin af det enkelte lys på bordet faldt på Stranges ansigt nedenfra og kastede hans uformelige og sorte skygge på væggen bagved og på loftet oven over ham. Han bøjede sig noget forover, idet han støttede sig med hænderne på bordet, og stirrede med gyselig urokkelighed ind i spejlet.

Hans blege ansigt var vådt af sved, og hans stive træk og blegblå læber tog sig i den svage oplysning rædsommere ud, end ord kunne skildre. Han var så fuldstændig lammet og borte, at han ikke havde mærket den larm, jeg havde gjort ved at

banke på og gå ind. Ikke engang da jeg nævnede hans navn, rørte han sig.

Hvilket grueligt syn var det ikke at se denne gyselige skikkelse, der var blevet forstenet af en eller anden mystisk rædsel, i det store, tomme værelse i en tavshed, der var noget mere end negativ. Og tavsheden og stilheden! Mit hjerte stod stille af skræk, og derpå listede jeg mig, drevet af en instinktmæssig følelse, under hvis påvirkning jeg handlede mekanisk, med langsomme skridt nærmere og nærmere hen til bordet og så til sidst over hans skulder ind i spejlet, idet jeg halvt ventede at skulle se et eller andet spøgelse, der var endnu rædsommere end det, jeg allerede så. Tilfældigvis kom jeg til at røre ved hans arm, skønt kun overmåde let, og i samme øjeblik syntes den fortryllelse løst, der havde holdt ham bunden – hvem ved hvor længe? – og han levede atter i verden. Han vendte sig lige så hurtig om mod mig, som en tiger gør sit spring, og greb mig i armen.

Jeg har sagt Dem, at jeg hele den aften, endog førend jeg trådte ind i min vens værelse, havde følt mig ængstelig og nedtrykt til mode. Nødvendigheden af at handle var imidlertid nu så åbenbar, og dette menneskes kval gjorde, at alt, hvad jeg havde følt, syntes så ringe, at min egen uhygge delvis forlod mig. Jeg følte, at jeg *måtte* være stærk.

Ansigtet foran mig tog næsten modet fra mig. De øjne, der så ind i mine, var så skræmte af frygt, læberne så – hvis jeg kan kalde det således – helt målløse ud. Den ulykkelige mand så mig længe ind i ansigtet og drejede derpå, idet han stadig holdt fast på min arm, langsomt, ganske langsomt sit hoved. Jeg havde forsigtigt søgt at få ham bort fra spejlet; men han havde

ikke villet røre sig og så nu lige så stift ind i det som før. Jeg kunne ikke udholde det længere, og idet jeg brugte den magt, der var nødvendig, trak jeg ham lidt efter lidt bort og fik ham hen til en af lænestolene ved sengen.

"Kom!" sagde jeg – efter den lange tavshed klang min stemme fremmed og hul endog i mine egne øren – "Kom! De er overanstrengt og påvirket af vejret. Tror De ikke, at De har bedst af at komme i seng? Læg Dem og lad mig prøve min lægekunst og lave Dem en beroligende mikstur."

Han holdt mig i hånden og så mig ivrigt ind i øjnene.

"Nu har jeg det bedre," sagde han til sidst med meget mat røst, men endnu stadig stirrede han på mig med et forskende blik. Det syntes, som om han ønskede at sige eller gøre noget, men ikke havde tilstrækkelig viljekraft til det.

Endelig rejste han sig fra den stol, jeg havde ført ham hen til, og efter med et vink at have givet mig tegn til at følge med, gik han hen til natbordet, hvor han atter stillede sig over for spejlet. En voldsom gysen gennemfo'r hans legeme, idet han så i det; men han tvang sig åbenbart til at fuldende, hvad han havde begyndt; for uden at røre sig af stedet vinkede han ad mig, for at jeg skulle komme og stille mig ved siden af ham, hvilket jeg også gjorde.

"Se ind i det!" sagde han i en næsten uhørlig tone.

Ligesom før støttede han sig på bordet med hænderne og kunne kun nikke mod spejlet for at tilkendegive, hvad han mente. "Se ind i det!" gentog han.

Jeg gjorde, som han bad mig om.

"Hvad ser De?" spurgte han dernæst.

"Hvad jeg ser?" gentog jeg, idet jeg stræbte at tale så roligt som muligt og beskrev spejlbilledet af hans ansigt så nøjagtigt, jeg kunne. "Jeg ser et blegt, meget blegt ansigt med gustne kinder –"

"Hvad?" udbrød han med en uro i stemmen, som jeg ikke kunne fatte. "Med gustne kinder," vedblev jeg, "og to hule øjne med store øjestene."

Jeg så billedet af min vens ansigt forandre sig og mærkede, at han greb mig endnu fastere om armen end før. Jeg tav pludselig og så tilbage på ham. Han vendte ikke sit hoved om med mig, men stirrede stadig på spejlet og syntes at anstrenge sig for at få mælet.

"Hvad?" stammede han til sidst. "Ser – De – det også?"

"Hvilket?" spurgte jeg hurtigt.

"Det ansigt!" udbrød han forfærdet. "Det ansigt – der ikke er mit – og som – jeg – altid ser – *i stedet for mit!*"

Jeg blev målløs ved disse ord. Øjeblikkelig var hemmeligheden forklaret, men hvorledes? Værre, hundrede gange værre end noget, jeg havde tænkt mig. Havde dette menneske mistet evnen til at se sit billede, således som det afspejledes foran ham, og var der i stedet for det et billede af en anden? Havde han byttet spejlbillede med et andet menneske? Det frygtelige ved denne tanke gjorde mig det en tid lang umuligt at tale; men derpå så jeg, hvilket falsk indtryk min tavshed gjorde.

"Nej, nej," udbrød jeg, så snart jeg havde fået mælet tilbage, "hundrede gange nej! Jeg ser naturligvis Dem og kun Dem. Det var Deres ansigt, jeg søgte at beskrive, og intet andet."

Han syntes ikke at høre mig. "Se derhen!" sagde han med dæmpet stemme og pegede på sit billede i spejlet.

"Hvis ansigt ser De der?"

"Deres, naturligvis." Et øjeblik efter tilføjede jeg: "Hvis ansigt ser De?"

"*Hans* – kun hans – altid hans!" Et øjeblik blev han stående ganske stille og gentog derpå med et højt og forfærdeligt skrig de ord: "*Altid hans, altid hans!*" og sank afmægtig om foran mig.

Nu vidste jeg, hvad jeg havde at gøre. Her var noget, som jeg i ethvert tilfælde kunne forstå. Jeg havde mit sædvanlige lille forråd af lægemidler og kirurgiske instrumenter hos mig og gjorde, hvad der burde gøres. Først bragte jeg min ulykkelige patient til live igen, og dernæst skaffede jeg ham den ro, han så højlig trængte til. Han blev meget syg, ja lå nogle dage for døden, og jeg kunne ikke forlade ham, skønt det var mig magtpåliggende at vende tilbage til London. Da han begyndte at komme sig, skrev jeg til England efter min tjener – John Masey, som jeg vidste, jeg kunne stole på, og efter at have meddelt ham tilfældets natur overgav jeg min patient til hans varetægt og pålagde ham at bringe ham hjem, så snart han kunne tåle at rejse.

Dette rædsomme optrin stod stadig for mig. Den ene dag efter den anden så jeg i fantasien den ulykkelige mand snart tilintetgøre det uskyldige spejl, der var den umiddelbare årsag til hans lidelser, snart stå foran det gruelige billede, som forvandlede ham til sten. Jeg husker, at jeg engang kom bag på ham, mens vi holdt rast i en kro, og så ham stå således ved højlys dag. Han vendte ryggen til mig, og jeg ventede og iagttog ham næsten en halv time, mens han stod målløs uden at røre

sig og ikke syntes at trække vejret. Jeg er ikke vis på, om dette syn ved dagens lys ikke var endnu gyseligere end det, jeg havde set midt om natten, mens tordenen havde buldret inde mellem bjergene.

Hjemme i sit hus i London, hvor han kunne vælge, hvad der skulle omgive ham, havde stakkels Strange det bedre end noget andet sted. Han gik sjældent ud, undtagen om aftenen, men et par gange har jeg dog også spadseret med ham om dagen og set, hvilken frygtelig bevægelse han kom i, når vi måtte gå forbi en butik, hvor spejle var udstillede til salg.

Det er nu næsten et år, siden min stakkels ven fulgte med mig til denne egn, hvor jeg har bosat mig. I nogle måneder er han stadig blevet svagere, og der har udviklet sig en lungesygdom hos ham, som har kastet ham på dødslejet. I forbigående må jeg tilføje, at John Masey stadig har været hos ham, siden jeg bragte dem sammen, hvorfor jeg måtte se mig om efter en anden tjener."

"Og sig mig nu," tilføjede doktoren efter at have sluttet sin fortælling, "har De nogen sinde hørt en skrækkeligere historie, eller er et menneske nogen sinde blevet skrækkeligere plaget end denne mand?"

Da jeg var i færd med at svare, hørte vi fodtrin udenfor, og førend jeg kunne tale, trådte gamle Masey hastigt og forskrækket ind i værelset.

"Jeg har fortalt denne mand," sagde doktoren, der ikke straks havde lagt mærke til den gamle Maseys forandrede ydre, "hvorledes De forlod mig for at tage tjeneste hos Deres nuværende herre."

"Ak, sir," svarede tjeneren sorgfuld, "jeg er bange for, at det ikke varer længe, at han er min herre."

Øjeblikkelig kom doktoren på benene. "Hvad, er det blevet værre med ham?".

"Han ligger vist for døden," svarede den gamle mand.

"Følg med; De kan måske gøre gavn, hvis De kan være rolig." Mens doktoren henvendte disse ord til mig, tog han sin hat, og nogle minutter efter var vi ved Ekspropriationshuset. Straks efter stod vi i et mørkt værelse på første sal, hvor jeg så den mand, hvis historie jeg nys havde hørt, ligge bleg, udmagret og tilsyneladende døende i en seng.

Da vi trådte ind, lå han med lukkede øjne, og jeg fik tid til at undersøge hans træk. Hvilken sørgelig historie fortalte de ikke! De var regelmæssige og symmetriske og ikke uden den skønhed, som følger med forfinelse og forkælelse. Af kraft var der ikke spor, og det var måske af denne mangel, at de fejl – måske den forbrydelse – som havde gjort denne mands liv så ulykkeligt, måtte udledes. Måske en forbrydelse? Ja, det var ikke rimeligt, at en livsvarig og skrækkelig sorg som den, han havde lidt under, ville have ramt ham, hvis ikke en eller anden misgerning havde fremkaldt straffen. Hvad det var for en misgerning, skulle vi snart få at vide.

Det hændes undertiden, ja jeg tror, som oftest, at den, der står og holder øje med en sovende, vækker ham med sin nærværelse alene, med mindre han sover meget hårdt. Således gik det også nu. Mens vi holdt øje med den syge, vågnede han pludselig og fæstede sine øjne på os. Han udstrakte sin hånd og greb doktorens mellem sine matte fingre. "Hvem er det?" spurgte han og pegede på mig.

"Ønsker De, at han skal gå? Han kender noget til Deres lidelser og nærer en levende deltagelse for Dem; men hvis De ønsker det, så går han," sagde lægen.

"Nej, lad ham blive?"

Jeg satte mig således, at jeg ikke kunne ses, men derimod selv se og høre, hvad der foregik, og ventede på, hvad der skulle komme. Dr. Garden og John Masey stod ved sengen, og der var et øjebliks pause.

"Jeg ønsker et spejl," sagde Strange uden noget indledende ord.

Vi studsede alle ved at høre ham sige dette.

"Jeg er døden nær," sagde Strange; "vil De ikke opfylde mit ønske?"

Dr. Garden hviskede til gamle Masey, hvorpå denne gik; men han blev ikke længe borte, da han kun var gået ind i nabohuset, hvorfra han kom tilbage med et spejl i oval ramme. En gysen gennemfo'r den syge da han så det.

"Læg det bort," sagde han med mat stemme, "lige meget hvor – for øjeblikket."

Ingen af os talte, og heller ikke tror jeg, at nogen af os i det spændende øjeblik kunne have talt, om han også havde villet.

Den syge søgte at rejse sig lidt. "Hjælp mig op," sagde han. "Det koster mig møje at tale – jeg har noget at sige."

De lagde puden bag ved ham for at hjælpe ham op.

"Jeg får snart brug for det," sagde han. Han mente spejlet. "Jeg ønsker at se –" Han holdt inde og syntes at forandre sit forsæt. "Jeg ønsker at sige Dem – det hele." Han blev atter tavs, men syntes derpå at gøre en kraftanstrengelse og begyndte på ny at tale, men i meget korte sætninger.

"Jeg elskede min kone højt. Jeg elskede hende – hendes navn var Lucy. Hun var englænderinde; men efter at vi var blevet gift, opholdt vi os meget udenlands – i Italien. Hun syntes om landet, og hvad hun syntes om, holdt også jeg af. Hun holdt meget af at tegne, og jeg skaffede hende en lærer. Det var en italiener. Jeg vil ikke nævne hans navn. Vi kaldte ham aldrig andet end "Læreren". Han var et troløst, underfundigt menneske, der brugte sit fag til skalkeskjul og nyttede sig af lejligheden til at lære min hustru at elske ham – at elske *ham*.

Vejret går fra mig. Jeg har ikke nødig at udvikle, hvorledes jeg kom efter deres hemmelighed; men jeg kom efter den. Det var på en udflugt, jeg gjorde opdagelsen. Min forbitrelse gjorde mig afsindig, og der var en person til stede, som pustede til mit vanvid. Min kone havde en pige, der, som det syntes, ligeledes havde været elsket af dette menneske – læreren – men var blevet forladt af ham, og hun fortalte mig alt. Hun havde hjulpet dem og bragt breve fra den ene til den anden. Det var en aften i en ensom italiensk by inde mellem bjergene, at hun fortalte mig disse ting. "Han er nu inde på sit værelse og skriver til Deres kone," sagde hun.

Da jeg hørte disse ord, blev jeg overvældet af raseri.

Jeg er af naturen hævngerrig – husk vel på det – og min længsel efter hævn blev nu ligesom en tørst. Når jeg rejste i disse ensomme egne, var jeg væbnet, og da pigen sagde: "Han skriver til Deres kone," greb jeg uvilkårligt mine pistoler. Det har siden været en slags trøst for mig, at jeg tog dem begge. Det har i det øjeblik muligvis været min hensigt at gå ærligt til værks imod ham – været min hensigt, at vi skulle slås. Jeg ved

ikke sikkert, hvad der var min hensigt. Pigens ord: 'Han er inde på sit værelse og skriver til Deres kone,' rungede i mine øren."

Den syge standsede for at trække vejret. Det syntes at vare en time, skønt det sandsynligvis ikke varede to minutter, førend han igen talte.

"Uden at han mærkede det, lykkedes det mig at komme ind i hans værelse, da han var aldeles fordybet i, hvad han havde for. Han sad ved det eneste bord i værelset og skrev ved en rejsepult ved skinnet af et eneste lys. Det var et tarveligt natbord, og – og foran ham – lige foran ham – var der – var der et spejl.

Jeg listede mig bag ved ham, mens han sad og skrev, og da jeg så over hans skulder, læste jeg i brevet: 'Kære, elskede Lucy.' Da jeg havde læst disse ord, spændte jeg den pistol, jeg havde i hånden, og dræbte ham – dræbte ham – men førend han døde, så han én gang op – ikke på mig, men på sit billede, som han havde for sig i spejlet, og hans ansigt – å, det ansigt! – har siden altid – været der, og mit – mit ansigt er borte!"

Den syge sank udmattet tilbage, og vi ilede alle hen til ham i den tro, at han var død, så stille lå han.

Men han havde endnu ikke udåndet og kom ved hjælp af pirrende midler til live igen. Han prøvede på at tale og mumlede fra tid til anden nogle utydelige ord, i hvilke vi undertiden ikke kunne finde mening; men så meget fattede vi dog, at han var blevet tiltalt ved en italiensk domstol og fundet skyldig, men under så formildende omstændigheder, at hans dom var blevet forandret til fængsel på, som vi troede at forstå, to år. Men hvad han sagde om sin kone, kunne vi ikke fatte, skønt vi ifølge noget, han hviskede til doktoren om, at der var

blevet sørget for hende ved hans testamente, måtte tro, at hun endnu levede.

Efter sit skriftemål lå han over en time i en døs, hvorpå han pludselig vågnede, ligesom da vi var trådte ind i værelset. Han så sig uroligt om, indtil han fik øje på spejlet.

"Jeg vil have det," sagde han hastigt; men jeg lagde mærke til, at han nu ikke gøs, da han fik det. Da gamle Masey, der græd som et barn, nærmede sig med det i hånden, trådte dr. Garden frem og stillede sig imellem ham og hans herre, idet han greb stakkels Stranges hånd.

"Er det klogt?" spurgte han. "Tror De, det er godt at opfriske Deres livs elendighed nu, da dets slutning er så nær? Straffen for Deres forbrydelse," tilføjede han højtideligt, "har været skrækkelig. Lad os håbe, at den er overstået."

Den døende rejste sig med en sidste kraftanstrengelse og så op på doktoren med et udtryk i ansigtet, som ingen af os før havde set i noget ansigt.

"Jeg håber det," sagde han sagte, "men De må lade mig få min vilje; for hvis jeg nu ser rigtigt – atter ser rigtigt – vil mit håb styrkes – jeg vil holde det for et tegn."

Uden flere ord trådte doktoren til side, da han hørte den syge tale således. Den gamle tjener bøjede sig sagte ned og holdt spejlet hen for sin herre. Straks efter så vi, der stod ved siden af og så åndeløse på ham, at der udbredte sig en sådan henrykkelse over hans ansigt, at der ikke blev mindste tvivl tilbage hos os om, at det ansigt, som havde forfulgt ham så længe, var forsvundet i hans sidste time.

Fjerde sidebane: Jernbaneposthuset

Af Hesba Stretton.

For mange år siden, og før der var så meget som blevet tænkt på denne bane, fik jeg en plads som fuldmægtig ved en jernbanepost, der gik på en bane mellem London og en by inde i landet, som vi vil kalde Fazeley.

Mit arbejde var at gå med det posttog, som forlod Fazeley klokken et kvarter til ni om morgenen og kom til London ved midnat, og at vende tilbage med dagposten, der forlod London klokken halv elleve næste formiddag. Derpå havde jeg en nat fri i Fazeley, mens en anden fuldmægtig gjorde samme tur, så at jeg hver anden nat havde vagt i jernbanevognen. Først led jeg noget af denne jagen og nervespænding, når toget buldrede væk under broer og gennem tunneler med en fart, som dengang holdtes for vidunderlig og farlig; men det varede ikke længe, førend mine hænder og øjne havde vænnet sig til vognens bevægelser, og jeg kunne passe mine forretninger med samme hurtighed og lethed som i postkontoret i den købstad, hvor jeg var blevet uddannet, og hvorfra jeg var blevet forfremmet ved postinspektør Huntingdons indflydelse.

Arbejdet blev snart til en ensformig øvelsessag, der uafbrudt den ene nat efter den anden blev udført af mig og den yngre fuldmægtig, som var min eneste medhjælper; for dengang

havde jernbanepostvæsenet endnu ikke opnået den vigtighed og det omfang, det nu har.

Vor vej gik igennem et agerdyrkende landskab med mange småbyer, som kun krævede to eller tre postsække, én til London, en anden måske til købstaden og en tredje til jernbaneposten, der skulle åbnes af os, for at indholdet kunne blive uddelt efter de forskellige adresser. Fuldmægtigene i mange af disse små postkontorer var kvinder, hvad der endnu meget ofte er tilfældet, da det er den officielle postmesters døtre og kvindelige slægtninge, som sørger for de fleste kontorforretninger og som oftest underskriver de fortegnelser, der følger med postsækkene. Jeg var ung dengang og noget mere nysgerrig end nu efter kvindelige håndskrifter. Især var der en familie, som jeg aldrig havde set, men hvis underskrifter jeg var fortrolig med, da de var smukke og pyntelige og helt forskellige fra de ynkelige kragetæer på andre brevfortegnelser. En nytårsaften i et følsomt øjeblik viklede jeg en strimmel papir, hvorpå jeg havde skrevet: "Glædeligt nytår, alle sammen!" om en brevpakke til deres kontor, og den følgende aften bragte mig et, som jeg formodede, af tre søstre ved navn Clifton underskrevet svar på mine gode ønsker. Fra den dag af vekslede vi nu og da et par sætninger, der var lige så korte som de ovennævnte, hvorved der opstod en vis følelse af bekendtskab og venskab hos mig, skønt jeg endnu aldrig havde haft lejlighed til at se mine veninder.

I slutningen af oktober måned samme år fik jeg at vide, at den daværende førsteminister gjorde et efterårsbesøg hos en stormand, hvis herresæde lå i nærheden af en lille landsby ved vor jernbane. Førsteministerens depeche-kasse, der naturligvis

indeholdt alle de depecher, som det var nødvendigt at sende ned til ham, gik frem og tilbage mellem ham og udenrigsministeren og var som sædvanlig i postvæsenets varetægt. Forholdene på fastlandet var dengang mere end almindeligt vanskelige; vi troede på en europæisk krig, og der gik forskellige rygter rundt, fordi ministeriets medlemmer havde spredt sig omkring i landet. Disse omstændigheder gjorde det så meget mere magtpåliggende for mig at passe godt på depeche-kassen. I størrelse og form havde den stor lighed med de gammeldags syæsker, som damerne brugte, førend de pyntelige, polerede trækasser kom på mode, og den var, ligesom disse, overtrukket med rødt maroquin og til at lukke med lås og nøgle. Den første gang, jeg fik den at se, lagde jeg naturligvis meget nøje mærke til den og opdagede på det ene hjørne af låget en ejendommelig tegning, der sandsynligvis var ridset med en stålpen i et af de øjeblikke, som bringer en til at tegne meningsløse linjer og karikaturer på det første, det bedste stykke papir, man får i hånden. Det var den gamle revolutionære tegning af et med en dolk gennemboret hjerte, og jeg spekulerede på, om det var førsteministeren eller en af hans sekretærer, der havde tegnet den.

Denne kasse var en halv snes dage gået frem og tilbage, og da landsbyen ikke sendte nogen postsæk til London, da der kun var få andre breve end de fra herregården, blev postsækken derfra og depeche-kassen bragt umiddelbart til vort jernbanekontor. Men af opmærksomhed mod førsteministeren standsede toget helt i stedet for kun at sagtne farten, for at førsteministerens pålidelige tjener kunne overgive den vigtige kasse i mine egne hænder og den derved blive fuldkommen sikret. Jeg havde en

uklar mistanke om, at en eller anden person ligeledes blev brugt til at tage med toget til London; for nogle gange havde jeg på Euston Square-stationen set en mand, der så ud til at være en udlænding, stå ved døren på den vogn, der var nærmest ved postvognen, og holde øje med de svære sække, når jeg gav dem til overpostmesterens betjente. Skønt jeg morede og til dels også ærgrede mig over denne unødvendige forsigtighed, brød jeg mig dog ikke videre om manden, undtagen for så vidt jeg lagde mærke til, at han var sortsmudset som en udlænding og holdt sit ansigt omhyggeligt borte fra lygteskinnet. For resten havde førsteministerens depeche-kasse efter det første par gange intet mere tiltrækkende for mig, end hvad der i øvrigt vedkom min tjeneste. Mit arbejde var blevet dobbelt ensformigt for mig, og jeg begyndte at finde det på tiden at sætte mig i lidt nærmere forbindelse med mine ubekendte veninder, Cliftons. Netop mens jeg tænkte på dette, standsede toget ved stationen omtrent en fjerdingvej fra den by, hvor de boede, og deres postbud, en plump, ligefrem karl, som man kunne se af hver linje i hans ansigt, kom med postsækken og et brev til mig. Det lå i et tjenstligt, med "K. T." mærket omslag, og seglet var et embedssegl. I det, ligeledes tjenstligt sammenlagte brev læste jeg følgende ordre: "Mr. Wilcox bedes om at tillade overbringersken, en datter af postmesteren i Eaton, at overvære jernbaneposttjenesten på oprejsen." Håndskriften kendte jeg godt som en af postinspektørens skriveres, og underskriften var mr. Huntingdons. Ordrens overbringerske fremstillede sig ved døren, lokomotivets prusten viste, at vi øjeblikkelig skulle køre, jeg rakte min hånd frem, den unge dame hoppede let og rask ind i vognen, og vi var atter på vor sene rejse.

Det var en lille, spinkel skikkelse, en af de småpiger, man aldrig tænker sig som voksne kvinder, og hun var pynteligt og simpelt klædt i en mørk kjole og med et slør, der hang lidt ned over ansigtet og var bundet sammen under hagen; men det mærkeligste ved hendes ydre var en masse lyst, næsten gult hår, der på en eller anden måde var gået løst og nu faldt i tykke, bølgende fletninger ned omkring halsen. Hun havde et utvungent og venligt væsen, der, uden i mindste måde at være dristigt eller påtrængende, gjorde, at hendes nærværelse, efter at nogle minutter var gået, syntes at være den naturligste ting af verden. Mens hun stod ved siden af mig foran den række rum, hvori jeg fordelte mine breve, stillede hun spørgsmål, som jeg svarede på, som om det var en hverdagssag, at vi rejste sammen med nattoget til stationen på Euston Square. Jeg kaldte mig selv en idiot, fordi jeg ikke tidligere havde skaffet mig lejlighed til at besøge mine ubekendte veninder i Eaton.

"Så tør jeg vel," sagde jeg, idet jeg lagde brevfortegnelsen fra deres eget postkontor frem for hende, "spørge, hvilken af de underskrifter, jeg kender så godt, er Deres? Er det A. Clifton, M. Clifton eller S. Clifton?" Hun svarede ikke straks, men rødmede og vendte derpå sine frimodige, barnlige øjne op mod mine.

"Jeg er A. Clifton," svarede hun.

"Og Deres navn?" spurgte jeg.

"Anne," svarede hun, hvorpå hun, ligesom ivrig efter at forklare mig, hvorfor hun var i sin nuværende stilling, tilføjede: "jeg skulle til London på besøg og fandt, at det kunne være så morsomt at køre i postvognen for at se, hvorledes alt blev ordnet, og mr. Huntingdon kom for at efterse vort kontor og sagde, at han ville sende mig en ordre."

Jeg blev noget overrasket, da der ikke fandtes nogen strengere pedant end Huntingdon; men da jeg skottede ned til det lille uskyldige ansigt ved siden af mig, billigede jeg af mit ganske hjerte denne afvigelse fra de sædvanlige regler.

"Vidste De, at De ville komme til at rejse med mig?" spurgte jeg i en mere dæmpet tone, da min medhjælper, Tom Morville, stod på den anden side af mig.

"Jeg vidste, at jeg skulle rejse med mr. Wilcox," svarede hun med et smil, der bragte alle mine nerver til at dirre.

"De har ikke skrevet et ord til mig, jeg ved ikke i hvor lang tid," sagde jeg bebrejdende.

"De må helst lade være at tale, for De kan ellers let gøre fejltagelser," svarede hun skælmsk. Det var ganske sandt; for der var kommet en pludselig forvirring over mig, så at jeg ordnede brevene på må og få.

Vi nærmede os netop den lille station, hvor postsækken fra herregården blev afleveret. Lokomotivet sagtnede sin fart, og miss Clifton røbede en naturlig og klædelig uro.

"De, der står på perronen," sagde hun, "vil undre sig over at se en ung pige i postvognen og kan ikke vide, at jeg er datter af en postmester og har en ordre fra mr. Huntingdon. Er der ikke en mørk krog, hvor jeg kan skjule mig?"

Jeg må med et par ord forklare, hvorledes vognen var indrettet, da den var langt mindre hensigtsmæssigt udstyret end jernbanevognene nu. Det var en drejevogn med en dør i hvert hjørne til højre. Ved hver dør sad brevkasserne således, at de dannede en slags to fod bred skærm, som hindrede folk i at overse hele vognen på én gang. Derved kom den bageste del af vognen, der for tiden ikke brugtes, stærkt i skygge, og skærmen

foran den forvandlede den til en lille fordybning, hvor en lille spinkel person som miss Clifton var meget godt skjult for nysgerrige øjne. Førend vognen kom ind i lygteskæret fra perronen, gemte hun sig i dette skjul, og ingen andre end jeg kunne se hendes smilende ansigt, mens hun stod der og bøjede sig forsigtigt forover med fingeren på sine rosenlæber og kiggede efter buddet, som overgav førsteministerens depeche-kasse i mine egne hænder og afleverede postsækken fra herregården til Tom Morville.

"Se," sagde jeg, da vi atter var kommet i gang, og hun smuttede ud af sit skjul, "det er førsteministerens depeche-kasse, som vender tilbage til udenrigsministeren. Der har De en slump statshemmeligheder, og damerne sætter jo stor pris på hemmeligheder."

"Jeg forstår mig ikke på politik," svarede hun ligegyldig; "den kasse er allerede et par gange gået gennem vort kontor."

"Har De tidligere lagt mærke til denne tegning på den – et hjerte gennemboret af en dolk?" spurgte jeg, og idet jeg bøjede mit ansigt ned mod hendes, tilføjede jeg nogle flove ord, som jeg nu ikke gider gentage. Miss Clifton gjorde et kast med sit lille hoved og spidsede hånligt sine læber, men tog kassen ud af hånden på mig og bar den hen til den lygte, der var nærmest ved den fjerneste del af vognen, hvorpå hun satte den på disken tæt ved skærmen. Jeg tænkte ikke mere på den. Denne nattekørsel var underholdende; for pigen var fuld af ungdommeligt liv, skælmeri og lune. Jeg kan trygt påstå, at jeg aldrig har været i noget såkaldt aftenselskab, der har været halvt så fornøjeligt for mig, og nydelsen fik et yderligere krydderi,

når jeg så hende skjule sig, hver gang jeg sagde hende, at vi skulle standse for at tage mod postsækkene.

Vi var kommet forbi Watford, den sidste station, hvor vi standsede, førend jeg huskede på, at jeg var skrækkelig bagud med mit arbejde. Også miss Clifton blev alvorlig og sad ganske stille og modfalden, som om hendes lystighed var forbi, og hun muligvis havde fundet noget i den at angre. Jeg havde sagt hende, at vi ikke standsede mere, førend vi kom til stationen på Euston Square; men til min overraskelse mærkede jeg nu, at vor fart sagtnedes, indtil toget gik rent i stå. Jeg så ud og råbte til konduktøren i vognen bagved, og han svarede, at der vist måtte være noget på banen foran os, men at vi om et par minutter ville være inde ved stationen. Derpå tog jeg hovedet til mig og meddelte min medhjælper og miss Clifton dette.

"Ved De, hvor vi er?" spurgte hun i en forskrækket tone.

"I Camden Town," svarede jeg, hvorpå hun hastigt sprang op fra sin plads og kom hen til mig.

"Det er meget heldigt; for her er jeg tæt ved min venindes bolig," sagde hun. "Der er ikke fem minutters gang dertil fra stationen. Jeg vil derfor sige Dem farvel, mr. Wilcox, og takke Dem tusinde gange for Deres venlighed."

Hun syntes forvirret og udstrakte begge sine små hænder imod mig på en bønfaldende måde, som om hun var bange for, at jeg skulle opholde hende mod hendes vilje. Jeg greb dem begge og trykkede dem med lidt mere varme end strengt taget nødvendigt:

"Jeg holder ikke af, at De går alene på denne tid af natten," sagde jeg; "men det kan ikke være anderledes. Det har været en fornøjelig tid for mig. Tillader De, at jeg hilser på Dem tidligt i

morgen formiddag? Jeg tager fra London klokken halv elleve. Eller på onsdag, når jeg igen er her i byen?"

"Jeg ved ikke rigtig," svarede hun og hang med hovedet. "jeg vil skrive til moder og sige hende, hvor god De har været imod mig, og – men nu må jeg gå, mr. Wilcox."

"Jeg holder ikke af, at De går alene," gentog jeg.

"Å, jeg kender vejen," sagde hun i den samme forvirrede tone, "og det er tæt herved. Far vel!"

Hun hoppede let ud af vognen, og i samme øjeblik satte toget sig atter i gang. Vi havde fuldt op at gøre, kan De tro; for om fem minutter ville vi være på Euston Square, og vi havde endnu næsten femten minutters arbejde tilbage. Trods den fornøjelse, hun havde givet mig, bandede jeg dog i mit stille sind Huntingdon og hans afvigelse fra de sædvanlige regler. Jeg forjog miss Clifton med magt af mine tanker og gav mig til at arbejde på kraft, samlede de anbefalede breve, der skulle til London, sammen i et bundt tillige med fortegnelsen og vendte mig derpå om mod disken efter depeche-kassen.

De har vel allerede gættet mit afskyelige uheld? Førsteministerens depeche-kasse var der ikke. I det første par minutter var jeg slet ikke urolig, men søgte på gulvet, under postsækkene, i kasserne og, kort sagt, overalt, hvor den enten kunne være faldet ned eller blevet sat hen. Endnu mens jeg søgte, kom vi til Euston Square, og for hvert minut tabte jeg mere og mere min fatning.

Tom Morville hjalp mig at søge og følte på hver sæk, der var blevet pakket og forseglet. Kassen var ikke af et sådant omfang, at den kunne gå i et lille rum, da den mindst var tolv tommer

lang og var halv så bred og høj; men den var intetsteds at finde. Jeg har aldrig været en afmagt nærmere end i det øjeblik.

"Mon miss Clifton skulle have taget den med?" sagde Tom Morville.

"Nej," svarede jeg fuld af harme, men tillige tankefuld, "hun kan ikke have taget så stor en genstand med, uden at vi havde set det. Den kunne ikke gå i nogen af vore lommer, Tom, og det snævre overstykke, hun havde på, kunne ikke skjule noget."

"Nej, hun kan ikke have den," indrømmede Tom; "så må den være et eller andet sted." Vi gav os atter til at søge og vendte op og ned på alt, hvad der var i vognen, men forgæves; førsteministerens depeche-kasse var og blev borte, og alt, hvad vi i første øjeblik kunne gøre, var at stå og stirre på hinanden. Men vor bedøvelse varede kun kort, da vognen snart blev overfaldet af postbudene fra hovedpostkontoret, som ventede på vore sække. I en slags forvirret døs tilendebragte vi vort arbejde og stirrede derpå, næsten forstyrrede af skræk, atter med blege ansigter på hinanden. Alle de forlegenheder, vi havde været i – og vi havde også haft vor sædvanlige part af fejltagelser og dumheder – svandt ind til rene småting i sammenligning med denne. Mit øje faldt på Huntingdons ordre, der lå på gulvet mellem nogle stumper papir, og jeg tog den op og gemte den og den tjenstlige konvolut omhyggeligt i min lomme.

"Her kan vi ikke blive," sagde Tom, da dragerne så spørgende ind til os; for vi var sjældent så længe om at forlade den tomme vogn.

"Nej," svarede jeg, idet et pludseligt glimt af fornuft for gennem min forvirrede hjerne, "nej, vi må straks af sted til

hovedkvarteret og tilstå alt. Dette er ingen privat sag, Tom."

Endnu en gang foretog vi ivrig en ransagning og tog derpå en droske og kom så hurtigt som muligt til hovedpostkontoret. Overpostmesteren var der naturligvis ikke; men vi fik at vide, hvor han boede i en af forstæderne, en mils vej fra City, og talte ikke til nogen om vort uheld, da vi mente, at jo færre der blev bekendt med det, des bedre. Heri havde jeg ret.

Vi måtte banke overpostmesteren op – en mægtig mand, som jeg aldrig før havde talt med – og kort efter havde vi en hemmelig og strengt fortrolig samtale med ham ved skinnet af et enkelt lys, som netop tjente til at oplyse hans strenge åsyn, der flere gange skiftede udtryk, mens jeg skildrede ulykken. Den var alt for overraskende til at fremkalde irettesættelser, og jeg bildte mig ind, at der var et glimt af medlidenhed i hans øjne, medens han stirrede på os. Efter kort overvejelse sagde han, at han ville følge med os til udenrigsministerens bolig, og få minutter efter kørte vi tilbage til den modsatte del af London. Da vi kom til vort mål, var det ikke langt fra den tid, da brevene skulle bringes ud om morgenen, men luften var gul af tåge, og vi kunne intet se, mens vi kørte i så godt som fuldstændig tavshed, da ingen af os vovede at tale, og overpostmesteren kun nu og da sagde et par ord. Vi holdt stille uden for et i tåge skjult hus og måtte blive næsten en halv time siddende i drosken, mens overpostmesteren gik ind. Da denne tid var gået, blev vi kaldt ind i et værelse, hvor der ved en stor pult sad en lille, mager mand med et stort hoved og dybtliggende øjne. Der var naturligvis ikke tale om nogen forestilling, og vi kunne kun gætte, hvem han måtte være; men vi blev opfordret til at gentage vor forklaring, og den ubekendte

gjorde os nogle kløgtige spørgsmål. Vi lod det være os magtpåliggende at sætte ham i kundskab om alt, hvad vi vidste; men det var ikke stort andet, end at depeche-kassen var borte.

"Den unge dame må have taget den," sagde han.

"Det kunne hun ikke," svarede jeg fast, men ærbødig. "Hun var iført den snævreste pels, jeg nogen sinde har set, og gav mig begge sine hænder, da hun sagde farvel. Hun kunne umuligt have skjult den hos sig. Den ville ikke kunne gå ned i min lomme."

"Hvorledes kom hun til at køre i vogn med Dem?" spurgte han strengt.

Til svar rakte jeg ham Huntingdons ordre, som han og overpostmesteren omhyggeligt undersøgte.

"Det er unægtelig Huntingdons underskrift," sagde overpostmesteren; "jeg turde aflægge ed på det. Det er en meget mærkelig historie."

Ja, det var en meget mærkelig historie. De to gik ind i et værelse ved siden af, hvor de blev en halv time, og da de kom ind til os igen, havde deres ansigter stadig et meget forlegent udtryk.

"Mr. Wilcox og mr. Morville," sagde overpostmesteren, "det er af vigtighed, at denne sag bliver holdt ubrødelig hemmelig; ja De må endog vogte Dem for at lade falde mindste vink om, at De kender en hemmelighed. De gjorde vel i ikke at melde Deres tab på posthuset, og jeg vil lade sige, at det var Dem pålagt at bringe depeche-kassen lige til dens bestemmelsessted. Det bliver nu Deres sag at finde den unge dame og komme tilbage med hende senest klokken seks i eftermiddag på mit kontor. Hvilke andre skridt vi måtte finde det nødvendigt at gøre, er

Dem uvedkommende; jo mindre De ved, des bedre for Dem selv."

Et nyt glimt af medlidenhed i hans tjenstlige øjne gjorde os ganske modløse. Vi gik straks, og med det kløgtige instinkt, der stundom ufejlbarligt foreskriver os, hvad vi skal gøre, blev vi enige om det. Tom skulle tage ned til Camden Town og spørge fra hus til hus efter miss Clifton; mens jeg – der ville netop være tid nok til det – skulle køre til Eaton og få hendes adresse at vide af hendes forældre. Vi aftalte at mødes på hovedpostkontoret klokken halv seks, hvis det var mig muligt at komme så tidligt; men i ethvert tilfælde skulle Tom melde sig og gøre rede for min udeblivelse.

Da jeg kom til stationen i Eaton, så jeg, at der kun var fem og fyrre minutter til, at det tog, der skulle gå til London, kom forbi. Der var næsten en halv fjerdingvej til byen. Men jeg skyndte mig, det bedste jeg kunne, for at komme derhen. Det overraskede mig ikke at se postkontoret stå i forbindelse med en boglade, og jeg så en venlig, ældre dame sidde bag disken, mens en høj, sorthåret pige sad lidt afsides med noget sytøj. Jeg tøvede ikke med at fremstille mig.

"Jeg er Frank Wilcox fra jernbaneposten og er kørt her til Eaton for at få nogle oplysninger hos Dem."

"Med fornøjelse. Vi kender Dem godt af navn," lød svaret, der blev givet i en hjertelig tone, som var mig særlig behagelig.

"Vil De have den godhed at give mig miss Anne Cliftons adresse i Camden Town?" sagde jeg.

"Miss Anne Clifton?" udbrød damen.

"Ja. Deres datter, mener jeg. Som tog til London i nat."

"Jeg har ingen datter ved navn Anne," sagde hun; "Jeg hedder selv Anne Clifton, og mine døtre hedder Mary og Susan. Dette er min datter Mary."

Den høje, sorthårede pige havde forladt sin plads og stod nu ved siden af sin moder. Hun var unægtelig helt forskellig fra den lille gulhårede kokette, der var rejst til London med mig som Anne Clifton.

"Frue," sagde jeg næsten ude af stand til at tale, "er Deres anden datter en lille spinkel pige, lige det modsatte af denne unge dame?"

"Nej," svarede hun leende; "Susan er både højere og mørkere end Mary. Kald på Susan, mit barn."

Få minutter efter kom miss Susan, og jeg så dem nu alle tre – A. Clifton, S. Clifton og M. Clifton. Der var ikke flere unge piger i familien, og da jeg skildrede den unge dame, der havde rejst under deres navn, kunne de ikke tænke sig nogen i byen – og den var kun lille – der svarede til min skildring eller var taget på besøg til London. Jeg havde ingen tid at spilde og skyndte mig tilbage til stationen, hvor jeg nåede toget, netop som det forlod perronen. Til den aftalte tid traf jeg Morville, og efter at have vandret gennem de lange gange i overpostmesterens afdeling, kom vi ind i et forværelse, hvor vi opholdt os i spændt forventning, indtil vi blev kaldt ind til ham. Morville havde ikke opdaget andet, end at dragerne og politibetjentene på stationen i Camden Town den foregående nat havde set en ung dame gå ud, ledsaget af en sortsmudset mand, der havde set ud til at være en udlænding og havde båret en lille vadsæk.

Jeg ved knap, hvor længe vi ventede; det kunne for den sags skyld gerne have været år, således voksede den møje, jeg havde

med at være herre over mine tanker eller fæste dem på det emne, der havde optaget dem hele dagen. Jeg havde intet nydt i fire og tyve timer, jeg havde ikke lukket mine øjne i seks og tredive, hvorimod mit nervesystem hele tiden havde været overanstrengt.

Da der blev kaldt på os, var jeg den første, som blev vist ind i det indre værelse, hvor fem herrer sad omkring et bord, der var fuldt af papirer. Der var udenrigsministeren, som vi havde set om formiddagen, overpostmesteren og mr. Huntingdon; den fjerde var en smuk mand, som jeg bagefter fik at vide var førsteministeren, og i den femte genkendte jeg vor høje foresatte, generalpostdirektøren. For mig var det en ophøjet forsamling, og jeg bukkede dybt; men jeg var svimmel i hovedet og tør i halsen.

"De må have den godhed, mr. Wilcox," sagde overpostmesteren, "at give disse herrer en fremstilling af de omstændigheder, De meddelte mig i morges."

Jeg lagde min hånd på ryggen af en stol for at støtte mig og gentog for tredje gang alt, idet jeg dog forbigik visse ytringer af mig til den unge dame. Da det var gjort, tilføjede jeg en skildring af min udflugt til Eaton og den vished, jeg var kommet til om, at min rejsefælle ikke havde været den, hun havde udgivet sig for, og endelig spurgte jeg i stærk spænding, om Huntingdons ordre var falsk.

"Det kan jeg ikke afgøre, mr. Wilcox," svarede denne, idet han tog ordren og undersøgte den med et meget forfærdet udtryk. "Jeg ville have svoret på, at underskriften var min, hvis den havde stået på hvilket som helst andet dokument, hvorimod jeg ikke tror, at Forbes' håndskrift er eftergjort så godt. Men

blækket er det selvsamme, som jeg bruger, og min underskrift er ganske aparte."

Det var en meget ejendommelig og gammeldags underskrift med et sving nedenunder, der lignede et piskeskaft, snøren har svøbt sig rundt om; men dette gjorde det ikke vanskeligere at eftergøre den, som jeg tillod mig at ytre. Huntingdon skrev sit navn på et stykke papir, og to eller tre af herrerne søgte at efterligne svinget, men forgæves, og de opgav det med et smil på deres alvorlige ansigter.

"De har da vel vogtet Dem for at lade falde mindste vink om denne sag, mr. Wilcox?" sagde generaldirektøren.

"Ikke en stavelse, mylord," svarede jeg.

"Det er bydende nødvendigt, at hemmeligheden bliver gemt, og De ville ikke blive udsat for fristelsen til at røbe den, hvis De fik en plads et eller andet sted i udlandet. Paketagentagenturet i Alexandria er ledigt; jeg udnævner Dem straks til den post."

Det ville være en god forfremmelse fra min nuværende stilling og utvivlsomt blive et trin til andre og bedre embeder; men jeg havde en sengeliggende, apoplektisk moder, der var bosat i Fazeley og ikke kendte nogen anden glæde i livet, end at jeg boede under tag med hende. Jeg blev mere og mere svimmel og begyndte at mærke en forunderlig uklarhed.

"Mine herrer," mumlede jeg, "jeg har en syg og sengeliggende moder, som jeg ikke kan forlade. Jeg har ingen skyld i dette, mine herrer." Det forekom mig, som om der blev røre ved bordet; men det sortnede for mine øjne, og i det næste sekund havde jeg mistet min samling.

Da jeg et par minutter efter kom til mig selv igen, så jeg, at Huntingdon knælede på gulvet ved siden af mig og støttede mit

hoved, medens overpostmesteren holdt et glas vin til mine læber. Jeg fattede mig så hurtigt, jeg kunne, og rejste mig vaklende; men de to herrer satte mig i den lænestol, jeg havde støttet mig til, og sagde, at jeg skulle drikke vinen, førend jeg prøvede på at tale.

"Jeg har ikke smagt mad den hele dag," sagde jeg mat.

"Så skal De også straks gå hjem, gode ven," sagde generalpostdirektøren; "men vær på Deres post! Der må ikke undslippe Dem et ord. Er De gift?"

"Nej, mylord," svarede jeg.

"Så meget bedre," tilføjede han smilende. "For Deres moder kan De vel nok tie med en hemmelighed. Vi stoler på Deres ære."

Derpå ringede overpostmesteren, hvorefter jeg blev overgivet til det bud, som kom ind, og få minutter efter kørte jeg hjem i en droske. Otte dage senere fik Tom Morville en plads i Canada, hvor han bosatte og giftede sig og endnu lever, fuldkommen tilfreds med sin stilling.

Selv beholdt jeg, som jeg havde ønsket, min gamle post som fuldmægtig ved jernbaneposten indtil min moders død, som indtraf tolv måneder senere, hvorpå jeg ved første lejlighed blev forfremmet til konstitueret postmester.

De konstituerede postmestre må overtage ethvert som helst postkontor i riget, når vedkommende postmester dør eller går af, eller når mistænkelige omstændigheder medfører hans midlertidige afsættelse. Mine nye forretninger førte mig et par gange til Huntingdons inspektorat, og skønt denne aldrig vekslede et ord med mig om det gådefulde tab, som vi begge var uskyldigt delagtige i, udmærkede han mig dog med særegen

velvilje og bød mig mere end én gang hjem til sig. Han levede alene, da han kun havde en eneste datter, der, noget mod hans vilje, havde giftet sig med en af hans underordnede, den samme Forbes, hvis håndskrift ikke havde været så heldigt eftergjort i den ordre, jeg havde fået af den såkaldte miss Anne Clifton. I forbigående kan jeg her indskyde, skønt det ikke har noget med min fortælling at gøre, at mit bekendtskab med Cliftons var modnet til en fortrolighed, som endte med, at jeg blev forlovet og gift med Mary.

Det ville være unyttigt nøje at meddele, hvor mange år der hengik, førend jeg atter fik tilsigelse til at møde i overpostmesterens eget værelse, hvor jeg fandt ham indelukket med Huntingdon. Huntingdon rakte mig hånden med uceremoniel hjertelighed, og derpå gik overpostmesteren over til den foreliggende sag.

"Husker De vort tilbud om at give Dem en plads i Alexandria, mr. Wilcox?" sagde han.

"Ja, meget godt."

"Det embede har voldt meget bryderi," vedblev han næsten gnavent. "For et halvt år siden sendte vi Forbes derud på grund af hans helbred, der krævede en varmere himmelegn, og nu meddeler hans læge os, at hans liv hænger i en tråd."

Der var et meget sorgfuldt udtryk i Huntingdons ansigt, og da overpostmesteren tav, tog han ordet.

"Jeg har udbedt mig som en personlig velvilje," sagde han, "at De, mr. Wilcox, må blive sendt ud for at overtage paketagenturet, for at min datter kan have en, der vil hjælpe hende og styre hendes forretningsanliggender. De kender

hende ikke personligt; men jeg ved, at jeg kan betro hende til Dem."

"Det kan De, mr. Huntingdon," sagde jeg med varme. "Jeg skal gøre alt, hvad der står i min magt, for at være mrs. Forbes til nytte. Hvornår ønsker De, at jeg skal rejse?"

"Hvornår kan De være klar?"

"I morgen tidlig."

Jeg var ikke gift dengang og ventede ingen hindringer for min afrejse, og der viste sig heller ikke sådanne. Med overlandsposten rejste jeg gennem Frankrig til Marseille, gik om bord i et skib, som skulle til Alexandria, og satte få dage efter foden i det derværende postkontor. Det hele postvæsen var kommet i uorden og forvirring, da Forbes havde ligget for døden i de sidste otte dage, og den foresattes fraværelse naturligvis havde haft de sædvanlige følger. Jeg overtog embedet med alle formaliteter og gik derpå, ledsaget af en af skriverne, til den ulykkelige postmesters og hans ikke mindre ulykkelige kones bolig. Det ville ikke være på sit sted i denne fortælling at komme med rejseskildringer af det fremmede land, hvor jeg så uventet var blevet hensat; men det må være nok at sige, at det mørke, lumre værelse, jeg blev vist ind i, da jeg spurgte efter mrs. Forbes, manglede bohave og alle de små kendetegn på dannelse og smag, som gør vore engelske dagligstuer så tiltrækkende. I et af de mørke hjørner i værelset stod der imidlertid et piano, hvorpå der lå et hæfte noder, og mens jeg ventede på mrs. Forbes, gik jeg hen til pianoet for at se, hvad det var for musik. I det samme faldt mit øje på en gammeldags rød maroquins syæske, som stod oven på pianoet – øjensynlig en syæske; for låget var lukket tæt til, og nogle

ender silke og bomuldsgarn hang uden for det. I en slags drøm – for det var vanskeligt at tro, at denne hændelse var virkelighed – bar jeg kassen hen til vinduet, og der så jeg tydeligt den i skindet ridsede tegning, det revolutionære sindbillede: et hjerte gennemboret gennemboret med en dolk. Førsteministerens depeche-kasse havde jeg altså fundet i paketagentens dagligstue i Alexandria!

Nogle minutter blev jeg stående hensunken i denne drømmende stemning og stirrede på kassen i tusmørket. Det kunne ikke være virkeligt! Det måtte være min indbildningskraft, som drev gæk med mig! Men lyden af lette fjed – for hvor lette de end var, hørte jeg dem dog tydeligt, da de nærmede sig værelset – bragte mig til mig selv, og jeg skyndte mig at sætte kassen på pianoet igen og bukke mig, som om jeg så på noderne. Jeg havde ikke ladet mig melde hos mrs. Forbes under mit navn, da jeg ikke troede, at hun kendte det, og heller ikke kunne hun tydelig se mig i tusmørket, hvor jeg stod. Men jeg kunne se hende, og hun havde miss Anne Cliftons spinkle, smækre skikkelse, barnlige ansigt og lyse hår. Hun gik hurtigt over gulvet og strakte på en barnlig, bønfaldende måde hænderne ud foran sig.

"Å," klagede hun i en tone, som gik mig lige til hjertet. "Han er død! Han er død i dette øjeblik!"

Nu var der ikke tid til at tale om den røde maroquins syæske. Dette lille barnlige væsen, der ikke så en dag ældre ud, end da jeg sidst havde set hende i min postvogn på jernbanen, var nu enke i et fremmed land langt borte fra alle venner. Jeg havde bragt hende et brev fra hendes fader, og det første, jeg derefter

fik at gøre, var at sørge for hendes mands begravelse, som måtte finde sted straks.

Der gik tre-fire uger, førend jeg uden umenneskelighed kunne begynde at efterspore hendes gådefulde delagtighed i det dumdristige tyveri.

Jeg fik ikke depeche-kassen mere at se, da mrs. Forbes midt i den friske og heftige sorg havde været forsigtig nok til at fjerne den, førend jeg atter kom ind i det værelse, hvor jeg havde opdaget den, og jeg brød forgæves mit hoved for at finde på midler til at få den at se endnu en gang; men jeg var dog enig med mig selv om, at mrs. Forbes ikke skulle forlade Alexandria uden at have givet mig en fuldstændig forklaring. Mens vi ventede på penge og breve fra England, lagde hendes sorgs første heftighed sig, så at hun genvandt en god del af sit tidligere liv og elskværdighed, der havde glædet mig så meget ved min første sammenkomst med hende, og mens hendes krav på min medfølelse svækkedes, voksede min nysgerrighed og fik til sidst bugt med mig. Jeg havde en strikket pengepung, der trængte til at stoppes, og jeg bad hende tage de sprungne masker op, mens jeg var til stede.

"Jeg skal lade Deres pige bringe Dem Deres syæske," sagde jeg, idet jeg gik hen til døren og kaldte på pigen.

"Deres frue har jo en rød maroquins syæske?" sagde jeg til hende, da hun kom.

"Ja, sir," svarede hun.

"Hvor er den?"

"I hendes sovekammer."

"Mrs. Forbes ønsker, at De skal hente den," sagde jeg og gik igen ind i værelset. Mrs. Forbes var blevet bleg som et lig; men

hendes øjne lynede af trods, og hendes tænder var bidt sammen med et udtryk af hårdnakkethed. Pigen kom med syæsken, som jeg modtog og bragte hen til sofaen, hvor hun sad.

"Husker De dette mærke?" spurgte jeg; "jeg tror ikke, at nogen af os nogen sinde kan glemme det."

Hun svarede ikke med ord, men der var et meget intelligent glimt i hendes blå øjne.

"Jeg har lovet Deres fader," sagde jeg i en mild tone, "at hjælpe Dem og er ikke den, der glemmer et løfte; men De må åbent sige mig den hele sandhed."

Jeg blev nødt til at gøre hende forestillinger og i nogen tid at trænge stærkt ind på hende, og jeg tilstår, at jeg endog gik så vidt, at jeg mindede hende om, at der var en engelsk konsul i Alexandria, jeg kunne henvende mig til. Endelig åbnede hun sine trodsige læber, og under hulken og strømme af tårer kom den hele historie for dagen.

Hun og Alfred havde elsket hinanden, sagde hun, men været for fattige til at gifte sig, og faderen havde ikke villet høre tale om det. Hun havde altid været i pengeforlegenhed, da hun blev holdt så knapt, og man havde lovet hende sådan en stor sum – en uhyre sum – fem hundrede pund.

"Men hvem bestak Dem da?" spurgte jeg.

En udlænding, som hun havde truffet i London, og som havde kaldt sig monsieur Bonnard. Han havde talt til hende om, at hendes fader var postinspektør, og havde stillet hende en mængde spørgsmål. Nogle uger efter havde hun og Alfred tilfældigvis truffet ham i deres egen by, og Alfred havde haft en lang samtale med ham under fire øjne, og de var kommet til hende og havde sagt, at hun kunne gøre dem en meget stor

tjeneste. De havde spurgt hende, om hun havde mod nok til at bortføre en lille rød maroquins kasse, som ikke indeholdt andet end papirer, fra jernhaneposten, og efter nogen vaklen havde hun lovet det. Da mrs. Forbes nødtvungent havde tilstået så meget, syntes hun at finde interesse for sin fortælling og vedblev flydende nok.

"Vi måtte have faders underskrift på ordren, men vidste ikke, hvorledes vi skulle skaffe den. Heldigvis fik han et anfald af podagra og var meget gnaven, og jeg måtte læse en mængde embedsbreve op for ham, hvorpå han underskrev dem. Ét af dem læste jeg to gange op og byttede det efter den anden oplæsning hemmeligt med ordren. Jeg troede, at jeg skulle dø af skræk; men han havde meget heftige smerter og var glad ved at blive færdig med sit arbejde. Jeg foregav et besøg hos min tante i Beckby, men i stedet for at tage lige derhen lykkedes det os at være på stationen ved Eaton, et par minutter før posttoget kom. Jeg blev stående uden for stationsdøren, til vi hørte fløjten, og i samme øjeblik kom postbuddet løbende, og jeg gik lige bag efter ham gennem billetkontoret og bad ham give Dem ordren, som jeg rakte ham. Da Alfred var gået, så jeg et glimt af monsieur Bonnards ansigt gennem vinduet i den vogn, der var nærmest ved postvognen. De havde lovet mig, at toget skulle standse i Camden Town, hvis jeg blot kunne sysselsætte Deres opmærksomhed så længe. De ved, hvorledes det lykkedes mig."

"Men hvorledes fik De kassen bort?" spurgte jeg. "De kunne ikke skjule den hos Dem; det er jeg vis på."

"Å, intet var lettere," sagde hun. "Monsieur Bonnard havde skildret postvognen for mig, og De husker, at jeg satte kassen på enden af disken tæt ved den krog, hvor jeg ved hver station

skjulte mig. Der var en dør med et vindue, og jeg spurgte, om jeg måtte lukke det op, da der var for varmt inde i postvognen. Jeg tror, at monsieur Bonnard kunne have fået den af mig, kun ved at bøje sig ud af sit vindue, men han foretrak at stige ud og modtage den, da toget var ved at forlade Watford på den ydre side af vognrækken, forstår De nok. Det var den sidste station, og toget standsede i Camden Town. Kassen havde ikke været mere end tyve minutter borte, da De savnede den. Monsieur Bonnard og jeg skyndte os bort fra stationen, og Alfred fulgte efter os. Kassen blev sprængt – låsen er ikke senere blevet gjort i stand, da den er af en særegen konstruktion – og monsieur Bonnard tog papirerne, men lod mig beholde kassen, efter at han havde lagt en pakke pengesedler i den. Næste morgen blev Alfred og jeg viet, og jeg rejste tilbage til tante; men først efter tre eller fire måneders forløb underrettede vi fader om vort giftermål. Det er historien om min røde maroquins syæske."

Hun smilede med et polisk barns tirrende overgivenhed. Men der var dog endnu ét punkt, med hensyn til hvilket min nysgerrighed ikke var tilfredsstillet.

"Vidste De, hvad depecherne indeholdt?" spurgte jeg.

"Ak nej; jeg har aldrig forstået mig det mindste på politik og fik intet at vide om dem. Monsieur Bonnard sagde ikke et ord, ja så knap på papirerne, mens vi var til stede. Aldrig, aldrig ville jeg have taget et anbefalet brev eller noget med penge i; men alle de papirer kunne jo så let skrives igen. De må ikke holde mig for en tyv, mr. Wilcox; der var intet af pengeværdi mellem papirerne."

"De var fem hundrede pund værd for Dem. Har De nogen sinde senere set Bonnard?"

"Nej, aldrig. Han sagde, at han ville vende tilbage til sit fædreland; men jeg tror ikke, at Bonnard var hans rigtige navn."

Sandsynligvis ikke, tænkte jeg, men sagde ikke mere til mrs. Forbes. Jeg var atter i stor forlegenhed med denne sag. Det var åbenbart min pligt at underrette mine foresatte om min opdagelse; men kunne jeg ikke overtale mig selv til. Den ene af hovedmændene stod allerede for en anden domstol end menneskenes; flere år havde udslettet ethvert spor af monsieur Bonnard; og retfærdighedens eneste offer ville blive denne lille stakkel, som havde været et offer for de to større forbrydere. Til sidst blev jeg enig med mig selv om at sende Huntingdon en udførlig meddelelse om det forefaldne, hvad jeg også gjorde.

Det svar, mrs. Forbes og jeg fik i Alexandria, var budskabet om, at Huntingdon pludselig var død af en hjertesygdom samme dag, som han efter min mening kunne have modtaget min meddelelse. Mrs. Forbes overvældedes atter af tilsyneladende hjerteskærende sorg og anger. Hun fik ikke fuldt hundrede pund om året at leve af. Overpostmesteren, der havde været en personlig ven af den afdøde, var den eneste eksekutor af hans testamente, og jeg fik et brev fra ham tillige med et til mrs. Forbes, hvori han i udtryk, som ikke kunne misforstås, rådede hende til at bosætte sig i udlandet og ikke vende tilbage til England. Hun troede, hun ville synes om ensomheden og stilheden i et kloster, og jeg sørgede for, at hun kom i et på Malta, hvor hun tillige ville komme under britisk beskyttelse. Selv forlod jeg Alexandria efter en anden paketagents komme, og da jeg var kommet tilbage til London, havde jeg en samtale under fire øjne med overpostmesteren, under hvilken jeg fik at vide, at det ikke var nødvendigt at underrette ham om de

omstændigheder, jeg her har fortalt dem, da han havde taget Huntingdons papirer til sig. Af hensyn til deres gamle venskab og den omstændighed, at de, der mest havde fortjent at blive straffet, var undsluppet, var han kommet til det resultat, at det ville være lige så godt at lade sket være sket.

Ved slutningen af vor samtale udførte jeg et hverv, som mrs. Forbes udtrykkelig havde pålagt mig.

"Mrs. Forbes bad mig gøre Dem opmærksom på," sagde jeg, "at hverken hun eller Forbes ville have gjort sig skyldig i denne forseelse, hvis de ikke havde elsket hinanden så højt og været så fattige."

"Ja," sagde overpostmesteren med et smil, "hvis Cleopatras næse havde været kortere, ville verden være kommet til at se anderledes ud!"

Femte sidebane: Maskinmesteren

Af Amelia B. Edwards.

Hans navn var Matthew Price; mit er Benjamin. Vi blev født med få dages mellemrum, opfostret i den samme landsby og underviste i den samme skole. Jeg kan ikke huske den tid, da vi ikke var fortrolige venner, og endog som drenge vidste vi aldrig, hvad det ville sige at skændes. Vi havde ikke en tanke, ikke en ting, som ikke var fælles for os begge, og vi ville være gået i ilden for hinanden. Det var et venskab af den slags, man under tiden læser om i bøger, fast og stærkt som de store klippestykker på vore hjemlige hedemoser og rent som solen på himlen.

Vor landsby hed Chadleigh. Den lå højt oven for de flade græsgange, der udstrakte sig for vor fod som en umådelig, grøn indsø og smeltede sammen med tågen i den fjerneste synskreds, og gemte sig med sine stenhuse i en dal mellem sletten og bjergåsen. Med den ene skråning bag den anden bredte den bjergfulde hedeegn sig; den var for største delen nøgen og gold, med undtagelse af enkelte pletter dyrket jord og plantninger af hårdføre træer, og på toppen var der masser af vældige grå, stejle og afsondrede klipper, der var ældre end syndfloden. Disse var de såkaldte "tårne" – Druidens tårn, Kongens tårn, Borgtårnet, og så fremdeles; hellige steder i gamle dage, efter hvad jeg har hørt, hvor der foretoges kroninger, brændinger og menneskeofringer og alle slags

blodige, hedenske ceremonier. Også menneskeknogler havde man fundet der og pilespidser og smykker af guld og glas. I mine barndomsdage havde jeg en uklar rædsel for tårnene og ville ikke for alt i verden have nærmet mig dem, når det var blevet mørkt.

Jeg har sagt, at vi blev født i den samme landsby. Han var søn af en lille forpagter, som hed William Price, og den ældste af syv søskende; jeg var eneste barn af smeden i Chadleigh Efraim Hardy, en kendt mand, hvis minde endnu ikke er gået i glemme. Kun for så vidt en forpagter holdes for fornemmere end en grovsmed, kunne Mats fader siges at være højere på strå end min; men med sin lille gård og sine syv drenge var William Price i virkeligheden lige så fattig som mangen en daglejer, hvorimod den velstående, ivrige, afholdte og gavmilde smed var en temmelig fremragende mand der på stedet. Det faldt aldrig nogen af os ind, at der var huller på albuerne i hans trøje, eller at vore fælles lommepenge alle sammen kom fra min lomme. Det var os nok, at vi sad på den samme skolebænk, lærte vore lektier af den samme bog, sloges for hinandens skyld, dækkede hinandens fejl, fiskede, plukkede nødder, skulkede, plyndrede æbletræer og fuglereder med hinanden og tilbragte ethvert tilladt eller stjålet kvarter i hinandens selskab. Det var en lykkelig tid; men den kunne ikke vare evigt. Da min fader stod sig godt, ville han bringe mig frem i verden, hvorfor jeg skulle lære mere og gøre bedre fremgang end han. Smedjen var ikke god nok, og den lille verden i Chadleigh ikke stor nok til mig, og det var grunden til, at jeg endnu bar skoletasken, da Mat allerede fløjtede ved ploven, og vi, efter at der var blevet lagt en plan for min fremtid, blev skilt ad for livstid, som vi dengang

syntes; for som ægte smedesøn syntes jeg bedst om esse og smedje i den ene eller den anden skikkelse og valgte at blive praktisk ingeniør. Min fader skaffede mig derfor i lære hos en maskinbygger i Birmingham, og efter at have sagt farvel til Mat og Chadleigh og de gamle grå tårne, i hvis skygge jeg havde tilbragt alle mine levedage, vendte jeg næsen nord efter og drog over til "det sorte land".

Jeg vil ikke opholde mig ved denne del af min historie. Hvorledes jeg udstod min læretid og, da jeg var blevet en dygtig arbejder, tog Mat fra ploven og førte ham med mig til det sorte land, hvor jeg delte med ham logi, penge, kundskaber, kort sagt alt, hvad jeg havde at byde; hvorledes han, der af naturen var lærenem og fuld af stille viljekraft, arbejdede sig op, trin for trin, og til sidst blev formand i sit fag; hvorledes den gamle barndomshengivenhed under alle forandringer, prøvelser og anstrengelser aldrig vaklede eller svækkedes, men voksede med vor vækst og styrkedes med vor styrke – alt dette vil jeg kun flygtigt omtale her.

På den tid – man må huske, at jeg taler om de dage, da Mat og jeg var på den lyse side af de tredive – hændte det sig, at vort firma sluttede kontrakt om at levere seks lokomotiver af første klasse, der skulle gå på den ny bane, som da var under bygning mellem Torino og Genua. Det var den første italienske bestilling, vi havde fået; for vel havde vi stået i forretningsforbindelse med Frankrig, Belgien og Tyskland, men aldrig med Italien.

Denne forbindelse var derfor ny og værdifuld, og det så meget mere som vore medmennesker hinsides alperne først nylig havde begyndt at bygge jernbaner og sikkert ville komme

til at trænge til mere af vort engelske arbejde, hvis de blev ved med det. Firmaet i Birmingham anstrengte sig derfor for at opfylde kontrakten, forlængede vor arbejdstid, forhøjede vor løn, tog flere folk og satte sig det mål, hvis handlekraft og punktlighed kunne gøre det, at komme i spidsen for det italienske arbejdsmarked og blive der. Det lykkedes også efter fortjeneste. De seks lokomotiver var ikke alene færdige til rette tid, men blev tillige bragt om bord, afsendt og afleveret med en hurtighed, som aldeles forbavsede vor piemontesiske modtager. Jeg var ikke lidt stolt, kan De tro, da jeg blev udnævnt til at føre tilsyn med transporten af lokomotiverne, og da der var indrømmet mig et par medhjælpere, magede jeg det således, at Mat blev den ene af dem, og vi nød således den første store ferie i vort liv.

Det var en vidunderlig forandring for to Birmingham-arbejdere, der kom lige fra det sorte land. Den smukke by med den halvmåneformede baggrund af alper; havnen med de mange fremmede skibe; den vidunderligt blå himmel og det endnu mere blå hav; de malede huse ved bolværkerne; den pyntelige domkirke med dens tavl af sort og hvidt marmor på facaden; guldsmedenes gade, der lignede en basar i Tusind og én Nat; paladsernes gade med sine mauriske forgårde, springvand og orangetræer; de som brude tilslørede kvinder; de lænkede galejslaver; optogene af præster og munke; den evindelige klokkeringen; den uophørlige sladren i et fremmed tungemål; luftens ejendommelige lethed og klarhed – alt dannede en sådan forening af vidundere, at vi den første dag flakkede om i en slags forvirret drøm, ligesom børn på et marked, og førend ugen var omme, var vi, fristet af byens

skønhed og den høje løn, blevet enige om at træde i det piemontesiske jernbaneselskabs tjeneste og for stedse vende Birmingham ryggen.

Nu begyndte der et nyt liv, et liv, der var så travlt og sundt, så opfyldt af frisk luft og solskin, at vi undertiden ikke kunne fatte, hvorledes vi havde kunnet udholde skummelheden i det sorte land. Vi fo'r stadig op og ned ad banen, var snart i Torino og snart i Genua, gjorde prøveture med lokomotiverne og brugte vore gamle erfaringer til fordel for vore ny arbejdsherrer.

Mens dette stod på, opslog vi vort hovedkvarter i Genua og lejede et par værelser oven over en lille butik i en sidegade, som skråede ned til havnen. Hvor var det ikke en travl lille gade! Og den var så kroget og stejl, at det var umuligt for noget køretøj at komme igennem den, og så var den tillige så smal, at himlen kun så ud som en mørkeblå strimmel bånd oven over vore hoveder. Men hvert hus i den var en butik, hvis varer enten lå på fortovet, var stablet op ved døren eller hang som tapeter ned fra altanen, og hele dagen igennem fra den tidlige morgen til den sene aften bølgede en ustandselig strøm af fodgængere op og ned mellem havnen og den øvrige del af byen.

Vor værtinde var enke efter en sølvarbejder og levede af at sælge filigransmykker, billigt guldsmedearbejde, kamme, vifter og nipssager af elfenben og stenkul. Hun havde en eneste datter, Gianetta, der passede butikken og rent ud sagt var det dejligste fruentimmer, jeg nogen sinde havde set. Når jeg ser tilbage over denne trættende kløft af år og – hvad jeg kan og gør – ser hendes billede lyslevende for mig, er jeg selv nu ude af stand til at opdage en mangel ved hendes skønhed. Jeg vil ikke prøve på at skildre hende, og heller ikke tror jeg, at der lever

nogen digter, som ville kunne finde ord til det; men jeg har dog én gang set et billede, som lignede hende noget – det var ikke halvt så yndigt, men det lignede hende – og efter hvad jeg ved, hænger dette billede endnu, hvor jeg sidst så det – på en væg i Louvre. Det forestillede en kvinde med brune øjne og gyldent hår, som så tilbage over skulderen i et rundt spejl, der blev holdt af en skægget mand i baggrunden. I denne mand har kunstneren, som jeg dengang hørte, malet sit eget portræt og i hende den kvinde, han elskede. Jeg har aldrig set noget billede, der var halvt så dejligt som dette, og dog fortjente det ikke at nævnes i samme åndedræt som Gianetta Coneglia.

De kan være vis på, at enkens butik ikke manglede søgning. Hele byen vidste, hvilket smukt ansigt der var at se i den; og Gianetta, den flane, havde flere tilbedere, end hun brød sig om at huske. Enten de var fornemme eller ringe, rige eller fattige, fra matrosen med sin røde hue, der købte sine ørenringe eller sin amulet, til adelsmanden, der hensynsløst købte halvdelen af filigransmykkerne i vinduet, behandlede hun dem ens, opmuntrede dem, gjorde nar ad dem, trak dem ved næsen og afviste dem, ligesom hun fandt for godt. Hun havde ikke mere hjerte end en marmorstøtte, hvad Mat og jeg i tidens løb fik bittert at mærke.

Endnu den dag i dag kan jeg ikke sige, hvorledes det gik til, eller hvorledes jeg fik en anelse om, hvad der foregik med os begge; men længe førend det efterår var omme, var der opstået kulde mellem min ven og mig. Det var ikke noget, som vi kunne have forklaret eller forsvaret, om det så skulle have kostet vort liv. Vi boede, spiste og arbejdede sammen ganske ligesom før, ja vi gjorde endog vore lange aftenvandringer sammen, når

dagens arbejde var endt, og når man undtager, at vi var mere ordknappe end før, ville ingen kunne have opdaget skygge af forandring. Men den var der, tavs og stille, og udvidede for hver dag mere og mere kløften imellem os.

Det var ikke hans skyld. Han var alt for trofast og ædel, til at han forsætligt skulle have voldet et sådant forhold imellem os. Heller ikke tror jeg, at det var min, hvor hidsig jeg end er af naturen. Det var helt og holdent hendes – hendes fra først til sidst – synden, skammen og sorgen.

Havde hun ærligt og åbent givet den ene eller den anden af os fortrinet, ville der ingen virkelig skade være sket. Jeg ville have pålagt mig enhver tvang og lidt, hvad det skulle have været, for at se Mat virkelig lykkelig, og jeg ved, at han havde gjort det samme og mere, hvis han havde kunnet, for mig. Men Gianetta brød sig ikke en døjt om nogen af os og tænkte ikke på at vælge imellem os. Det smigrede hendes forfængelighed at gøre os uenige, og hun fandt morskab i at drive gæk med os. Det ville overgå mine evner at skildre, hvorledes hun ved tusinde umærkelige afskygninger af koketteri – ved et dvælende øjekast, en fortalelse, et flygtigt smil – forstod at gøre os forstyrrede i hovedet, pine vore hjerter, tvinge os til at forelske os i hende. Hun bedrog os begge, opfyldte os begge med håb, gjorde os vanvittige af skinsyge og knuste os med fortvivlelse. Da jeg syntes at få øjnene op for den ødelæggelse, der truede os, og så, hvorledes det trofasteste venskab, der nogen sinde havde sammenknyttet to menneskeliv, drev om for vind og vove, spurgte jeg mig selv, om nogen kvinde i verden var det værd, som Mat havde været for mig og jeg for ham. Men det var ikke ofte. Jeg var langt villigere til at lukke øjnene for sandheden end

til at se den klart, og vedblev således egensindigt at leve som i en drøm.

Således gik efteråret, og vinteren indfandt sig, den sælsomme, troløse italienske vinter, der er grøn af oliven og stenege, glimrende af solskin og streng med uvejr. Endnu boede Mat og jeg, rivaler i hjertet og venner i det ydre, i vort logi i Viccolo Balba. Endnu havde Gianetta os i sine ødelæggende garn og holdt os fast ved sin endnu mere ødelæggende skønhed. Endelig kom der en dag, da jeg mærkede, at jeg ikke længere kunne udholde den skrækkelige elendighed og spænding. Solen skulle ikke gå ned, svor jeg, førend jeg havde fået min dom at vide. Hun skulle vælge imellem os og enten tage mig eller lade mig gå. Jeg var rasende fortvivlet og fast besluttet på at ville vide det værste eller det bedste. Blev det det værste, ville jeg straks vende ryggen til Genua, til hende, til alle mit tidligere livs idrætter og formål og begynde forfra. Dette sagde jeg hende lidenskabeligt og alvorligt i den lille stue bag butikken en rå december formiddag.

"Er det Mat, De holder mest af," vedblev jeg, "så sig mig det med ét ord, og jeg skal aldrig plage Dem mere. Han er Deres kærlighed værdigere. Jeg er skinsyg og fordringsfuld, han derimod så troskyldig og uegenkærlig som en kvinde. Tal, Gianetta; skal jeg sige Dem farvel for stedse eller skrive hjem til min moder i England og bede hende bønfalde Gud om at velsigne den kvinde, der har lovet at blive min hustru?"

"De fører Deres vens sag godt," sagde hun hovmodigt. "Matteo bør være Dem taknemmelig. Dette er mere, end han nogen sinde har gjort for Dem."

"Svar mig for Guds skyld," udbrød jeg, "og lad mig gå."

"De kan gå eller blive, signor inglese, ligesom De vil," svarede hun. "jeg er ikke Deres vogterske."

"Befaler De mig at forlade Dem?"

"*Beata Madre*, på ingen måde!"

"Vil De gifte Dem med mig, hvis jeg bliver?"

Hun lo højt; å hvilken lystig, spottende, musikalsk latter, som klangen af en sølvklokke!

"De spørger om alt for meget," sagde hun.

"Kun om, hvad De har bragt mig til at håbe i de sidste fem-seks måneder."

"Det samme siger Matteo. Hvor De dog begge er kedelige!"

"Å, Gianetta!" sagde jeg lidenskabeligt, "vær et eneste øjeblik alvorlig! Jeg er en simpel mand, det er sandt, og langt fra god eller fin nok til Dem; men jeg elsker Dem af mit hele hjerte, og selv en kejser ville ikke kunne gøre mere."

"Det glæder mig," svarede hun; "jeg ønsker ikke, at De skal elske mig mindre."

"Så kan De heller ikke ønske at gere mig ulykkelig! Vil De love det?"

"Jeg lover intet," sagde hun leende, "undtagen at jeg ikke vil gifte mig med Matteo!"

Undtagen at hun ikke vil gifte sig med Matteo! Kun det. Ikke et ord om håb for mig selv. Ikke andet end en kurv til min ven. Jeg kunne hente trøst, egenkærlig triumf og en slags lav tryghed af dette, hvis jeg ville. Og til min skam gjorde jeg det. Jeg greb efter den tomme opmuntring og lod hende, dåre som jeg var, vise mig bort uden svar. Fra den dag opgav jeg enhver stræben efter at være herre over mig selv og lod mig drive blindt i ødelæggelse.

Omsider stod det så galt til mellem Mat og mig, at det syntes, som om et åbent brud måtte være nært forestående. Vi skyede hinanden, vekslede knap en halv snes sætninger om dagen og holdt op med alle vore gamle fortrolige vaner. På den tid – jeg gyser ved at mindes det! – var der øjeblikke, da jeg følte, at jeg hadede ham.

Medens ubehagelighederne således med hver dag tiltog og udvidede kløften imellem os, gik en måned eller fem uger til, og februar kom og med februar karnevallet. Genueserne sagde, at det var et ualmindelig kedeligt karneval, og det må det også have været; for med undtagelse af et par flag, der vajede i hovedgaderne, og et vist højtidspræg over kvinderne, var der ingen særlige kendetegn på festen. Det var, tror jeg, den anden dag i karnevallet, at jeg, efter at have været på banen hele formiddagen, vendte tilbage til byen i skumringen og til min overraskelse så Mat Price på perronen. Han kom hen til mig og lagde sin hånd på min arm.

"Du kommer sent," sagde han. "Jeg har ventet tre kvarter på dig. Skal vi spise sammen?"

Ilter, som jeg var, vakte dette Vidnesbyrd på tilbagevendende velvilje straks mine bedre følelser.

"Gerne, Mat," svarede jeg; "skal vi gå til Gozzoli?"

"Nej, nej," sagde han hastigt. "Til et roligere sted, et sted, hvor vi kan tale uforstyrret med hinanden. Jeg har noget at sige dig."

Jeg lagde nu mærke til, at han var bleg og ophidset, og jeg fik en ubehagelig følelse af frygt. Vi valgte *Il Pescatore*, et lille, afsides liggende traktørsted nede ved Molo Vecchio, og der i et smudsigt lokale, som især besøgtes af søfolk, og hvor der lugtede stærkt af tobak, bestilte vi vort tarvelige måltid. Mat

spiste næsten ikke en bid, men forlangte en flaske siciliansk vin og drak ivrigt.

"Nå, Mat," sagde jeg, da den sidste ret var blevet sat på bordet, "hvad nyt?"

"Dårligt nyt."

"Det gættede jeg af dit ansigt."

"Dårligt for dig og dårligt for mig. – Gianetta!"

"Hvad mener du?"

Han fo'r krampagtigt med hånden hen over sine læber.

"Gianetta er falsk – værre end falsk," sagde han med hæs stemme. "Hun ænser ikke en ærlig mands hjerte mere end en blomst til sit hår, som hun bærer en dag og så kaster bort. Hun har grusomt krænket os begge."

"Hvorledes? Store Gud! Tal!"

"Hun har krænket os på den værste måde, en kvinde kan krænke dem på, der elsker hende. Hun har solgt sig til marchese Loredano."

Blodet fo'r som en brændende strøm op i mit hoved og ansigt. Jeg kunne næppe se og vovede ikke at tale.

"Jeg så hende gå hen i domkirken," vedblev han hurtigt. "Det var for omtrent tre timer siden. Jeg troede, hun ville gå til skrifte, og holdt mig derfor tilbage og fulgte efter i afstand; men da hun var kommet ind i kirken, gik hun lige hen bag prædikestolen, hvor denne mand ventede på hende. Du husker ham sikkert; en gammel mand, der for et par måneder siden plejede at komme hver dag i butikken. Nå, da jeg så, hvor fordybet de vare i deres samtale, og at de stod inde under prædikestolen med ryggen mod kirken, blev jeg rasende forbitret og gik lige op ad skibet for at sige eller gøre et eller

andet, jeg vidste næppe hvad, men i ethvert tilfælde for at tage hende under armen og føre hende hjem. Men da jeg var kommet dem nogle få fod nær og kun så en tyk pille mellem mig og dem, standsede jeg. De kunne ikke se mig, og jeg heller ikke dem, men jeg kunne tydeligt høre deres stemmer – og jeg lyttede."

"Nå, og du hørte –"

"Vilkårene for en skammelig handel; skønhed på den ene side og guld på den anden; så og så mange tusinde francs om året, en villa i nærheden af Napoli – å, jeg væmmes ved at gentage det."

Og med en gysen skænkede han sig et glas vin og tømte det i ét drag.

"Efter at have hørt dette," sagde han straks efter, "gjorde jeg intet forsøg på at få hende med. Det hele var så koldblodigt, så overlagt, så skammeligt, at jeg følte, at jeg ikke havde andet at gøre end at udslette hende af min hukommelse og overlade hende til hendes skæbne. Jeg listede mig ud af kirken og gik omkring hernede ved havnen, jeg ved ikke hvor længe, mens jeg søgte at ordne mine tanker. Da huskede jeg på dig, Ben, og mindet om, hvorledes denne kulde var opstået imellem os og havde ødelagt vort samliv, gjorde mig rasende. Så gik jeg op til stationen og ventede på dig. Jeg følte, at du burde vide alt, – og jeg troede, at vi måske kunne følges ad hjem til England."

"Marchese Loredano!"

Det var alt, hvad jeg kunne sige, alt, hvad jeg kunne tænke. Jeg var, som Mat havde sagt om sig selv, ligesom "rasende".

"Der er endnu en ting, som jeg lige så gerne kan sige dig," tilføjede han uvilligt, "om ikke for andet så for at vise dig, hvor

falsk en kvinde kan være. Vi – vi skulle have haft bryllup i næste måned."

"Vi? Hvem? Hvad mener du?"

"Jeg mener, at vi skulle have haft bryllup – Gianetta og jeg."

Et pludseligt uvejr af harme, foragt og vantro for ved disse ord hen over mig og syntes at rive mine sanser med sig.

"Du!" udbrød jeg. "Gianetta gifte sig med dig! Det tror jeg ikke."

"Gid jeg ikke havde troet det," svarede han og så op, som om min heftighed havde overrasket ham. "Men hun lovede mig det, og da hun lovede mig det, troede jeg, at det var hendes alvor."

"Hun sagde mig for flere uger siden, at hun aldrig ville blive din kone."

Hans kinder blev røde, hans pande mørk; men da hans svar kom, var det lige så roligt som det foregående.

"Så?" sagde han. "Så er det kun én lumpenhed mere. Hun sagde til mig, at hun havde givet dig en kurv, og at det var derfor, at vi skulle holde vor forlovelse hemmelig."

"Sig sandheden, Mat Price," sagde jeg næsten ude af mig selv af mistro. "Tilstå, at ethvert ord af dette er usandt! Tilstå, at Gianetta ikke vil låne dig øre, og at du er bange for, at jeg skal vinde, hvad du har tabt. Hvad jeg måske skal – hvad jeg måske skal!"

"Er du afsindig?" udbrød han. "Hvad mener du?"

"At jeg tror, at det kun er en list for at få mig bort til England – at jeg ikke tror en stavelse af din fortælling. Du er en løgner, og jeg afskyr dig!"

Han rejste sig op, lagde den ene hånd på ryggen af sin stol og så mig alvorligt ind i ansigtet.

"Hvis du ikke var Benjamin Hardy," sagde han roligt, "bankede jeg din syndige sjæl ud af din krop."

Ikke så snart var disse ord kommet over hans læber, før jeg fo'r ind på ham. Jeg har aldrig tydeligt kunnet huske, hvad der fulgte. En ed – et slag – en kamp – et øjeblik i blindt raseri – et skrig – stemmer – en kreds af fremmede ansigter. Derpå så jeg Mat ligge bagover i armene på en mand; selv skælvede jeg og var fortumlet; kniven faldt ud af hånden på mig; der var blod på gulvet, blod på mine hænder, blod på hans skjorte. Og da hørte jeg de skrækkelige ord:

"Å, Ben, du har myrdet mig!"

Han døde ikke, i det mindste ikke der og dengang.

Han blev bragt til det nærmeste hospital og lå nogle uger mellem liv og død. Hans sår var farligt og vanskeligt at læge. Kniven var gået ind lige neden for kravebenet og trængt ind i lungen. Han kunne hverken tale eller vende sig, ja knap nok frit trække vejret. Han kunne ikke engang løfte hovedet op for at drikke. I hele denne sørgelige tid sad jeg dag og nat hos ham. Jeg opgav min post ved jernbanen, forlod mit logi i Viccolo Balba og søgte at glemme, at en kvinde som Gianetta Coneglia nogen sinde havde været til. Jeg levede kun for Mat, og han søgte at leve, mere for min end for sin egen skyld. Men i smerten og angerens bitre, tavse timer, da ingen anden hånd end min nærmede sig hans læber eller glattede hans pude, vendte det gamle venskab tilbage med forøget tillid og trofasthed. Han tilgav mig fuldstændig og åbent, og jeg ville med taknemmelighed have givet mit liv for ham.

En lys forårsmorgen blev han endelig udskrevet som rekonvalescent og vaklede ud ad hospitalsporten. Han var ikke

helbredet og kunne heller ikke blive det. Når han iagttog den fornødne forsigtighed, kunne han leve nogle år endnu; men lungerne havde fået en ulægelig skade, og sund og kraftig kunne han aldrig mere blive. Disse afskedsord sagde overlægen under fire øjne til mig.

Jeg førte ham til den lille søstad Rocca et par mil fra Genua, en by, der lå afsides og i læ ved Rivieraen, hvor havet var endnu mere blåt end himlen, og klipperne grønne af sjældne tropiske vækster: kaktus, aloer og ægyptiske palmer. Her boede vi hos en kræmmer, hvor Mat for at bruge hans egne ord "gav sig til at komme sig for alvor". Men ak, det var et arbejde, som ingen nok så alvorlig stræben kunne fremme. Den ene dag efter den anden gik han ned til strandbredden og sad der flere timer ad gangen, mens han inddrak søluften og iagttog de sejlere, som viste sig ude på havet. Efter nogen tid kunne han ikke gå længere end ned i haven ved det hus, hvor vi boede, og lidt senere tilbragte han sine dage på et leje ved det åbne vindue og ventede tålmodigt på afslutningen. Ja, på afslutningen! Så vidt var det kommet. Han blev svagere og svagere, kræfterne svandt med den svindende sommer, og han vidste godt, at høstmanden var nær. Han tænkte nu kun på at formilde min kvalfulde anger og forberede mig på, hvad der snart måtte komme.

"Jeg ville ikke leve længere, selv om jeg kunne," sagde han, mens han en sommeraften lå på sit leje og så op på stjernerne. "Hvis jeg i dette øjeblik havde valget, ville jeg bede om at måtte gå bort. Jeg ville ønske, at Gianetta fik at vide, at jeg havde tilgivet hende."

"Hun skal få det at vide," sagde jeg og skælvede pludselig fra hoved til fod.

Han trykkede min hånd.

"Og du vil skrive til min fader?"

"Ja."

Jeg havde trukket mig lidt tilbage, for at han ikke skulle se tårerne løbe ned ad mine kinder; men han rejste sig op på sin albue og så sig om.

"Græd ikke, Ben," hviskede han, lagde hovedet modigt tilbage på puden – og var død.

Og dette var enden på det. Dette var enden på alt, hvad der havde gjort livet til liv for mig. Jeg begravede ham der, hvor et fremmed hav skyller op på en fremmed kyst, og blev ved graven, til præsten og tilskuerne var gået. Jeg så jorden blive kastet i graven til det sidste og graveren træde den sammen med sine fødder. Da, og først da følte jeg, at jeg havde mistet ham for stedse, den ven, jeg havde elsket, hadet og dræbt. Da, og først da vidste jeg, at al glæde, ro og håb var tabt for mig. Fra dette øjeblik forhærdedes mit hjerte, og mit liv var fuldt af væmmelse. Dag og nat, land og hav, arbejde og hvile, føde og søvn var mig lige modbydelige. Det var Kains forbandelse, og at min broder havde tilgivet mig, bragte den ikke til at hvile lettere på mig. Fred på jorden gaves der ikke mere for mig, og velbehagelighed i mennesker var død i mit hjerte. Angeren gør nogle naturer milde, men forgiftede min. Jeg hadede hele menneskeslægten, men frem for alle andre mennesker hadede jeg den kvinde, der havde sat splid imellem os to og ødelagt livet for os begge.

Han havde bedt mig opsøge hende og bringe hende hans tilgivelse. Jeg var hellere gået ned til havnen ved Genua og havde iført mig den første, den bedste galejslaves uldne hue og lænke og trællet ved de offentlige arbejder, men gjorde ikke des mindre mit bedste for at opfylde hans ønske. Jeg vendte tilbage for at sige til hende: "Han tilgav dig, Gianetta Coneglia, men Gud vil aldrig tilgive dig." Men hun var borte. Den lille butik havde fået en ny lejer, og naboerne vidste kun, at moder og datter havde forladt byen ganske pludseligt, og man mente, at Gianetta stod under marchese Loredanos "beskyttelse". Hvorledes jeg spurgte mig for om hende her og der – hvorledes jeg fik at vide, at de vare rejst til Napoli – hvorledes jeg, urolig og ligegyldig for min tid, som jeg var, arbejdede for min overrejse med et fransk dampskib og fulgte efter hende – hvorledes jeg, efter at have fundet den prægtige villa, hørte, at hun havde forladt den for en halv snes dage siden og var rejst til Paris, hvor marchesen var gesandt – hvorledes jeg, efter at have arbejdet for min tilbagerejse til Marseille, derfra dels ad floder og dels ad jernbaner kom til Paris – hvorledes jeg dag ud og dag ind flakkede om i gaderne og parkerne, holdt vagt ved gesandtens port, fulgte efter hans vogn og til sidst efter flere ugers venten opdagede, hvor hun boede – hvorledes hendes tjenestefolk, da jeg skriftligt havde bedet hende om en samtale, sparkede mig bort fra hendes dør og kastede mig mit brev i ansigtet – hvorledes jeg da så op til hendes vinduer og, i stedet for at tilgive, højtideligt forbandede hende med den bitreste forbandelse, min tunge kunne finde på – og hvorledes jeg, da det var gjort, rystede Paris' støv af mine fødder og blev en

vandringsmand på jordens overflade, det er omstændigheder, som det her ikke er stedet til at skildre udførligt.

De næste seks eller otte år var omskiftelige nok. Gnaven og rastløs, som jeg var, tog jeg arbejde hist og her, som lejligheden tilbød sig, gav mig af med mange ting og brød mig kun lidt om, hvad jeg tjente, når arbejdet kun var strengt og forandringen uophørlig. Først tog jeg tjeneste som overmaskinmester på et af de franske dampskibe, som gik mellem Marseille og Konstantinopel. I Konstantinopel gik jeg over til en af den østrigske Lloyds dampere, som fo'r til og fra Alexandria, Jaffa og flere stæder der på kysten. Derefter sluttede jeg mig til en hob af Layards arbejdere i Cairo og drog med dem op ad Nilen og deltog i udgravningerne af Nimrods høj.

Så blev jeg maskinmester på den ny bane gennem ørkenen mellem Alexandria og Suez og arbejdede mig lidt efter lidt frem til Bombay, hvor jeg tog tjeneste som maskinbygger på en af de store ostindiske jernbaner.

Jeg blev længe i Ostindien, det vil sige næsten to år, hvilket var en lang tid for mig, og jeg ville måske ikke engang have taget min afsked så tidligt, hvis krigen med Rusland ikke var brudt ud og havde fristet mig; for jeg elskede fare og møje, ligesom andre mennesker elsker sikkerhed og magelighed, og mit liv, det ville jeg hellere miste end beholde. Jeg rejste derfor lige tilbage til England, tog til Portsmouth, hvor mine vidnesbyrd straks skaffede mig den plads, jeg ønskede, og sejlede til Krim i en orlogsdampers maskinrum.

Så længe krigen varede, blev jeg naturligvis på flåden, men da den var forbi, drog jeg atter ud på vandring og glædede mig ved min frihed. Denne gang rejste jeg til Canada, og efter at

have arbejdet på en bane, som da var under bygning i nærheden af den amerikanske grænse, tog jeg over til Staterne, rejste fra nord til syd, gik over Klippebjergene og prøvede et par måneder livet i guldlandet, hvorpå jeg, grebet af en pludselig, brændende, uforklarlig længsel efter at gense den ensomme grav på den fjerne italienske kyst, atter vendte ansigtet mod Europa. Stakkels lille grav! Jeg fandt den overgroet med ukrudt; korset var forfaldent og indskriften halvt udslettet. Det var, som om ingen havde elsket eller husket ham. Jeg gik tilbage til det hus, hvor vi havde boet sammen. De samme folk boede der endnu og modtog mig venligt, og jeg blev nogle uger hos dem. Med mine egne hænder lugede og pyntede jeg graven og satte et nyt hvidt marmorkors på den. Det var den første rolige tid, jeg havde kendt, siden jeg havde lagt ham der, og da jeg tog min vadsæk på ryggen og atter drog ud for at kæmpe med verden, lovede jeg mig selv, at jeg, hvis det var Guds vilje, ville liste mig til Rocca, når mine dage nærmede sig deres afslutning, og lade mig jorde ved hans side.

Da jeg nu måske var lidt mindre tilbøjelig til at opsøge fjerne egne og gerne ville kunne besøge graven, når jeg følte trang til det, rejste jeg ikke længere bort end til Mantua, hvor jeg tog tjeneste som lokomotivfører på den bane, som var blevet anlagt mellem denne by og Venezia. Skønt jeg var blevet oplært til maskinbygger, foretrak jeg dog den gang at tjene mit brød som lokomotivfører, da spændingen, magtfølelsen, luftens susen, ildens bragen og landskabets skiften tiltalte mig. I særdeleshed var det mig en nydelse at føre iltog om natten. Jo værre vejret var, des bedre stemte det overens med min tvære stemning; for jeg var hårdhjertet, ja mere hårdhjertet end tidligere. Årene

havde ikke formildet mig, men kun styrket alt det sorteste og bitreste i mit hjerte.

Jeg holdt temmelig længe ud ved Mantua-banen og havde gjort tjeneste i over syv måneder ved den, da det, jeg nu vil fortælle, fandt sted.

Det var i marts måned. Vejret havde været uroligt i nogle dage og nætterne stormende, og et sted på banen, i nærheden af Ponte di Brenta, var vandet steget og havde skyllet opdæmningen ned på en strækning af nogle og halvfjerds skridt. Derfor var alle togene nødt til at standse på et punkt mellem Padua og Ponte di Brenta, hvorfra passagererne og deres rejsegods ad en omvej måtte føres til den nærmeste station på den anden side af gabet, hvor et andet tog og lokomotiv ventede på dem. Dette voldte naturligvis stor forvirring og meget bryderi, bragte alle vore fartplaner i urede og udsatte de rejsende for mange ulemper. Imidlertid sendtes en hærskare af jordarbejdere derhen og arbejdede dag og nat for at udbedre skaden. På den tid førte jeg dagligt to tog, nemlig et fra Mantua til Venezia tidligt om morgenen og et andet tilbage fra Venezia til Mantua om eftermiddagen, hvilket var et temmelig fuldstændigt dagværk, da jeg derved tilbagelagde omtrent halvtreds miles og var optaget imellem ti og elleve timer. Jeg blev derfor ikke videre glad, da jeg den tredje eller fjerde dag efter dette uheld fik at vide, at jeg, foruden mit sædvanlige arbejde, den aften skulle føre et ekstratog til Venezia. Dette ekstratog, der bestod af et lokomotiv, en enkelt personvogn og en godsvogn, skulle forlade perronen i Mantua klokken elleve; i Padua skulle passagererne stige ud og køre til Ponte di Brenta; ved Ponte di Brenta skulle

et andet tog, ligeledes et lokomotiv, en personvogn og en godsvogn, holde rede, og jeg skulle følge med hele vejen.

"*Corpo di Bacco,*" sagde forvalteren, da han havde givet mig min ordre, "De skal ikke se så arrig ud, gode ven, De kan være vis på en god løn. Ved De, hvem der skal med Dem?"

"Nej."

"Hvad, ved De ikke det? Det er den neapolitanske gesandt, duca Loredano." –

"Loredano!" stammede jeg. "Hvilken Loredano? Der var en marchese –"

"*Certo*. For nogle år siden hed han marchese Loredano, men senere har han arvet sin hertugtitel."

"Så må han være en meget gammel mand."

"Ja, gammel er han; men hvad gør det? Han er lige sund og frisk og statelig for det. Har De set ham før?"

"Ja," svarede jeg, idet jeg vendte mig bort. "Jeg har set ham for – en del år siden."

"Har De hørt tale om hans giftermål?"

Jeg rystede på hovedet.

Forvalteren grinede, gned sig i hænderne og trak på skuldrene.

"En mærkelig historie," sagde han. "Vakte i sin tid megen opsigt. Han giftede sig med sin maitresse, en ganske simpel, almindelig pige, en genueserinde, der var meget smuk; men hun modtages naturligvis ingen steder, og ingen kommer til hende."

"Giftede sig med hende!" udbrød jeg. "Umuligt."

"Det er sandt, forsikrer jeg Dem."

Jeg førte min hånd op til hovedet; for jeg var til mode, som om jeg var faldet eller havde fået et slag.

"Er hun – er hun med i nat?" stammede jeg.

"Ja vist så; hun følger ham overalt og taber ham aldrig af syne. De vil få hende – *la bella duchessa* – at se."

Med disse ord gav min hjemmelsmand sig til at le, gned sig atter i hænderne og gik ind på sit kontor.

Dagen gik, jeg ved næppe hvorledes; men hele min sjæl var i et oprør af rasen og bitterhed. Jeg kom tilbage fra min eftermiddagsgerning omtrent fem og tyve minutter over syv, og klokken halv elleve var jeg atter på stationen. Jeg havde undersøgt lokomotivet, givet fyrbøderen ordre om fyringen, set efter, om der var tilstrækkeligt forråd af olie og gjort alt rede, og netop da jeg ville sammenligne mit ur med uret i billetkontoret, følte jeg en hånd på min arm, og en stemme hviskede:

"Er De den lokomotivfører, som skal gå med dette ekstratog?"

Jeg havde aldrig før set den talende. Det var en lille, mørkladen mand, som var tilhyllet lige op til halsen, med blå briller, et stort, sort skæg og hatten trukket dybt ned i øjnene.

"De er formodentlig en fattig mand," sagde han med en hurtig, ivrig hvisken, "og ville vel, som andre fattige mænd, ikke have noget imod at forbedre Deres omstændigheder. Har De lyst til at tjene et par tusinde gylden?"

"På hvilken måde?"

"De skal jo standse ved Padua og køre videre fra Ponte di Brenta?"

Jeg nikkede.

"Hvad om De ikke gjorde det? Hvad om De, i stedet for at slippe dampen, sprang ned fra lokomotivet og lod toget løbe?"

"Umuligt! Dæmningen er sunket på en strækning af halvfjerds skridt, og –"

"*Basta!* Det ved jeg. Frels Dem og lad toget løbe. Det ville kun være et ulykkestilfælde!"

Jeg blev hed og kold; en skælven overfaldt mig. Og vejret gik fra mig.

"Hvorfor frister De mig?" stammede jeg.

"For Italiens, for frihedens skyld," hviskede han.

"Vel ved jeg, at De ikke er italiener; men De kan derfor gerne være en ven. Loredano er en af sit fædrelands bitreste fjender. Vent lidt; her er to tusinde gylden."

Jeg stødte hans hånd heftigt tilbage.

"Nej, nej," sagde jeg, "ingen blodpenge. Hvis jeg gør det, gør jeg det hverken for Italiens skyld eller for penge, men for at hævne mig."

"For at hævne Dem!" udbrød han.

I samme øjeblik blev der givet signal til at rykke op til perronen, og uden flere ord sprang jeg op på lokomotivet. Da jeg atter så hen på det sted, hvor den ubekendte havde stået, var han borte.

Jeg så dem indtage deres pladser, hertugen og hertuginden, sekretæren og kapellanen, kammertjeneren og kammerjomfruen. Jeg så stationsforvalteren bukkende føre dem til vognen og stå med hatten i hånden. Jeg kunne ikke skelne deres ansigter; dertil var der for mørkt på perronen og skæret fra ilden i lokomotivet for stærkt; men jeg genkendte hendes statelige skikkelse og hendes hovedform. Selv om man ikke havde sagt mig, hvem hun var, ville jeg dog have genkendt hende på disse to ejendommeligheder. Derpå skingrede

konduktørens pibe, og stationsforvalteren gjorde sit sidste buk; jeg satte dampen op, og vi fo'r af sted.

Mit blod var i kog, og jeg skælvede og vaklede ikke længere, men var til mode, som om hver nerve var af jern og hvert pulsslag drevet af et morderisk forsæt. Hun var i min vold, og jeg ville blive hævnet. Hun skulle dø, hun, for hvis skyld jeg havde plettet min sjæl med min vens blod. Hun skulle dø i sin rigdoms og sin ungdoms fylde, og ingen magt på jorden skulle frelse hende.

Stationerne fløj forbi. Jeg satte mere damp op og befalede fyrbøderen at lægge flere koks på og røre op i den blussende masse. Jeg var løbet forbi blæsten, hvis det havde været muligt. Hurtigere og hurtigere gik det; hække og træer, broer og stationer lynede forbi; landsbyer var ikke så snart set, før de var forsvundet; telegraftrådene snoede sig sammen til én i vor rædsomme fart! Hurtigere og hurtigere, så fyrbøderen ved siden af mig blev bleg og forskrækket og vægrede sig ved at fyre mere under kedlen. Hurtigere og hurtigere, så vinden susede os i ansigtet og drev ånden tilbage på vore læber.

Jeg ville have foragtet at frelse mig; det var min hensigt at dø med de andre. Hvor vanvittig jeg end var – og jeg er fuldt og fast overtydet om, at jeg i det øjeblik var aldeles vanvittig – havde jeg dog en flygtig følelse af medynk med den gamle mand og hans følge. Jeg havde også gerne skånet den stakkels mand ved siden af mig, hvis jeg havde kunnet; men den fart, vi kørte med, gjorde frelse umulig.

Vi var kommet forbi Vicenza, som kun havde været et forvirret syn af lys. Pojana fløj forbi, og ved Padua, tre mil derfra, skulle vore passagerer stige ud. Jeg så fyrbøderen vende

ansigtet bebrejdende mod mig; jeg så hans læber røre sig, skønt jeg ikke kunne høre et ord; jeg så hans udtryk pludselig gå fra bebrejdelse over til dødelig skræk, og da – store Gud! da så jeg for første gang, at han og jeg ikke længere var alene på lokomotivet.

Der var en tredje mand – en tredje mand, som stod ved min højre side, ligesom fyrbøderen stod ved min venstre – en høj, sværlemmet mand med kort, krøllet hår og en flad, skotsk hue på hovedet. Idet jeg i den første overraskelse veg tilbage, trådte han nærmere, indtog min plads ved lokomotivet, slap dampen ud og standsede toget. Jeg åbnede mine læber for at tale til ham; han drejede langsomt hovedet og så mig ind i ansigtet.

Matthew Price!

Jeg udstødte et langt, vildt skrig, kastede armene vildt op over hovedet og faldt, som om jeg var blevet hugget ned med en økse.

Jeg er forberedt på de indvendinger, der måske vil blive gjort mod min fortælling. Som noget, der følger af sig selv, venter jeg at høre, at det var et sansebedrag, at jeg led af et tryk på hjernen eller vel endog, at jeg fik et anfald af øjeblikkeligt vanvid. Jeg har hørt alle disse indvendinger og har, hvis det må være mig tilladt at sige det, ikke lyst til at høre dem oftere. Med mig selv har jeg i mange år været enig om denne sag. Alt, hvad jeg kan sige, alt, hvad jeg ved, er, at Matthew Price kom tilbage fra de døde for at frelse min sjæl og dem, jeg i mit syndige raseri ville ødelægge. Det tror jeg lige så fast, som jeg tror på Guds barmhjertighed og på, at angrende syndere vil få tilgivelse.

Om "Mugby Junction"

Forfattere:

Charles Dickens (1812-1870): *Brødrene Barbox, Brødrene Barbox & Co, Drengen i Mugby, Banevogteren*.

Andrew Halliday (1830-1877): *Lokomotivføreren*.

Charles Allston Collins (1828-1873): *Ekspropriationshuset.*

Hesba Stretton *(pseud. for Sarah Smith)* (1832-1911): *Jernbaneposthuset*.

Amelia B. Edwards (1831-1892): *Maskinmesteren*.

Org.udgave: *Mugby Junction. All the Year Round – The Extra Christmas Number*, Chapman & Hall, London december 1866.
Denne udgave baseret på: *Mugby Hovedstation.* Julefortælling, til dels af Charles Dickens. Oversat fra engelsk af L. Moltke. 4. gennemsete Udgave. F. H. Eibes og J. Erslevs Forlag. København 1893.
Oversætter: Ludvig Moltke (1805-1872).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter Townley Green (1836-1899): Illustration til "*Banevogteren*" (1868).

ISBN 978-87-7628-055-0
2. ebogsudgave, tidliger udgave ISBN 978-87-7979-321-7 (Ølstykke 2013).

© 2024 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk